

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

การศึกษาและรวบรวมพรรณไม้ดอกหอม

A Study and Collection of Aromatic Flowers

T098374

โดย

นางสาวจิราพร นิลฉวี

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์บุญฉือ กกล้าหาญ

๑๓.
๑๕๑๓
๕๕๔๐

เลขหมู่.....

เลขทะเบียน..... 98374

วัน,เดือน,ปี..... 11 JUN 2009

เสนอ

ภาควิชาพืชสวน คณะเทคโนโลยีการเกษตร

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (เกษตรศาสตร์)

พุทธศักราช 2540

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบรับรองปัญหาพิเศษปริญญาตรี
ภาควิชาพืชสวน

เรื่อง

การศึกษาและรวบรวมพรรณไม้ดอกหอม
A Study and Collection of Aromatic Flowers

โดย
นางสาวจิราพร นิลทวี

ได้รับการพิจารณาจาก

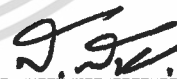

(อาจารย์ นุชลิ้อ กล้าหาญ)

อาจารย์ที่ปรึกษา

วันที่ ๒๙ เดือน พ.ค. พ.ศ. ๒๕๕๓

ภาควิชารับรองแล้ว

(ผศ.ดร. สมชาย กล้าหาญ)

หัวหน้าภาควิชาพืชสวน

วันที่ ๒๙ เดือน พ.ค. พ.ศ. ๕๓

รพ. 15280

๗ ๕๓๓๗ - ๘ ส.ย. ๒๕๕๓

๒๕๕๐

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชื่อเรื่อง : การศึกษาและรวบรวมพรรณ ไม้ดอกหอม
A Study and Collection of Aromatic Flowers

โดย : นางสาวจิราพร นิลฉวี

สาขาวิชา : พืชสวน

ภาควิชา : พืชสวน

คณะ : เทคโนโลยีการเกษตร

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ บุญถิ๋ว กล้าหาญ

บทคัดย่อ

จากการศึกษาและรวบรวมพรรณไม้ดอกหอมจำนวน 97 ชนิด โดยศึกษาถึง ชื่อสามัญ วงศ์ ชื่อวิทยาศาสตร์ ชื่ออื่นๆ ถิ่นกำเนิด ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ การขยายพันธุ์ ช่วงเวลาการออกดอก และระยะเวลาการส่งกลิ่น พบว่า พรรณไม้ดอกหอมมี 5 ลักษณะ คือ ไม้ยืนต้น ไม้พุ่ม ไม้เลื้อย ไม้พุ่มรอเลื้อย และไม้เลื้อย ลักษณะของใบจะมีทั้งใบเลี้ยงเดี่ยวและใบเลี้ยงคู่ ส่วนใหญ่ดอกจะออกดอกตลอดปี ซึ่งสามารถส่งกลิ่นได้ทั้งในช่วงเวลากลางวัน ช่วงเวลากลางคืน เวลาเช้ามืด เวลาหัวค่ำ และบางชนิดสามารถส่งกลิ่นได้ตลอดเวลา ตามแต่ลักษณะพันธุ์ไม้นั้นๆ การขยายพันธุ์ไม้ดอกหอมนิยมใช้การตอนและเพาะเมล็ด ไม้ดอกหอมสามารถนำมาใช้ในการจัดตกแต่งสถานที่ต่างๆ งานหัตถกรรม และนำมาสกัดเป็นยารักษาโรค

Title : A study and Collection of Aromatic Flowers

By : Miss Chiraphon Ninchawee

Major : Horticulture

Department : Horticulture

Faculty : Agricultural Technology

Advisor : Mrs. Boonlue Glahan

Abstract

A study and collecting 97 of aromatic flowers by studying their common name, family, scientific name, origin, physical of botany, propagation, blossoming, giving smell and utility. There are 5 characteristics: trees, shrubs, scandents, climbers and herbs. Leaves are both monocotyledon and dicotyledons. Most of aromatic flowers can blossom all of year. They can give some fragrant at the time night, time day, morning, evening or all day. These are depend upon their varieties. The propagation of aromatic flowers is seedling and grafting. Their utility of them can used in landscape, handicrafts and medicine.

คำนิยม

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์บุญถือ กล้าหาญ อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษที่ให้คำแนะนำช่วยเหลือตลอดมา รวมทั้งอาจารย์ภาควิชาพืชสวนที่อบรมให้ความรู้ ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อคุณแม่ที่อบรมสั่งสอน เลี้ยงดู และให้กำลังใจตลอดมา รวมทั้งให้การสนับสนุนในเรื่องต่างๆ

ขอขอบคุณเพื่อนๆ ที่สละเวลาให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการทำปัญหาพิเศษฉบับนี้ให้สมบูรณ์รวมทั้งผู้ที่ให้ความช่วยเหลือในทุกๆ ด้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	ก
สารบัญภาพ	ข
คำนำ	1
วัตถุประสงค์	2
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	2
การตรวจเอกสาร	3
อุปกรณ์และวิธีการทดลอง	12
ผลการศึกษา	14
สรุปผลการศึกษา	203
วิจารณ์ผลการศึกษา	205
เอกสารอ้างอิง	206

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 1	แสดงลักษณะดอกของลำควน	15
ภาพที่ 2	แสดงลักษณะดอกของกระดังงาไทย	17
ภาพที่ 3	แสดงลักษณะดอกของลิ้นทมขาว	19
ภาพที่ 4	แสดงลักษณะดอกของสัตตบรรณ	21
ภาพที่ 5	แสดงลักษณะดอกของจิว	23
ภาพที่ 6	แสดงลักษณะดอกของปีบ	25
ภาพที่ 7	แสดงลักษณะดอกของอโศกเหลือง	27
ภาพที่ 8	แสดงลักษณะดอกของต้นหยง	29
ภาพที่ 9	แสดงลักษณะดอกของจันทร์กะพ้อ	31
ภาพที่ 10	แสดงลักษณะดอกของพะยอม	33
ภาพที่ 11	แสดงลักษณะดอกของประดู่	35
ภาพที่ 12	แสดงลักษณะดอกของสารภี	37
ภาพที่ 13	แสดงลักษณะดอกของกระทิง	39
ภาพที่ 14	แสดงลักษณะดอกของบุณฑริก	41
ภาพที่ 15	แสดงลักษณะดอกของแต้ว	43
ภาพที่ 16	แสดงลักษณะดอกของสีเสียดเหนือ	45
ภาพที่ 17	แสดงลักษณะดอกของพุดกษ	47
ภาพที่ 18	แสดงลักษณะดอกของชงโค	49
ภาพที่ 19	แสดงลักษณะต้นของกระถินณรงค์	51
ภาพที่ 20	แสดงลักษณะดอกของกันเกรา	52
ภาพที่ 21	แสดงลักษณะดอกของจำปี	54
ภาพที่ 22	แสดงลักษณะดอกของจำปา	56
ภาพที่ 23	แสดงลักษณะดอกของเถียน	58
ภาพที่ 24	แสดงลักษณะดอกของพิบูล	60
ภาพที่ 25	แสดงลักษณะดอกของมังกาน	62
ภาพที่ 26	แสดงลักษณะดอกของรวงผึ้ง	64
ภาพที่ 27	แสดงลักษณะดอกของกรรณิการ	66
ภาพที่ 28	แสดงลักษณะดอกของบุหงาสาหรี่	68

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 29	แสดงลักษณะดอกของวาสนา	70
ภาพที่ 30	แสดงลักษณะดอกของกระดังงาสงขลา	72
ภาพที่ 31	แสดงลักษณะดอกของจำปูน	74
ภาพที่ 32	แสดงลักษณะดอกของหนามแดง	76
ภาพที่ 33	แสดงลักษณะดอกของยี่โถ	78
ภาพที่ 34	แสดงลักษณะดอกของลิ้นทมแดง	80
ภาพที่ 35	แสดงลักษณะดอกของ โมก	82
ภาพที่ 36	แสดงลักษณะดอกของแยมปีนัง	84
ภาพที่ 37	แสดงลักษณะดอกของรำเพย	86
ภาพที่ 38	แสดงลักษณะดอกของทึบไม้งาม	88
ภาพที่ 39	แสดงลักษณะดอกของราชาวดี	90
ภาพที่ 40	แสดงลักษณะดอกของราชาวดีสีม่วง	92
ภาพที่ 41	แสดงลักษณะดอกของพวงไข่มุก	94
ภาพที่ 42	แสดงลักษณะดอกของ ไข่ดาว	96
ภาพที่ 43	แสดงลักษณะดอกของกระถินเทศ	98
ภาพที่ 44	แสดงลักษณะดอกของเสี้ยวดอกขาว	100
ภาพที่ 45	แสดงลักษณะดอกของเทียนกิ่ง	102
ภาพที่ 46	แสดงลักษณะดอกของจำปีแขก	104
ภาพที่ 47	แสดงลักษณะดอกของยี่หุบ	106
ภาพที่ 48	แสดงลักษณะดอกของมณฑา	108
ภาพที่ 49	แสดงลักษณะดอกของประยงค์	110
ภาพที่ 50	แสดงลักษณะดอกของหอมหมื่นลี้	112
ภาพที่ 51	แสดงลักษณะดอกของกุหลาบ	114
ภาพที่ 52	แสดงลักษณะดอกของกุหลาบมอญ	116
ภาพที่ 53	แสดงลักษณะดอกของกุหลาบควีนสิริกิติ์	118
ภาพที่ 54	แสดงลักษณะดอกของเข็มหอม	120
ภาพที่ 55	แสดงลักษณะดอกของพุดซ้อน	122
ภาพที่ 56	แสดงลักษณะดอกของพุดน้ำบุษย์	124
ภาพที่ 57	แสดงลักษณะดอกของแก้ว	126
ภาพที่ 58	แสดงลักษณะดอกของทิวาราตรี	128
ภาพที่ 59	แสดงลักษณะดอกของพุดตะแครง	130
ภาพที่ 60	แสดงลักษณะดอกของพุดสามสี	131

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 61	แสดงลักษณะดอกของราตรี	133
ภาพที่ 62	แสดงลักษณะดอกของราตรีสีทอง	135
ภาพที่ 63	แสดงลักษณะดอกของราตรีสวรรค์	137
ภาพที่ 64	แสดงลักษณะดอกของนางแย้ม	139
ภาพที่ 65	แสดงลักษณะดอกของสายหยุด	141
ภาพที่ 66	แสดงลักษณะดอกของนมแมว	143
ภาพที่ 67	แสดงลักษณะดอกของโนรา	145
ภาพที่ 68	แสดงลักษณะดอกของพุทธรักษา	147
ภาพที่ 69	แสดงลักษณะดอกของมะลิฉัตร	148
ภาพที่ 70	แสดงลักษณะดอกของมะลิซ้อน	150
ภาพที่ 71	แสดงลักษณะดอกของมะลิลา	152
ภาพที่ 72	แสดงลักษณะดอกของคัตเค้า	154
ภาพที่ 73	แสดงลักษณะดอกของการเวก	156
ภาพที่ 74	แสดงลักษณะดอกของกระดังงาจีน	158
ภาพที่ 75	แสดงลักษณะดอกของชะลูด	160
ภาพที่ 76	แสดงลักษณะดอกของชมนาด	162
ภาพที่ 77	แสดงลักษณะดอกของกุมาริกา	164
ภาพที่ 78	แสดงลักษณะดอกของนมตำเลีย	166
ภาพที่ 79	แสดงลักษณะดอกของชะลูดช้าง	168
ภาพที่ 80	แสดงลักษณะดอกของขจร	170
ภาพที่ 81	แสดงลักษณะดอกของสายน้ำผึ้ง	172
ภาพที่ 82	แสดงลักษณะดอกของเล็บมือนาง	174
ภาพที่ 83	แสดงลักษณะดอกของกลดาวัลย์	176
ภาพที่ 84	แสดงลักษณะดอกของรสสุคนธ์	178
ภาพที่ 85	แสดงลักษณะดอกของเถาววัลย์เปรียง	180
ภาพที่ 86	แสดงลักษณะดอกของมะลูลี	182
ภาพที่ 87	แสดงลักษณะดอกของมะลิวัลย์	183
ภาพที่ 88	แสดงลักษณะดอกของสร้อยฟ้า	185
ภาพที่ 89	แสดงลักษณะดอกของแพชชันฟรุต	187
ภาพที่ 90	แสดงลักษณะดอกของพวงแก้วกุดั่น	189
ภาพที่ 91	แสดงลักษณะดอกของพวงแก้วมณี	191
ภาพที่ 92	แสดงลักษณะดอกของช่อนกลิ่น	192

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 93	แสดงลักษณะดอกของพลับพลึง	194
ภาพที่ 94	แสดงลักษณะดอกของบัวหลวง	196
ภาพที่ 95	แสดงลักษณะดอกของบัวผัน	198
ภาพที่ 96	แสดงลักษณะดอกของเอื้องผึ้ง	200
ภาพที่ 97	แสดงลักษณะดอกของมหาหงส์	201

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนำ

พรรณไม้ดอกหอมเป็นพรรณไม้ที่มีความน่าสนใจและศึกษาเป็นอย่างมาก มีทั้งที่เป็นไม้ขนาดใหญ่ ไม้พุ่ม ไม้เลื้อย ส่วนใหญ่เป็นพรรณไม้ที่หาค่อนข้าง และการปลูกเลี้ยงยาก แต่ก็ยังมีผู้ให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นผลมาจากเสน่ห์ของดอกไม้ ซึ่งมีความสวยงามทั้งของรูปร่าง ดอก สีสรรและ โดยเฉพาะกลิ่นมีทั้งกลิ่นหอมอ่อนๆ กลิ่นแรง ให้กลิ่นในช่วงเวลาที่แตกต่างกันออกไป นอกจากนี้แล้ว ไม้ดอกหอมบางชนิดยังสามารถนำมาเป็นยาสมุนไพรรักษาโรคได้ด้วย โดยในนี้ได้กล่าวถึง ลักษณะทั่วไปของพรรณไม้ดอกหอมแต่ละชนิด อาทิเช่น ชื่อวิทยาศาสตร์ วงศ์ ชื่อสามัญ ลักษณะลำต้น ดอก ใบ การนำมาใช้ประโยชน์ ระยะเวลาการออกดอก เป็นต้น

ในการศึกษาและรวบรวมพรรณไม้ดอกหอมในครั้งนี้ จึงได้รวบรวมข้อมูลต่างๆ เพื่อให้ผู้ที่ต้องการค้นคว้าเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

วัตถุประสงค์

1. ต้องการทราบชนิดของพรรณไม้ที่มีกลิ่นหอม ที่มีอยู่โดยทั่วไป
2. ศึกษาและรวบรวมข้อมูล : ชื่อไทย ชื่อถิ่น ชื่อสามัญ ชื่อวิทยาศาสตร์ ลักษณะทั่วไปทางพฤกษศาสตร์ รวมไปถึงการใช้ประโยชน์อื่นๆ ฯลฯ ของพรรณไม้หอมชนิดต่างๆ
3. เก็บรวบรวมพันธุ์ ปลูกไว้เพื่อศึกษาและเผยแพร่ต่อไป
4. เพื่อต้องการทราบชื่อและลักษณะของต้น สามารถเรียกชื่อได้ตรงกับต้นอย่างถูกต้อง

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. จะได้ทราบ ชนิดประเภทลักษณะทั่วไปทางพฤกษศาสตร์ของพรรณไม้ที่ดอกมีกลิ่นหอม
2. สามารถเรียกชื่อได้ตรงกับต้นได้อย่างถูกต้อง
3. เพื่อศึกษาและเผยแพร่ต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การตรวจเอกสาร

ไม้ดอกหอม หมายถึง พรรณไม้ชนิดต่างๆ ที่มีกลิ่นหอมโดยที่ความหอมจะฟุ้งกระจายส่งกลิ่นได้แตกต่างกันไปตามแต่ชนิดของพืช ที่ได้รับความนิยมกันมาตั้งแต่อดีตอันยาวนานจากการบันทึกไว้เป็นตำราหรือปรากฏอยู่ในบทประพันธ์ที่มีการแต่งไว้ในสมัยต่างๆ พบว่า ไม้ดอกหอมได้รับความนิยมนตลอดมา ดังเช่นในสมัยสุโขทัยจากไตรภูมิพระร่วง ได้กล่าวถึงไม้ดอกหอมบางชนิดที่รู้จักกันในปัจจุบัน เช่น จำปี พุด ล้าควน และยังกล่าวถึงเกสรทั้งห้า เกสรทั้งเจ็ด และเกสรทั้งเก้า ที่มีการนำมาใช้ในตำรายาไทย ซึ่งก็ได้มาจากไม้ดอกหอมชนิดต่างๆ เช่น มะลิ สารภี บุนนาค บัวหลวง เป็นต้น พรรณไม้ดังกล่าวถือได้ว่ามีถิ่นกำเนิดอยู่ในประเทศไทยหรือกระจายพันธุ์มาจากประเทศใกล้เคียง

ความนิยมในไม้ดอกหอมมีมาโดยลำดับจนถึงสมัยกรุงศรีอยุธยา หลักฐานจากจารึกที่พบในแหล่งต่างๆ และจากบทหรือยกรอง ที่มีบทประพันธ์กันไว้ในสมัยกรุงศรีอยุธยาได้กล่าวถึงไม้ดอกหอมไว้หลายชนิด เช่น ในลิลิตพระลอ ได้กล่าวถึงไม้ดอกหอมเช่น กาลหลง (เลี้ยวดอกขาว) นางแย้ม ประยงค์ พะยอม มะลิวัลย์ เล็บมือนาง เสาวรส เป็นต้น และตั้งแต่ปลายสมัยกรุงศรีอยุธยา เป็นต้นมา มีการติดต่อค้าขายกับต่างประเทศมากขึ้น จึงเริ่มมีการนำพรรณไม้ดอกหอมจากต่างประเทศรวมทั้งประเทศใกล้เคียงเข้ามาปลูกในประเทศไทยมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ จนถึงปัจจุบันนี้ก็ยังมีการนำพรรณไม้ดอกหอมจากต่างประเทศเข้ามาปลูก พรรณไม้ดอกหอมจากต่างประเทศหลายชนิดสามารถปรับตัวและเจริญเติบโตได้เป็นอย่างดีในสภาพของบรรยากาศเมืองไทย ทำให้จำนวนพรรณไม้ดอกหอมมีมากขึ้น โดยลำดับ

ลักษณะของพรรณไม้ดอกหอม

พรรณไม้ดอกหอมที่ปลูกกันมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย พบว่าส่วนใหญ่เป็นไม้ยืนต้นที่มีการคัดเลือกมาจากป่า มีอายุยืน ปลูกครั้งเดียวสามารถใช้ประดับไปได้เป็นระยะเวลายาวนาน เนื่องจากเป็นไม้ไทยพื้นเมือง เมื่อนำมาปลูกแล้วสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพดินที่ปลูกใหม่ได้เป็นอย่างดี มีความแข็งแรง ทนทาน ไม่มีเรื่องโรคและแมลง

ในช่วงปลายสมัยกรุงศรีอยุธยาต่อกับสมัยกรุงธนบุรี และกรุงรัตนโกสินทร์ ที่เริ่มมีการนำพรรณไม้ดอกหอมจากต่างประเทศเข้ามาปลูก พบว่า ลักษณะของพรรณไม้ดอกหอมมีความหลากหลายมากขึ้น มีทั้งชนิดที่เป็นไม้ยืนต้น ไม้พุ่ม ไม้พุ่มรอเลื้อย และพรรณไม้น้ำ โดยเฉพาะในปัจจุบันลักษณะของพรรณไม้ดอกหอมยังมีความหลากหลายมากขึ้น รวมทั้งไม้ล้มลุกหลายชนิดที่กำลังได้รับความนิยม มีพันธุ์ลูกผสมที่ได้รับการปรับปรุงพันธุ์จำนวนมาก โดยบางชนิดมีการปลูกเป็นจำนวนมาก จนกลายเป็นไม้ดอกเศรษฐกิจ เช่น กุหลาบ กล้วยไม้ และบัว เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จุดเด่นของไม้ดอกหอม

กลิ่นหอมเย็นชื่นใจของพรรณไม้ดอกหอมเป็นแรงดึงดูดที่สำคัญ ให้ผู้คนไปเลือกสรร แต่ละชนิดมาปลูกเลี้ยงกัน โดยทั่วไปดอกไม้ซึ่งเป็นแหล่งของความหอมมักมีกลีบดอกสีขาวหรือสีอ่อนๆ ดอกบานในช่วงเวลากลางคืน ส่งกลิ่นหอมในยามค่ำคืน ต่างกับดอกไม้ที่ไร้กลิ่นหอม และบานในเวลากลางวัน ที่มักมีสีสรรูปรางเด่นสะดุดตา แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีพรรณไม้ดอกหอมหลายชนิดที่บานและส่งกลิ่นหอมในช่วงกลางวัน

ลักษณะของดอกอาจเป็นดอกเดี่ยวหรือดอกช่อที่แทงออกมาบานอยู่ตามลำต้น กิ่ง ตามซอกใบใบใกล้ปลายกิ่ง หรือตามยอด ทอยกันบาน ส่วนรูปร่างและสีสรรูปรางของดอกนับวันก็ยิ่งจะเด่นสะดุดตามากขึ้น และมีกลิ่นหอมที่ประทับใจมากขึ้น เพื่อใช้ปลูกประดับ หรือเก็บเอาดอกไม้เหล่านี้ไปอบกลิ่นหอมหรือนำไปสกัดน้ำมันหอมระเหยสำหรับใช้ในอุตสาหกรรมต่างๆ

การขยายพันธุ์

พรรณไม้ดอกหอมที่รู้จักกันในยุคเก่าๆ ส่วนใหญ่เป็นไม้ยืนต้น ไม้พุ่ม ไม้พุ่มรอเลื้อย และไม้เถา ที่มีการคัดเลือกพันธุ์มาจากป่า เมื่อปลูกกันเพียงครั้งเดียวก็มีอายุยืนนานหลายปี วิธีการขยายพันธุ์ส่วนใหญ่จึงใช้วิธีการเพาะเมล็ด จึงได้ต้นกล้าที่มีระบบรากแก้วที่แข็งแรง ทนทานต่อสภาพแวดล้อม แต่ต้นไม้อ่อนเหล่านี้กว่าจะเจริญเติบโตจนถึงวันที่ออกดอกย่อมใช้ระยะเวลาในการขยายพันธุ์ช่วงต่อมา จึงได้นำเอาวิธีการตอนกิ่งมาใช้ เพื่อย่นระยะเวลาการปลูกเลี้ยงให้สั้นลงและลดขนาดของลำต้นลง แต่การขยายพันธุ์โดยการตอนกิ่งเหมาะสมกับไม้ดอกหอมเพียงบางชนิดเท่านั้น และยังพบว่าไม้ดอกหอมบางชนิดอ่อนแอต่อสภาพที่ไม่เหมาะสม

การพัฒนาวิธีการขยายพันธุ์ไม้ดอกหอม มีการนำวิธีที่สะดวก รวดเร็ว และเหมาะสมกับกับพรรณไม้ดอกหอมแต่ละชนิด เช่น การติดตาทุกลาบ การเสียบยอด โคน และ การทาบกิ่งจำปี เป็นต้น โดยจุดมุ่งหมายเพื่อแก้ไขความอ่อนแอต่อสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม ซึ่งใช้ระบบต้นตอเข้ามาช่วย เพื่อให้มีรากที่แข็งแรงยึดลำต้นและดูดหาอาหารได้ดี ผลพลอยได้ตามมา คือขนาดของลำต้นลดลง ใช้ระยะเวลาในการปลูกเลี้ยงลดลง ช่วยให้ดอกออกได้เร็วขึ้น ส่วนการขยายพันธุ์ไม้ดอกหอมที่ต้องการปริมาณมากโดยวิธีการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อที่ทำได้ง่ายไม่

การใช้ประโยชน์

การใช้ประโยชน์ในพรรณไม้ดอกหอม นอกจากจะปลูกเพื่อกลิ่นเป็นหลักแล้ว หากพรรณไม้นั้นมีรูปทรงดอกที่สวยงาม สีสรรูปรางสะดุดตา ก็มีโอกาที่จะได้รับความนิยมมากขึ้น พรรณไม้ดอกหอมแต่ละชนิดได้รับความนิยมนำมาปลูกเลี้ยงเป็นไม้ประดับเพื่อโชว์ลำต้นและ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทรงพุ่ม เช่น จำปี จำปา โมก พิกุล ฯลฯ ส่วนพรรณไม้ดอกหอมที่เป็นไม้พุ่มรอเลื้อยหรือไม้เลื้อยนิยมนำมาปลูกประดับซุ้มตามประตูรั้ว นอกชาน ลานบ้าน ตามซุ้มประดับในสวน หรือแม้กระทั่งให้เลื้อยเกาะรั้วเพื่อความสวยงาม เช่น การเวก มะลิวัลย์ และชมนาค เป็นต้น ส่วนต้นที่มีขนาดใหญ่ก็ยังใช้ประโยชน์เป็นไม้ให้ร่มเงา ไม้บังลมให้กับอาคารบ้านเรือน เช่น กันเกรา กระติง ลำควน และนุนนาค นอกจากนี้แล้วพรรณไม้ดอกหอมหลายชนิดยังมีการนำมาใช้ประโยชน์เป็นพืชสมุนไพร ดังที่มีชื่อในตำรายาไทยแผนโบราณ เช่น เกสรทั้งห้า ดังกล่าวแล้ว การนำดอกไม้หอมมาอบเครื่องหอม หรือเก็บเอาดอกมาสกัดน้ำมันหอมระเหยเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมต่างๆ ก็มีทำกันอยู่ทั่วไป พรรณไม้ดอกหอมบางชนิดมีตัวยาสุนไพรรู้อยู่ในส่วนของลำต้น (ปิยะ,2540)

การจำแนกประเภทพันธุ์ไม้ตามลักษณะวิสัย

- ไม้ยืนต้น (Tree)** เป็นพืชที่มีเนื้อไม้ มีลำต้นหลัก ตั้งตรง โตเต็มที่สูงเกิน 5 เมตร มีอายุหลายปี เช่น ลำควน พญาสัตบรรณ กระจ่างไทย ฯลฯ
- ไม้พุ่ม (Shrub)** เป็นพืชที่มีเนื้อไม้ มักแตกกิ่งก้านใกล้ๆ โคนต้น ลักษณะเป็นพุ่ม สูงไม่เกิน 5 เมตร มีอายุหลายปี เช่น กระจ่างสงขลา โมก ฯลฯ
- ไม้ล้มลุก (Herb)** เป็นพืชที่ไม่มีเนื้อไม้ หรือมีเนื้อไม้เล็กน้อยที่บริเวณโคนต้น จำแนกออกได้เป็น 3 ประเภท คือ
1. ไม้ล้มลุกปีเดียว (annual herb) เป็นพืชที่มีอายุไม่เกิน 1 ปี เมื่อออกดอกออกผลแล้วต้นจะตาย เช่น แว่ววิเชียร ฯลฯ
 2. ไม้ล้มลุกข้ามปี (biennial herb) เป็นพืชที่มีอายุ 2 ปี โดยปีแรกจะเจริญเติบโตทางลำต้นและใบ แล้วออกดอกออกผลในปีที่ 2 จึงจะตาย เช่น กล้ายประดับ ฯลฯ
 3. ไม้ล้มลุกหลายปี (perennial herb) เป็นพืชล้มลุกที่มีอายุมากกว่า 2 ปี และออกดอกออกผลทุกปี เช่น บัว บานเย็น พลับพลึง ฯลฯ
- ไม้เถา (Climber)** หรือไม้เลื้อย เป็นพืชที่มีเนื้อไม้หรือไม่มีเนื้อไม้ อายุปีเดียวหรือหลายปี ลำต้นเลื้อยไปตามดินหรือพันสิ่งที่อยู่ใกล้เคียง หรือมีอวัยวะพิเศษช่วย ได้แก่ กระจ่าง มือเกาะ และขอเกี่ยว เช่น เล็บมือนาง สายน้ำผึ้ง สร้อยสุมาลี
- ไม้รอเลื้อย (Scandent)** เป็นไม้พุ่มกึ่งไม้เถา ซึ่งมีกิ่งก้านทอดเอนไปตามต้นไม้ หรือสิ่งอื่นที่อยู่ใกล้เคียง แต่เมื่อขึ้นอยู่ตามลำพังก็สามารถทรงตัวอยู่ได้ โดยกิ่งก้านไม้เลื้อยทอดลงดินดังเช่นไม้เถาอื่นๆ เช่น การเวก นมแมว โนรา ฯลฯ (สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลายเส้นเส้นแสดงลักษณะโครงสร้างใบ

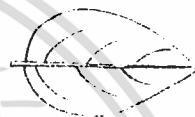
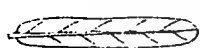
ใบเป็นส่วนที่สำคัญของพืช มีหน้าที่สังเคราะห์แสง โดยทั่วไปใบมีลักษณะเป็นแผ่นสีเขียว เนื่องจากมีสารจำพวกคลอโรฟิลล์ ใบที่สมบูรณ์ประกอบด้วย 3 ส่วนคือ แผ่นใบ ก้านใบ และหูใบ ใบของพืชบางชนิดอาจขาดส่วนประกอบอย่างใดอย่างหนึ่งไปได้ การสังเกตลักษณะของใบควรสังเกตรูปร่างใบ ลักษณะของแผ่นใบ โคนใบ ริมใบ เส้นใบ และลักษณะของเนื้อใบ ลักษณะของแผ่นใบ

รูปแถบ

รูปขอบขนาน

รูปรี

รูปไข่

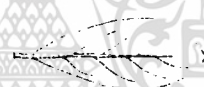
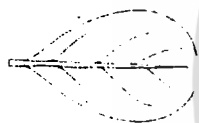

รูปไข่กลับ

รูปใบหอก

รูปใบหอกกลับ

รูปช้อน

รูปกลม

รูปสามเหลี่ยม

รูปไต

รูปหัวใจ

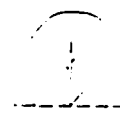
ลักษณะปลายใบ

ปลายแหลม

ปลายเรียวแหลม

ปลายแหลมเป็นหนาม

ปลายมน

ปลายแหลมเป็นหาง

ปลายแหลมเป็นติ่ง

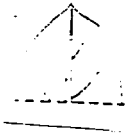
ปลายตัด

ปลายเว้า

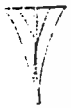
เอกสารนี้เป็นเพียงเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ก็ตาม อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปลายแหลมเป็นตั้งสั้น

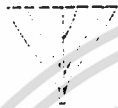

ลักษณะโคนใบ

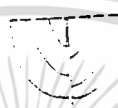
โคนสอบ

โคนแหลม

โคนมน

โคนรูปหัวใจ

โคนตัดตรง

โคนรูปลูกศร

โคนเบี้ยว

ก้านใบติดใต้แผ่นใบ

ลักษณะขอบใบ

ขอบจัก

ขอบเว้า

ชนิดของใบ แบ่งได้เป็น 2 ชนิด คือ

1. ใบเดี่ยว เป็นใบที่บนก้านใบหนึ่งอันมีใบเพียงใบเดียว ใบของพืชบางชนิดขอบอาจเว้าลึกเป็นแฉกจนถึงเส้นกลางใบ แต่ถ้าตัวใบไม่ขาดออกจากกัน ก็ยังจัดเป็นใบเดี่ยว
2. ใบประกอบ เป็นใบที่บนก้านใบหนึ่งอัน มีใบมากกว่าหนึ่งใบขึ้นไป ใบแต่ละใบเรียกว่าใบย่อย ใบย่อยของพืชแต่ละชนิดมีขนาดไม่เท่ากัน ใบประกอบแบ่งออกเป็นชนิดใหญ่ๆ ได้ 2 ชนิด คือ

2.1 ใบประกอบแบบขนนก เป็นใบประกอบซึ่งใบย่อยแยกออกจากแกนกลางที่เป็นก้านเรียวยาว

2.2 ใบประกอบแบบนิ้วมือ เป็นใบประกอบซึ่งใบย่อยแยกออกจากจุดเดียวกัน(วันดี, 2538)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะของใบ

ใบเดี่ยว

ใบประกอบแบบ

ขนนกปลายคี่

ใบประกอบแบบ

ขนนกปลายคู่

ใบประกอบแบบขนนกสองชั้น

ใบประกอบแบบนิ้วมือ

ดอก (Flower)

เป็นส่วนของพืชที่เปลี่ยนสภาพมาจากกิ่งและใบ เพื่อทำหน้าที่ในการสืบพันธุ์ โดยกิ่งที่เปลี่ยนสภาพมานี้ยังคงลักษณะเดิมไว้ กล่าวคือ มีปล้องสั้นๆ ระหว่างชั้นของรยางค์ต่างๆ แต่มีลักษณะที่แตกต่างจากกิ่งธรรมดาทั่วไป โดยที่บริเวณข้อจะไม่มีตา และการเจริญเติบโตที่ปลายยอดมีขีดจำกัด ดอกของพืชมีกำเนิดมาจากตาชนิดตาดอกหรือตาดผสม (Flower or mixed bud) อาจเกิดปลายยอดของลำต้น ปลายกิ่งหรือบริเวณลำต้น โดยตาที่ให้กำเนิดกิ่งและใบจะเจริญเติบโตขึ้นมาเรื่อยๆ และเนื้อเยื่อเจริญจะเปลี่ยนแปลงไปเป็นเนื้อเยื่อที่ให้กำเนิดดอก

ลักษณะโครงสร้างของดอก ดอกไม้ที่เราพบเห็นทั่วไปนั้น ส่วนมากประกอบด้วยรยางค์ต่างๆ 4 ส่วนด้วยกัน แต่ละส่วนจะเรียงกันเป็นชั้นๆ เรียงลำดับจากด้านนอกเข้าไปด้านใน คือ กลีบเลี้ยง (Sepal) กลีบดอก (Petal) เกสรเพศผู้ (Stamen) และเกสรเพศเมีย (Pistil หรือ Carpel) ซึ่งทั้ง 4 ชั้นนี้ตั้งอยู่บนฐานรองดอก (Receptacle)

กลีบเลี้ยง (Sepal) เป็นโครงสร้างที่ไม่จำเป็นในการสืบพันธุ์ เป็นชั้นนอกสุดของดอก เจริญมาจากใบ จึงมักจะมีสีเขียว เช่นเดียวกับใบธรรมดา กลีบเลี้ยงอาจจะแยกกันหรือติดกัน วงเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของกลีบเลี้ยงเรียกว่า คาลิกซ์ (Calyx) กลีบเลี้ยงของพืชบางชนิดอาจจะมีสีอื่นๆ เรียกกลีบเลี้ยงที่มีสีอื่นๆ ว่า เพทัลลอยด์ (Petaloid) นอกจากนี้ได้กลีบเลี้ยงของพืชบางชนิด เช่น ชบา จะมีริ้วประดับ (Epicalyx) อีกด้วย ชั้นของกลีบเลี้ยงทำหน้าที่ช่วยป้องกันอันตรายให้แก่ส่วนอื่นๆ ของดอก และถ้ามีสีเขียวจะช่วยในการสังเคราะห์ด้วยแสงอีกด้วย

กลีบดอก (Petal) เป็นโครงสร้างที่ไม่จำเป็นในการสืบพันธุ์ อยู่ถัดจากกลีบเลี้ยงเข้าไปเปลี่ยนเป็นสภาพมาจากใบ มักมีสีสรรสวยงาม เนื่องจากมีสารสีหลายอย่าง เช่น แอนโทไซยานิน คาร์โรทีนอยด์ เป็นต้น ซึ่งเป็นสารสีที่ละลายอยู่ในเซลล์แซพของแควิวโอด วงของกลีบดอกเรียกว่า วงกลีบใน (Corolla) กลีบดอกมีหน้าที่ ในการล้อมแมลง ช่วยในการผสมเกสร ถ้ากลีบเลี้ยงและกลีบดอกเหมือนกันแยกกันไม่ออก จะเรียกว่า วงกลีบรวม (Perianth) กลีบของวงกลีบรวมแต่ละกลีบเรียกว่า เทปัล (Tepal)

เกสรเพศผู้ เป็นโครงสร้างที่จำเป็นในการสืบพันธุ์ มีหน้าที่สร้างเซลล์สืบพันธุ์เพศผู้ มีหลายอัน วงของเกสรเพศผู้เรียกว่า แอนดริเซียม (Androecium) เกสรเพศผู้แต่ละอันประกอบด้วย ก้านชูเกสรเพศผู้ (Filament) และอับเรณู (Anther) ซึ่งมีลักษณะสองพู ภายในแบ่งเป็นถุงขนาดเล็ก 4 ถุง เรียกว่า ถุงเรณู (Pollen sac หรือ Microsporangium) ภายในบรรจุ ละอองเรณู (Pollen grain) จำนวนมาก ทำหน้าที่เป็นเซลล์สืบพันธุ์เพศผู้ เมื่อดอกเจริญเติบโตเต็มที่แล้ว ถุงเรณูจะแตกออกละอองเรณูจะปลิวออกมา

เกสรเพศเมีย เป็นโครงสร้างที่มีความสำคัญในการสืบพันธุ์ เปลี่ยนสภาพมาจากใบเพื่อทำหน้าที่สร้างเซลล์สืบพันธุ์เพศเมีย ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ รังไข่ (Ovary) ก้านชูเกสรเพศเมีย (Style) และยอดเกสรตัวเมีย (Stigma) ภายในอวุลจะมีไข่ (Egg) ซึ่งผสมกับสเปิร์มจะได้ไซโกต (Zygote) ต่อมาเจริญเป็นเอ็มบริโอ (Embryo) อวุลจะเจริญเป็นเมล็ดห่อหุ้มเอ็มบริโอเอาไว้

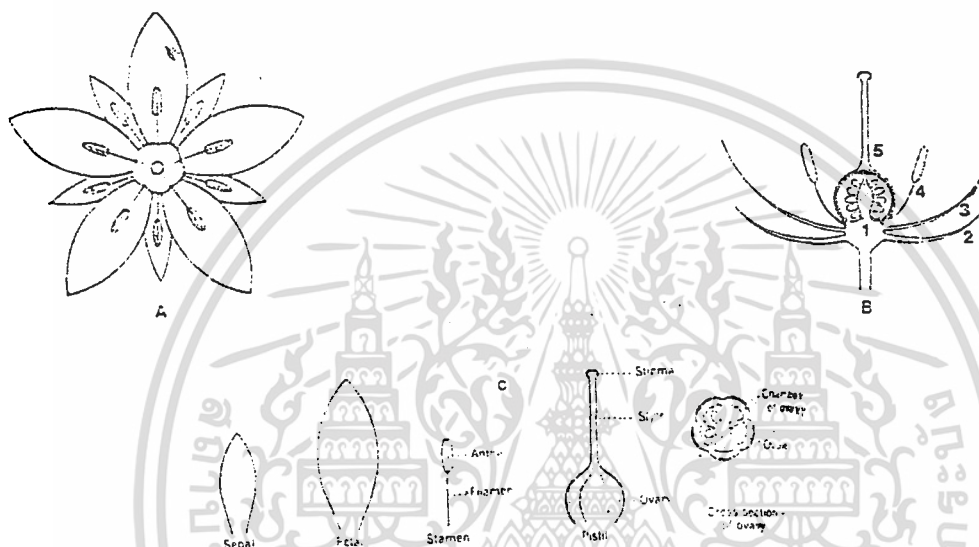
การจำแนกประเภทของดอก สามารถแบ่งได้เป็น

1. การจำแนกตามส่วนประกอบของดอก แบ่งเป็นดอกสมบูรณ์และดอกไม่สมบูรณ์ (Complete and Incomplete Flower) ดอกไม้ทั่วไปส่วนมากในดอกหนึ่งๆ จะประกอบด้วย ส่วนประกอบ 4 วง คือ วงกลีบนอก วงกลีบใน วงเกสรเพศผู้ และวงเกสรเพศเมีย ถ้าขาดวงใดวงหนึ่งไปเรียกว่า ดอกไม่สมบูรณ์
2. การจำแนกตามส่วนประกอบของเพศ แบ่งเป็นดอกสมบูรณ์เพศและดอกไม่สมบูรณ์เพศ (Perfect and Imperfect Flower) ดอกไม้ที่มีเกสรที่ทั้งเกสรเพศผู้และเพศเมียอยู่ในดอกเดียวกัน ไม่ว่าจะขาดกลีบเลี้ยงหรือกลีบดอกอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่าง เรียกดอกประเภทนี้ว่า ดอกสมบูรณ์เพศ ส่วนดอกไม้ที่มีเฉพาะเกสรเพศผู้หรือเกสรเพศเมียเรียกว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดอกไม้สมบูรณ์เพศ ถ้ามีเฉพาะเกสรเพศผู้ เรียกว่า ดอกตัวผู้ (Staminate Flower) และดอกไม้ที่มีเฉพาะเกสรเพศเมียเรียกว่า ดอกตัวเมีย (Pistillate Flower)

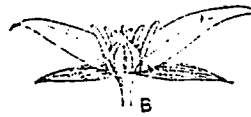
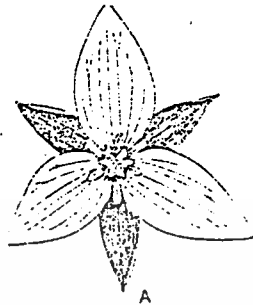
โครงสร้างของดอกพืชใบเลี้ยงคู่

- A. ด้านหน้าของดอก แสดงวงกลีบเลี้ยง 5 กลีบ วงกลีบดอก 5 กลีบ วงเกสรเพศผู้ 10 อัน และเกสรเพศเมีย
- B. ภาคตัดด้านยาวของดอก 1. ฐานรองดอก 2. กลีบเลี้ยง 3. กลีบดอก 4. เกสรเพศผู้ 5. เกสรเพศเมีย
- C. ส่วนของดอกแต่ละส่วน จากซ้ายกลีบเลี้ยง กลีบดอก เกสรเพศผู้ ประกอบด้วยก้านชูเกสรเพศผู้และอับเรณู เกสรเพศเมียประกอบด้วย รังไข่ ก้านชูเกสรตัวเมีย และยอดเกสรเพศเมีย ส่วนรูปขวาสุดเป็นภาคตัดขวางของรังไข่มี 5 คาร์เพลและมีออวูลอยู่ภายใน (วันเพ็ญ, 2534)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงสร้างของดอกพืชใบเลี้ยงเดี่ยว

A. ด้านหน้าของดอก

B. ด้านข้างของดอก

C. ผังของดอก

D. ภาคตัดตามยาวของดอก. (1. กลีบเลี้ยง 2. กลีบดอก 3. เกสรเพศผู้ 4. เกสรเพศเมีย) (วันเพ็ญ, 2534)

3. การจำแนกตามขนาดและลักษณะส่วนประกอบของดอก แบ่งเป็นดอกปกติและดอกไม่ปกติ (Regular and Irregular Flower) ดอกไม้ที่มีส่วนประกอบของดอกรูปร่างเหมือนกัน และขนาดเท่ากันทุกกลีบ มีการจัดระเบียบของกลีบบนฐานรองดอกเป็นรัศมี ซึ่งสามารถแบ่งให้เป็นสองส่วนเท่ากันและเหมือนกัน ถ้าแบ่งโดยผ่าผ่านศูนย์กลาง เรียกดอกประเภทนี้ว่า ดอกปกติหรือดอกแอกทิโนมอร์ฟิก (Actinomorphic Flower) แต่ถ้าส่วนประกอบของดอกชั้นหนึ่งหรือหลายชั้น มีรูปร่างไม่เหมือนกันหรือขนาดไม่เท่ากัน ระเบียบของดอกจะไม่เป็นรัศมีที่ติดต่อกัน เรียกดอกชนิดนี้ว่า ดอกไม่ปกติหรือดอกไซโกมอร์ฟิก (Zygomorphic Flower)

4. การจำแนกตามจำนวนดอก แบ่งเป็นดอกเดี่ยวและดอกช่อ (Simple Flower and Inflorescence Flower) ดอกไม้ซึ่งบนก้านดอกอันหนึ่งมีดอกเพียงดอกเดียว เรียกดอกประเภทนี้ว่า ดอกเดี่ยว ส่วนดอกซึ่งบนก้านดอกอันหนึ่งประกอบด้วยดอกย่อย (Floret) แต่ละดอกย่อยจะมีก้านดอกย่อย (Pedicel) และก้านช่อดอก (Peduncle) ส่วนของแกนกลางที่ต่อจากก้านช่อดอกจะมีดอกย่อยๆ แยกออกมาเรียกว่า เรคิส (Rachis) เรียกดอกนี้ว่า ดอกช่อ (วันเพ็ญ, 2534)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อุปกรณ์และวิธีการ

อุปกรณ์

1. ต้นพรรณไม้หอม
2. กระดาษปลุก
3. วัสดุปลุก นุ่น และข่าฆ่าแมลง
4. เอกสารและหนังสือที่เกี่ยวข้อง
5. อุปกรณ์ในการเก็บรวบรวม และบันทึกข้อมูล : เครื่องเขียน คอมพิวเตอร์ diskette

วิธีการ

1. รวบรวมรายชื่อพันธุ์ไม้ที่มีดอกหอม พร้อมค้นคว้าข้อมูลรายละเอียดของพันธุ์ไม้ที่มีดอกหอมจากเอกสาร หนังสือ และตำราต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. รวบรวมพันธุ์ไม้ที่มีดอกหอมนั้นเพื่อปลุกรวบรวมพันธุ์
3. บันทึกข้อมูลที่ค้นคว้ามาได้ลงในแผ่น Diskette
4. ออกสำรวจตามสถานที่ต่างๆ เพื่อเก็บข้อมูลลักษณะของต้นจริง รวมทั้งทำการบันทึกภาพถ่าย
5. นำเอารูปที่ถ่ายที่ได้จากการสำรวจและหนังสือเอกสารต่างๆ มาสแกนและนำมาใส่ในข้อมูล

การบันทึกข้อมูล

ในการศึกษารวบรวมพันธุ์ พรรณไม้ดอกหอมในครั้งนี้จะทำการบันทึกชื่อไทย ชื่ออื่นๆ ชื่อสามัญ ชื่อวิทยาศาสตร์ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ การขยายพันธุ์ ฤดูกาลออกดอก และช่วงระยะเวลาการส่งกลิ่นหอม ตลอดจนการนำมาใช้ประโยชน์ต่างๆ

ระยะเวลาในการศึกษาและรวบรวมพันธุ์

เริ่มทำการศึกษา	มิถุนายน 2540
สิ้นสุดการศึกษา	เมษายน 2541
รวมระยะเวลาที่ทำการศึกษาและรวบรวม 11 เดือน	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานที่ทำการศึกษา

1. สถานที่ทำการค้นคว้าข้อมูล
 - 1.1 ห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
 - 1.2 สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
 - 1.3 หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 - 1.4 ห้องสมุด สถาบันวิจัยพืชสวน
2. สถานที่รวบรวมพันธุ์

บริเวณอาคารปฏิบัติการไม้ดอก ภาควิชาพืชสวน คณะเทคโนโลยีการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลการศึกษา

จากการศึกษาและรวบรวมพรรณไม้ดอกหอมในครั้งนี สามารถรวบรวมได้ 97 ชนิด พันธุ์ โดยแบ่งพรรณไม้ตามลักษณะวิสัย ได้ 5 ลักษณะ คือ

1. ไม้ยืนต้น
2. ไม้พุ่ม
3. ไม้พุ่มรอเลื้อย
4. ไม้เลื้อย
5. ไม้ล้มลุก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลำคาน

ชื่อสามัญ	: -
วงศ์	: ANNONACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Melodorum fruticosum</i> Lour.
ชื่ออื่นๆ	: หอมนวล
ถิ่นกำเนิด	: เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ภาพที่ 1 แสดงลักษณะดอกของดอกลำคาน

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้ยืนต้นสูงประมาณ 8-20 เมตร ทรงพุ่มรูปกรวยคว่ำและแน่นทึบ ลำต้นตรง แตกกิ่งและใบจำนวนมาก เปลือกสีน้ำตาล
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยว เรียงสองด้าน ในระนาบเดียวกันของกิ่ง ใบรูปรีแกมขอบขนาน กว้าง 3-4 เซนติเมตร ยาว 5-12 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบสอบหรือมน
- ดอก** : เป็นดอกเดี่ยวสีเหลืองนวล ออกดอกตามซอกใบใกล้ปลายกิ่ง ก้านดอกยาว 2-3 เซนติเมตร กลีบเลี้ยงเป็นรูปถ้วย สีเขียว ปลายแยกเป็น 3 แฉก กลีบดอกหนาและแข็ง มี 6 กลีบ เรียงเป็นสองชั้น ชั้นละ 3 กลีบ กลีบดอกชั้นนอกรูปไข่ ปลายกลีบแหลมกางออก ลายกลีบงอจุ่มเข้าเล็กน้อย เมื่อบานแล้วจะโค้งกลับไปทางโคนดอก กลีบใน 3

กลีบจุ่มเข้าหากันเป็นรูปสามเหลี่ยม เมื่อดอกบานมีเส้นผ่าศูนย์กลาง
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในเท่านั้น ไม่สามารถนำออกจำหน่าย
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2 เซนติเมตร หากต้นสมบูรณ์ดีจะออกดอกพร้อมกันทั้งต้น แต่ละต้น
จะมีช่วงดอกบานอยู่ 15 วัน

ผล : เป็นผลกลุ่ม เส้นผ่าศูนย์กลาง 0.6 เซนติเมตร เมื่อผลสุกสีดำ รสหวาน
อมเปรี้ยว

เวลาการออกดอก : เดือนธันวาคม-มีนาคม

ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : เวลาเย็นไปจนกระทั่งตลอดคืน

การขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ดและตอนกิ่ง

การนำมาใช้ประโยชน์ : เกสร มีน้ำมันหอมระเหย นำมาปรุงเป็นยาหอมจัดอยู่ในพวกเกสรทั้ง
เก๋ บำรุงหัวใจ เป็นยาชูกำลัง และถ้านำมาผสมกับสมุนไพรอื่นๆจะ
เป็นยาบำรุงเลือด แก้ลม

ปลูกเป็นไม้ประดับตามสถานที่ต่างๆ ให้ร่มเงา (ปีชะ.2540, สำนัก
งานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.
2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กระดังงาไทย

ชื่อสามัญ	: Ilang-ilang
วงศ์	: ANNONACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Cananga odorata</i> (Lamk.) Hook. F. et TH.
ชื่ออื่นๆ	: กระดังงา กระดังงาใบใหญ่ กระดังงาใหญ่ สะบันงา สะบันงาดั้น
ถิ่นกำเนิด	: ในเขตร้อน

ภาพที่ 2 แสดงลักษณะดอกของดอกกระดังงาไทย

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้ยืนต้น สูงประมาณ 8-15 เมตร ทรงพุ่มโปร่ง แตกกิ่งก้านตั้งฉากกับลำต้น ปลายกิ่งห้อย เปลือกต้นเกลี้ยงสีเทากิ่งอ่อนมีขน กิ่งแก่ค่อนข้างเรียบ โคนต้นมีตะปุ่มตะป่ำอยู่ประปราย
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยวเรียงสลับสองด้านในระนาบเดียวกันของกิ่ง ใบรูปรี กว้าง 4-9 เซนติเมตร ยาว 8-20 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบมนหรือเว้าและเบี้ยวเล็กน้อย ขอบใบเรียบหรือเป็นคลื่นเล็กน้อย เส้นใบด้านล่างมองเห็นชัดเจน เส้นแขนงใบข้างละ 5-9 เส้น ปลายเส้นแขนงโค้งจรดกับเส้นถัดไป ก้านใบยาว 1-1.5 เซนติเมตร ใบบางนุ่มเป็นสีเขียว
- ดอก** : ช่อดอกสีเหลืองออกห้อยรวมกันบนกิ่ง เนื้อออยล่องของใบ ช่อละ 3-6 ดอก ช่อดอกยาว 0.5-1 เซนติเมตร มีขน ดอกใหญ่ ก้านดอกยาว 2-2.5 เซนติเมตร โคนก้านดอกมีใบประดับรูปไข่ปลายแหลม 2 ใบ ขนาด 0.1-0.2 เซนติเมตร กลีบเลี้ยง 3 กลีบ รูปสามเหลี่ยมขนาด 0.5-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

0.7 เซนติเมตร มีขน กลีบดอกอ่อนนุ่ม เรียวยาวและบิด กลีบดอกมี 6 กลีบ เรียงตัวเป็น 2 ชั้น ชั้นละ 3 กลีบ กลีบชั้นในเล็กกว่ากลีบชั้นนอก เล็กน้อยมีเกสรเพศผู้และรังไข่จำนวนมาก ดอกอ่อนสีเขียว เมื่อบาน เปลี่ยนเป็นสีเหลือง

ผล : เป็นกลุ่ม 4-15 ผล แต่ละผลรูปไข่ ยาว 1-2 เซนติเมตร ผลอ่อนสีเขียว เปลี่ยนเป็นสีดำเมื่อแก่ ก้านผลยาว 1-2 เซนติเมตร เมล็ดสีน้ำตาลอ่อน รูปไข่แบน กว้างประมาณ 0.6 เซนติเมตร ยาว 0.9 เซนติเมตร หนา 0.2 เซนติเมตร

เวลาการออกดอก : ตลอดปี

ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ช่วงเวลาเย็น

การขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ด และตอนกิ่ง

การนำมาใช้ประโยชน์ : เปลือก ทำเชือกชนิดหยาบ และรักษามะเร็งเพลิง

ดอกแก่ นำมากลั่นด้วยไอน้ำ ใช้ทำเครื่องหอม ใช้ทำน้ำเชื่อมหรือปรุงขนมหวาน ต่างๆ เช่น ทับทิมกรอบ ข้าวต้มน้ำอุ่น สลิม เป็นต้น และทำเครื่องสำอาง ใช้ปรุงยาหอม บำรุงหัวใจ บำรุงโลหิต และบำรุงธาตุ

จกอยู่ในพวกเกสรทั้งเจ็ด ทำน้ำมันหอมระเหย

เนื้อไม้ ขับปัสสาวะ แก้ปัสสาวะพิการ

ต้นและกิ่ง เป็นยาขับปัสสาวะ

ราก คุมกำเนิด

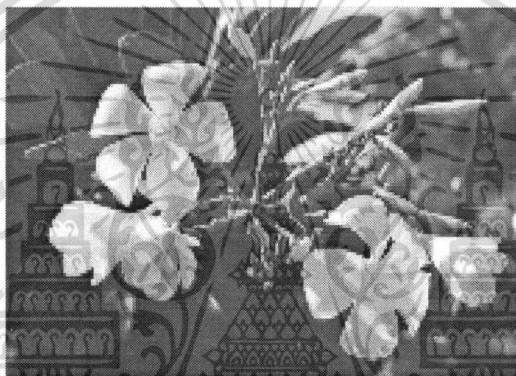
ปลูกเป็นไม้ประดับตามสถานที่ต่างๆ ส่งกลิ่นหอม (ปิยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.

2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลั่นทมขาว

ชื่อสามัญ	: West Indian Jasmine, Evergreen Frangipani, Graveyard Flower Pagoda, Temple Tree
วงศ์	: APOCYNACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Plumeria alba</i> L.
ชื่ออื่นๆ	: ลั่นทม
ถิ่นกำเนิด	: อเมริกาใต้

ภาพที่ 3 แสดงลักษณะดอกของดอกลั่นทมขาว

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้ยืนต้นขนาดเล็กผลัดใบ สูงประมาณ 3-6 เมตร ลำต้นและกิ่งอวบน้ำ เปราะ สีน้ำตาลปนเทา แตกกิ่งก้านสาขาเป็นพุ่มกว้าง ทุกส่วนมียวสีขาว
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยวเรียงสลับถี่บริเวณปลายกิ่ง ใบรูปพายกลับแฉมขอบขนาน กว้าง 5-8 เซนติเมตร ยาว 20-32 เซนติเมตร ปลายใบและโคนใบมน ด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมัน ด้านล่างมีขน เส้นใบเรียงขนานกันมาก ก้านใบสีเขียว
- ดอก** : ช่อดอกสีขาวขนาดใหญ่ กลางดอกสีเหลือง ออกดอกตามซอกใบบริเวณปลายกิ่ง มีดอกย่อย 8-16 ดอก โคนกลีบดอกเชื่อมกันเป็นหลอด ภายในมีขน ปลายแยกเป็น 5 กลีบ ซ้อนเหลื่อมกัน กลีบรูปไข่กลับ ปลายมน งอเล็กน้อย ปลายกลีบโค้งลงไปทางด้านโคนดอก เมื่อดอกย่อยบานมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 6-8 เซนติเมตร เกสรเพศผู้ 5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อัน ก้านเกสรสั้นมาก

ผล : เป็นฝักคู่ รูปยาวรี กว้าง 1.5 เซนติเมตร ยาว 15 เซนติเมตร เมื่อแก่แตกเป็นสองซีก มีเมล็ดจำนวนมาก เมล็ดแบนมีปีก

เวลาการออกดอก : ตลอดปี

ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ตลอดทั้งวัน

การขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ด และปักชำ

การนำมาใช้ประโยชน์ : เปลือกกรากและเปลือกต้น ใช้เป็นยาถ่าย

ยาง ใช้ทาแก้โรคงูสะวัด และแก้หิด

เมล็ด ใช้เป็นยาห้ามเลือด (ภายใน)

ทุกส่วน มีสารจำพวก iridoid เช่น plumieride

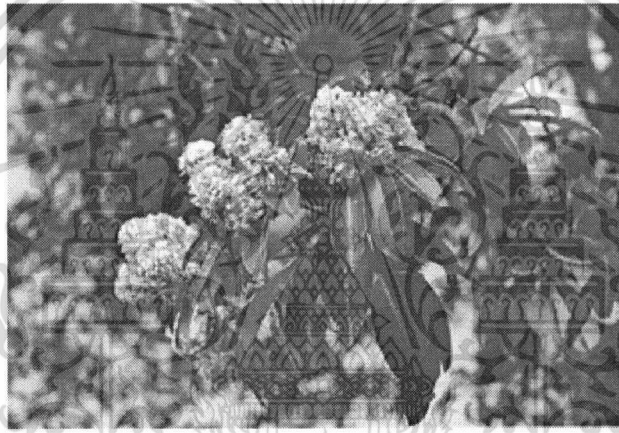
ปลูกเป็นไม้ประดับตามสถานที่ต่างๆ เช่น วัดโรงเรียน เป็นต้น ให้ร่ม (ปิยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขานุการ นายกรัฐมนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

15280

สัตตบรรณ

- ชื่อสามัญ : Devil Tree, Pari-mari, Dita Bark, White Cheesewood, Black Board, Devil Bark
- วงศ์ : APOCYNACEAE
- ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Alstonia scholaris* (L.) R. Br.
- ชื่ออื่นๆ : ชบา ตีนเป็ด พญาสัตตบรรณ ตีนเป็นขาว ยางขาว หัศบรรณ กะโน้ะ จะบัน
- ถิ่นกำเนิด : เอเชียและแอฟริกาเขตร้อน

ภาพที่ 4 แสดงลักษณะดอกของดอกสัตตบรรณ

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูง 15-30 เมตร โคนต้นมีพูพอน เปลือกสีเทา และมีน้ำยางมาก แตกกิ่งรอบข้อ มีกิ่งจำนวนมาก ทรงพุ่มกลมเป็นช่วงๆ คล้ายฉัตร เนื้อไม้อ่อน
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยวเรียงรอบข้อ 4-6 ใบ ใบรูปหอกกลับแกมขอบขนานหรือรูปไข่กลับ กว้าง 3-6 เซนติเมตร ยาว 5-15 เซนติเมตร ปลายใบมน โคนใบสอบ แหลมหรือเป็นครีบ เนื้อใบหนา ผิวใบสีเขียวเข้มเป็นมัน มีเส้นใบถี่
- ดอก** : ช่อดอกสีขาวหรือขาวอมเหลืองออกเป็นช่อที่ปลายกิ่งคล้ายฉัตร ช่อหนึ่งมีกลุ่มดอกย่อยอยู่ประมาณ 7 กลุ่ม โคนกลีบดอกเชื่อมติดกัน เป็นหลอด ปลายแยกเป็น 5 แฉก เมื่อดอกย่อยบานมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 1 เซนติเมตร เกสรเพศผู้ 5 อันดอกบานอยู่ได้หลายวัน ดอกที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำมาใช้เพื่อประโยชน์อื่นใดโดยไม่ได้รับอนุญาตเห็นว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ใกล้โรยจะเปลี่ยนเป็นสีฟางข้าว
- ผล :** เป็นฝัก รูปกลมยาว 20-50 เซนติเมตร เมื่อแก่แตกเป็นสองซีก มีเมล็ดจำนวนมาก เมล็ดมีปุยปลิวไปตามลม
- เวลาการออกดอก :** ช่วงเดือนพฤศจิกายน-เดือนมกราคม
- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น :** ตลอดเวลา
- การขยายพันธุ์ :** เพาะเมล็ด ปักชำกิ่ง และตัดชำราก
- การนำมาใช้ประโยชน์ :** ราก ขับลมในลำไส้

เปลือกต้น มีสารอัลคาลอยด์ picralinal และ echitamine แก้บิด ขับพยาธิไส้เดือน ขับระดู ขับน้ำเหลืองเสีย แก้หลอดลมอักเสบ โรคตับ ไ้้มาลาเรีย เบาทหวน

ใบ ตำพอกดับพิษต่างๆ ใบอ่อนชงดื่มแก้โรคลักปิดลักเปิด

เมล็ด มีสาร cardiac glycoside เป็นพิษ

ปลูกเป็นไม้ประดับตามสถานที่ต่างๆ ให้ร่มเงา เกิดความร่มรื่น (ปี
 ยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการ
 นายกรัฐมนตรี. 2536)

จ๊ว

ชื่อสามัญ	: Cotton Tree, Kapok Tree, Red Cotton tree, Silk Cotton Tree
วงศ์	: BOMBACACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Bombax ceiba</i> Linn.
ชื่ออื่นๆ	: จ๊วบ้าน จ๊วแดง จ๊วปง จ๊วปงแดง
ถิ่นกำเนิด	: ในประเทศเมืองร้อน

ภาพที่ 5 แสดงลักษณะดอกของดอกจ๊ว

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้ยืนต้นผลัดใบ สูงประมาณ 20 เมตร ลำต้นและกิ่งมีหนามแหลม กิ่งแผ่ออกเกือบตั้งฉากกับลำต้น
- ใบ** : เป็นใบประกอบแบบนิ้วมือ ออกเวียนสลับ มีใบย่อย 5-7 ใบ รูปไข่หรือรูปรี ปลายใบเรียวแหลม โคนใบสอบแคบ
- ดอก** : สีแดงมีพันธุ์ที่มีดอกสีเหลืองแต่หายาก ดอกออกเป็นกระจุก 3-5 ดอก ตามปลายๆกิ่ง กลีบเลี้ยงรูปถ้วย ปลายแยก 3-4 แฉก ไม่เท่ากัน กลีบดอกด้านนอกมีขน มันเป็นเงา กลีบดอกมี 5 กลีบ ปลายกลีบมีขนออกเมื่อดอกบานมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 8 เซนติเมตร มีเกสรเพศผู้จำนวนมาก โคนก้านเกสรติดกันเป็นกลุ่มๆ
- ผล** : รูปรีหรือรูปขอบขนาน กว้าง 2.3-3.2 เซนติเมตร ยาว 9.5-17 เซนติเมตร กลีบผลนุ่ม มีเมล็ดสีดำจำนวนมาก หุ้มด้วยปุยสีขาว

เวลาการออกดอก : ช่วงเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์

ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ตลอดเวลา

การขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ด

การนำมาใช้ประโยชน์ : ราก เป็นยาทำให้เอาเจียน รากอ่อนใช้เป็นอาหารยามขาดแคลนได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบ คำเป็นผงทาแก้ฟกช้ำ เป็นอาหารสัตว์

ดอก ดอกแห้ง ทำเป็นยาทาระงับปวด แก้พิษไข้ ทำเครื่องดื่มของจีน ที่เรียกว่า จั๊บลี๊ยง ในอินเดียนำดอกจิวมาผสมกับเมล็ดฝิ่น น้ำตาลและนม ทำเป็นขนม (นิจศิริและพยอม, 2534) ดอกนำมาผสมกับแป้งข้าวโพดใช้ทำเป็นขนมแผ่นกินได้

เปลือก นำเอาเส้นใยของเปลือกมาทำเป็นเชือก ซึ่งมีความเหนียวและแข็ง

ไม้ ทำพื้น ฝา หีบใส่ของ ของเล่นเด็ก ก้านและกลองไม้ขีด ไม้จิ้มฟัน ไม้ขีด เยื่อกระดาษ

ฝัก(ผล) ให้เส้นใยสีขาว นำมายัดหมอนแทนนุ่น และใช้ทางการแพทย์ ใช้ทำฉนวนตู้เย็น

ปลูกเป็นไม้ประดับตามสถานที่ต่างๆ (ปิยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2536)

ปีบ

ชื่อสามัญ	: Cork Tree ,Indian Cork
วงศ์	: BIGNONIACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Millingtonia hortensis</i> Linn. f.
ชื่ออื่นๆ	: กาชะลอม กาดสะลอม เต็กตองโพ
ถิ่นกำเนิด	: ภาคตะวันตกเฉียงใต้ของไทย

ภาพที่ 6 แสดงลักษณะดอกของคอกปีบ

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้ยืนต้นผลัดใบขนาดกลาง สูงประมาณ 15-20 เมตร เรือนยอดเป็นพุ่มทึบ กิ่งมักห้อยลง ทรงพุ่มโปร่ง เปลือกแตกเป็นร่องลึกขรุขระ สีเทาอมเหลือง เนื้อหยาบคล้ายไม้ก๊อก
- ใบ** : เป็นใบประกอบแบบขนนก 2-3 ชั้นเรียงตรงข้าม ใบย่อยรูปไข่แกมหอก กว้าง 1.5-3 เซนติเมตร ยาว 2.5-6 เซนติเมตร ปลายใบเรียวแหลม โคนใบมน ขอบใบเรียบหรือหยักห่างๆ
- ดอก** : ช่อดอกสีขาว ออกดอกที่ปลายกิ่ง เส้นผ่านศูนย์กลางช่อดอก 10-30 มีดอกย่อยจำนวนมาก ดอกย่อยมีกลีบเลี้ยง 5 กลีบ โคนเชื่อมติดกันเป็นรูปประฆัง มีกลีบดอกเชื่อมติดกันเป็นหลอดยาว 5-6 เซนติเมตร ปลายแยกเป็น 5 กลีบ เมื่อดอกย่อยบานมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 2 เซนติเมตร ดอกย่อยบานไม่พร้อมกันทยอยบานครั้งละจำนวนน้อย ตัวดอกห้อยลง ดอกเริ่มบานในช่วงเย็น รุ่งเช้าจะมีดอกจำนวนมากร่วงหล่นอยู่ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ต้น

ผล : เป็นฝักแบน กว้าง 1.5-2 เซนติเมตร ยาว 25-30 เซนติเมตร ผลแก่แตก
เป็นสองซีก มีเมล็ดจำนวนมาก เมล็ดมีปีก

เวลาการออกดอก : ช่วงเดือนมกราคม-มีนาคม

ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ตั้งแต่ช่วงเวลาเย็นและหอมมากในเวลากลางคืน

การขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ดและซุดแยกหน่อที่แตกจากราก

การนำมาใช้ประโยชน์ : ราก เป็นยาบำรุงปอด รักษาวัณโรค

ดอก สูดแก้หืด

เปลือก ทำจุกก๊อกขนาดเล็ก

เนื้อไม้ อ่อน มีสีเหลือง ใช้ทำเครื่องเรือนประดับบ้าน

ปลูกเป็นไม้ประดับตามสถานที่ต่างๆ ให้ดอกที่ส่งกลิ่นหอม (ปี
ช.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขานุการ
นายกรัฐมนตรี. 2536)

อโศกเหลือง

ชื่อสามัญ	: Yellow Saraca
วงศ์	: CAESALPINIACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Saraca thaipingensis</i> Cantley ex Prain
ชื่ออื่นๆ	: อโศกใหญ่
ถิ่นกำเนิด	: อินเดีย

ภาพที่ 7 แสดงลักษณะดอกของดอกอโศกเหลือง

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้ยืนต้นขนาดเล็ก สูงประมาณ 6-10 เมตร ทรงพุ่มโปร่งกลมแต่เรือนยอดหนาที่ใบ
- ใบ** : เป็นใบประกอบแบบขนนก เรียงสลับ ใบย่อย 4-8 คู่ รูปรีแกมขอบขนาน กว้าง 3-9 เซนติเมตร ยาว 10-30 เซนติเมตร ใบอ่อนออกเป็นพวงที่ปลายยอดสีม่วง ต่อมาจึงเปลี่ยนเป็นสีเขียวอ่อน
- ดอก** : ช่อดอกสีเหลืองอมน้ำตาล ขนาดใหญ่ เส้นผ่าศูนย์กลาง 20-30 เซนติเมตร ออกที่ปลายยอดหรือตามกิ่ง และลำต้น ดอกย่อยมีขนาดเล็กจำนวนมาก มีก้านชูดอกยาวใบประดับร่วงง่าย กลีบเลี้ยง 4 กลีบขนาดเท่ากัน เชื่อมติดกันเป็นหลอดยาวที่โคนกลีบไม่มีกลีบดอก เกสรเพศผู้ 3-6 อัน ส่วนใหญ่ 4 อัน รังไข่มีขนและมีก้านชูรังไข่ เกสรเพศผู้และเกสรเพศเมียยื่นยาวออกมาเห็นชัดเจน ดอกบานไม่พร้อมกัน ดอกที่ใกล้โรยจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลหรือเหลืองเข้ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

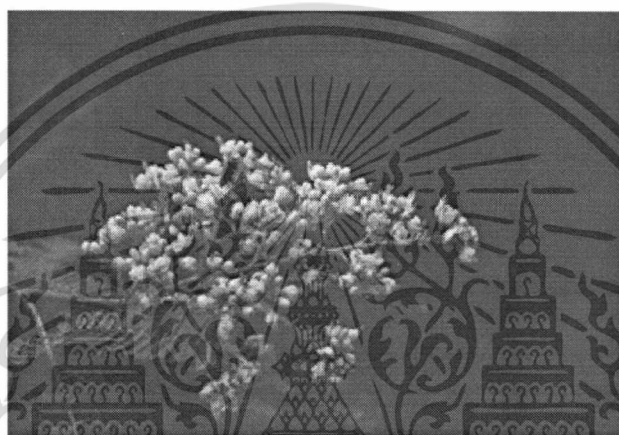
- ผล(ฝัก) : แบน กว้าง 3-8 เซนติเมตร ยาว 15-40 เซนติเมตร หนา 1.5 เซนติเมตร
 เมื่อแก่ฝักแตกได้ มีเมล็ดแข็งเกลี้ยง สีม่วงดำ
- เวลาการออกดอก : ช่วงเดือนธันวาคม-มีนาคม
- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ตั้งแต่ช่วงบ่าย
- การขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ดและตอนกิ่ง
- การนำมาใช้ประโยชน์ : ปลูกเป็นไม้ประดับตามสถานที่ต่างๆ ให้ร่มเงา เกิดความร่มรื่น
 เหมาะสำหรับนั่งพักผ่อนหย่อนใจ (ปิยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้าง
 เอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ต้นหยง

ชื่อสามัญ	: Divi—divi
วงศ์	: CAESALPINIOIDEAE LEGUMINOSAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Caesalpinia coriaria</i> (Jacq.) Willd.
ชื่ออื่นๆ	: -
ถิ่นกำเนิด	: อเมริกาเขตร้อน

ภาพที่ 8 แสดงลักษณะดอกของดอกต้นหยง

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้ยืนต้นขนาดเล็ก สูงประมาณ 6-8 เมตร ลำต้นแตกกิ่งต่ำแผ่สาขา เป็นพุ่มแจ้ ลำต้นและกิ่งก้านคดเคี้ยวคูล้ำไม้ดัด
- ใบ** : เป็นใบประกอบแบบขนนกชั้นเดียว ออกสลับ ใบย่อยขนาดเล็ก รูปขอบขนานแคบ ปลายใบมน กว้าง 0.1-0.2 เซนติเมตร ยาว 0.5-0.9 เซนติเมตร ไม่มีก้านใบย่อย
- ดอก** : ช่อดอกสีเขียวอมเหลืองอ่อน หรือสีขาวอมเขียว ยาว 5-15 เซนติเมตร ออกเป็นช่อตามซอกใบและปลายกิ่ง ดอกย่อยขนาดเล็ก มีกลีบดอก 5 กลีบ เมื่อดอกย่อยบานมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 0.3-0.6 เซนติเมตร เกสรเพศผู้ 10 อัน ดอกย่อยมีจำนวนมากและบานไม่พร้อมกัน
- ผล** : เป็นฝักแบนบิดงอ กว้าง 1.5 เซนติเมตร ยาว 3-5 เซนติเมตร ฝักอ่อนมีสีเขียว ฝักแก่เปลี่ยนเป็นสีดำ เมล็ดยาวรีและแบน สีดำ เมล็ดแก่ช่วงเดือน พฤศจิกายน-ธันวาคม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- เวลาการออกดอก : เดือนมิถุนายน-กรกฎาคม
- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ตลอดเวลา
- การขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ดและตอนกิ่ง
- การนำมาใช้ประโยชน์ : ฝัก มีสารฝาด (tannin) 40-50% ใช้ใส่แผลเปื่อย ย้อมหนังสือ
เนื้อไม้ ใช้ในการก่อสร้าง
- ปลูกเป็นไม้ประดับตามสถานที่ต่างๆ ให้ร่มเงา เกิดความร่มรื่นและมีกลิ่นหอม (ปิยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จันทร์กะพ้อ

ชื่อสามัญ	: -
วงศ์	: DIPTEROCARPACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Vatica diospyroides</i> Syming
ชื่ออื่นๆ	: เจ็ยวูเขา จันทร์พ้อ
ถิ่นกำเนิด	: เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ภาพที่ 9 แสดงลักษณะดอกของดอกจันทร์กะพ้อ

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้ยืนต้นขนาดเล็กถึงขนาดกลาง สูงประมาณ 6-15 เมตร เปลือกเรียบ สีน้ำตาลปนเทา แตกกิ่งจำนวนมากที่ยอด มีน้ำยางใสๆ ออกมาตามรอยแตกของเปลือกไม้ เปลือกในมีเยื่อสีแดงอ่อน
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยวเรียงสลับเชิงกันเล็กน้อย ใบรูปรีแกมขอบขนาน กว้าง 4-7 เซนติเมตร ยาว 15-20 เซนติเมตร แผ่นใบเรียบและสีเขียวเข้มเป็นมัน
- ดอก** : ช่อดอกสีขาวหรือสีเหลืองอ่อน ยาว 10-30 เซนติเมตร ออกดอกตามซอกใบและใกล้ปลายกิ่ง มีดอกย่อยจำนวนมาก กลีบดอกมี 5 กลีบ เมื่อดอกย่อยบานมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 2 เซนติเมตร ทอยบานในเวลาใกล้เที่ยงกัน แต่ละต้นมีช่วงเวลาบานของดอกเพียง 1-2 สัปดาห์ ดอกบานวันเดียวแล้วร่วงหล่นลงโคนต้น มีสีขาวเต็มพื้นที่และส่งกลิ่นหอมฟุ้งไปทั่วบริเวณ ออกดอกพร้อมกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผล : เป็นรูปเกือบกลม ขนาด 2.5-3 เซนติเมตร มีกลีบเลี้ยง 5 กลีบติดที่ขั้ว
ผล ผลอ่อนสีเขียว เมื่อแก่สีน้ำตาล แดงได้เป็น 3 เส้น ภายในมี 1
เมล็ด

เวลาการออกดอก : ช่วงเดือนพฤศจิกายน-มีนาคม

ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ทั้งกลางวันและกลางคืน แต่หอมมากในเวลากลางคืน

การขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ด

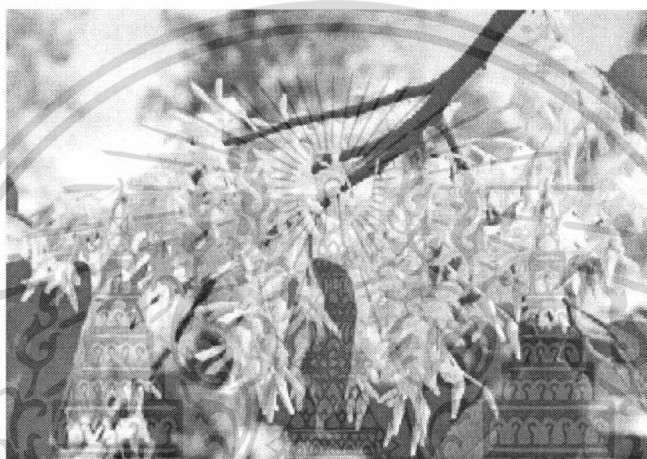
การนำมาใช้ประโยชน์ : ดอก เป็นยาหอม แก้ลม บำรุงหัวใจ สกัดน้ำมันหอมระเหย และสามารถนำมาทำดอกไม้แห้งได้อีกด้วย
ปลูกเป็นไม้ประดับตามสถานที่ต่างๆ ให้ร่มเงา เกิดความร่มรื่น (ปี
ชชะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการ
นายกรัฐมนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พะยอม

ชื่อสามัญ	: Shorea
วงศ์	: DIPTEROCARPACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Shorea roxburghii</i> G. Don.
ชื่ออื่นๆ	: กะยอม ขะยอมดง พะยอมดง แคน พะยอมทอง ยางหยวก
ถิ่นกำเนิด	: เอเชีย

ภาพที่ 10 แสดงลักษณะดอกของดอกพะยอม

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : เป็นไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ สูง 15-30 เมตร ทรงพุ่มกลม เปลือกสีเทาเข้ม แตกเป็นร่องตามยาว แตกกิ่งจำนวนมาก
- ใบ** : ใบเป็นใบเดี่ยวเรียงเวียนสลับ ใบรูปรีแกมขอบขนาน กว้าง 3-6 เซนติเมตร ยาว 8-15 เซนติเมตร ปลายใบมนหรือเป็นติ่งสั้นๆ โคนใบมน ขอบใบเป็นคลื่น ผิวใบเกลี้ยงเป็นมัน หลังใบสากมือ
- ดอก** : เป็นช่อดอกขนาดใหญ่ สีขาวออกตามกิ่งและที่ปลายกิ่ง กลีบเลี้ยงมี 5 กลีบ โคนเชื่อมติดกัน กลีบดอก 5 กลีบเรียงวนแบบก้านหั้น เมื่อดอกย่อยบานมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 1-2 เซนติเมตร มีดอกย่อยจำนวนมาก ออกดอกพร้อมกันเกือบทั้งต้น
- ผล** : ผลเป็นรูปรี กว้าง 1 เซนติเมตร ยาว 2 เซนติเมตร มีปีกยาว 3 ปีก และปีกสั้น 2 ปีก คล้ายลูกยาง ต้นที่ขึ้นในที่แห้งแล้งจะผลัดใบก่อนออกดอก ผลออกกระหว่างเดือน มกราคม-มีนาคม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- เวลาการออกดอก : ธันวาคม-กุมภาพันธ์
- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ตลอดเวลา
- การขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ด การตอนกิ่งออกรากยาก
- การนำมาใช้ประโยชน์ : เปลือก ใต้เครื่องหมักคองเพื่อกันบูด รับประทานแทนหมาก ฟอก
หนัง ใช้เป็นยาฝานสมาน
ไม้ แข็ง ใช้ในการก่อสร้าง ทำหมอนรากรถไฟ
ดอก นำมาทำน้ำมันหอมระเหย ดอกอ่อน ใช้กินโดยผัดไข่หรือชุบไข่
ทอด
ปลูกเป็นไม้ประดับตามสถานที่ต่างๆ ให้ร่มเงา เกิดความร่มรื่น (ปี
ยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการ
นายกรัฐมนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประดู่

ชื่อสามัญ	: Padauk, Padouk, Burmese Rosewood, Andaman Redwood, Amboyna Wood
วงศ์	: FABACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Pterocarpus indicus</i> Willd.
ชื่ออื่นๆ	: คูบ้าน ประดู่บ้าน ประดู่ลาย ประดู่กิ่งอ่อน สะโน อังสนา
ถิ่นกำเนิด	: ประเทศมาเลเซีย และอยู่ทางแถบอันดามัน มัทราซ และเบงกอล

ภาพที่ 11 แสดงลักษณะดอกของดอกประดู่

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ ผลัดใบ สูงได้มากกว่า 20 เมตร มีกิ่งก้านแผ่กว้างห้อยย้อยลง ลำต้นตรง เปลือกสีน้ำตาลเข้มหรือสีดำ กัด้า และจะแตกสะเก็ดออกเป็นร่องตื้นๆ เปลือกในมีน้ำเลี้ยงสีแดง เรือนยอดเป็นพุ่มกลม กิ่งอ่อนและก้านอ่อนไม่มีขน
- ใบ** : เป็นใบประกอบแบบขนนกเรียงสลับปลายสุดเป็นใบเดี่ยว มีใบย่อย 7-13 ใบ รูปไข่แกมขอบขนาน กว้าง 4-5 เซนติเมตร ยาว 6-10 เซนติเมตรปลายใบมนหรือเป็นติ่งหุ้มๆ โคนใบกลม ขอบใบเรียบไม่มีจัก เนื้อใบหนาเกลี้ยงทั้งสองด้าน เส้นแขนงใบถี่โค้งไปตามรูปใบ เป็นระเบียบ ถ้าขึ้นอยู่ในที่แล้งจะผลัดใบก่อนออกดอก
- ดอก** : ช่อดอกสีเหลืองสดขนาดใหญ่ ยาว 10-20 เซนติเมตรออกดอกตามซอกใบใกล้ปลายกิ่ง มีดอกย่อยจำนวนมาก มีลักษณะคล้ายดอกถั่ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โคนกลีบเลี้ยงกลีบดอกติดกันเป็นกรวยโค้งเล็กน้อย ปลายแยกเป็น
แฉกต่างๆ 5 แฉก ใหญ่สองแฉกและเล็กสามแฉกด้านนอกมีขน
ประปราย กลีบดอกเป็นรูปช้อนเล็ก ปลายกลีบกว้างและเป็นคลื่น
โคนกลีบเรียวสอบเป็นก้าน กลีบคลุมและกลีบปีกสองกลีบเป็นลอน
ขยักขยิก ส่วนกลีบกระโดงสองกลีบรูปมน เมื่อดอกย่อยบานมีเส้น
ผ่านศูนย์กลาง 0.5-1 เซนติเมตร เกสรเพศผู้มี 10 อัน รังไข่แบนมีก้าน
ชูรังไข่ ภายในมีช่องเดียวและมีไข่อ่อนสองหน่วย หลอดท่อรังไข่โค้ง
และจะกลายเป็นจะงอยติดอยู่ที่ขอบกลีบของผล ดอกบานไม้พร้อม
กัน ดอกที่ใกล้โรยจะเปลี่ยนเป็นสีเหลืองอมน้ำตาล

ผล : เป็นปีกแบนคล้ายโล่ มีเส้นผ่านศูนย์กลาง 3.5-5 เซนติเมตร มีเมล็ดอยู่
ตรงกลาง 1-2 เมล็ด

เวลาการออกดอก : ช่วงเดือนพฤษภาคม-สิงหาคม

ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ช่วงเวลากลางวัน

การขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ด

การนำมาใช้ประโยชน์ : เนื้อไม้ แข็ง ทนทานใช้ทำเครื่องเรือนและค้ำ เครื่องมือเครื่องใช้
ต่างๆ

เมล็ด เป็นยาทำให้อาเจียน

ใบ ใช้ใบอ่อนนำมาตำให้ละเอียด ใช้กากพอกแผลที่เป็นฝี ทำให้ฝีสุก
หรือแห้งเร็ว พอกแผล แก่ผดผื่นคัน

ปลูกเป็นไม้ประดับตามสถานที่ต่างๆ ให้ร่มเงา เกิดความร่มรื่น ดอกมี
ความสวยงาม (ปิยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ
สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2536)

สารภี

ชื่อสามัญ	: Salapee
วงศ์	: GUTTIFERRAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Mammea siamensis</i> (Miq.) Anderson.
ชื่ออื่นๆ	: ทรพี สร้อยพี สารภีแนน
ถิ่นกำเนิด	: ประเทศไทย

ภาพที่ 12 แสดงลักษณะดอกของดอกสารภี

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้ยืนต้นขนาดกลาง สูงประมาณ 10-15 เมตร เปลือกสีเทาดำ แตกกิ่งเป็นสะเก็ด แตกกิ่งจำนวนมาก ทรงพุ่มแน่นทึบ กิ่งอ่อนเป็นสันสี่เหลี่ยม เปลือกเป็นสีน้ำตาลแดง ปลายกิ่งห้อยลู่ลงมา
- ใบ** : เป็นดอกเดี่ยว เรียงตรงข้ามกันแต่ละคู่สลับทิศทางกัน ใบรูปไข่แกมขอบขนาน กว้าง 3-5 เซนติเมตร ยาว 6-14 เซนติเมตร ปลายใบมนหรือสอบทู่ โคนใบสอบ ใบหนาต้าน และเหนียว (คล้ายใบกระทิงแต่มีขนหรือขนาดเล็กกว่า) ใบต้นและเส้นใบไม่เด่นชัด
- ดอก** : ช่อดอกสีขาว ออกดอกเป็นช่อหรือกระจุกตามลำต้น กลีบฐานรองดอก 2 กลีบ ทรงกลีบมนและโค้งเป็นกระพุ้ง กลีบดอก 4 กลีบมีลักษณะคล้ายกลีบรองดอก รูปไข่ กว้าง 0.7 เซนติเมตร มีเกสรเพศผู้สี่เหลี่ยมจำนวนมากเรียงรูปป้อมๆ เกตี่ง อยู่เหนือโคนกลีบดอก ภายในแบ่งเป็น 2 ช่อ เมื่อดอกย่อยบานมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 1-1.5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เซนติเมตร ดอกบานไม่พร้อมกัน เมื่อดอกเริ่มบานเป็นสีขาวแล้วจะเปลี่ยนเป็นสีเหลืองก่อนโรย ดอกบานเพียงวันเดียว แต่ละต้นจะมีช่วงดอกบานอยู่ราวหนึ่งสัปดาห์

ผล : เป็นรูปกระสวย ยาว 2-3 เซนติเมตร เมื่อสุกสีเหลือง เนื้อสีเหลืองหรือสีแสดหุ้มเมล็ดนุ่ม เมล็ดเดี่ยว แข็ง

เวลาการออกดอก : ในช่วงเดือนมกราคม-มีนาคม

ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ในช่วงเวลากลางคืนถึงช่วงสาย

การขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ด และทาบกิ่ง

การนำมาใช้ประโยชน์ : ไม้ทำเสา พื้น ฝา

ดอก ปรุงเป็นยาแก้ร้อนใน เข้ายาลม เป็นหนึ่งในเกสรทั้งห้า ทั้งเจ็ด และทั้งเก้า รสหวาน รับประทานได้ ใช้ทำเครื่องหอม

ปลูกเป็นไม้ประดับตามสถานที่ต่างๆ ให้ร่มเงา เกิดความร่มรื่น (ปี
ช. 2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการ
นายกรัฐมนตรี. 2536)

กระทิง

ชื่อสามัญ	: Alexandrian Laurel, Indian Laurel
วงศ์	: GUTTIFERAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Calophyllum inophyllum</i> Linn.
ชื่ออื่นๆ	: กากะทิง ทิง เนาวกาน สารภีทะเล นาคพฤกษ์
ถิ่นกำเนิด	: ในประเทศอินเดีย และตามหมู่เกาะในมหาสมุทรแปซิฟิก ศรีลังกา พม่า และภูมิภาคอินโดจีน

ภาพที่ 13 แสดงลักษณะดอกของดอกกระทิง

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้ยืนต้นขนาดเล็กถึงกลาง สูงประมาณ 6-20 เมตร เรือนยอดแผ่กว้าง เป็นพุ่มกลมหนาทึบ ลำต้นมักคดงอ เปลือกสีน้ำตาลปนเทาอ่อนข้างเรียบ ทุกส่วนมียางสีเหลืองปนเขียว
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยว เรียงตรงข้ามใบรูปรีแกมรูปไข่กลับ ปลายใบกลมหรือเว้าเล็กน้อย โคนใบสอบ ใบหนาแข็ง เส้นใบถี่และขนาดกัน คล้ายใบสารภี แต่ใหญ่กว่า ใบเป็นมันและเส้นใบขนานเห็นชัดเจน
- ดอก** : ช่อดอกสีขาว ออกดอกที่ปลายกิ่งและวอกใบใกล้ปลายกิ่ง ช่อหนึ่งมี 6-10 ดอก ก้านดอกสีขาว ยาว 2-2.5 เซนติเมตร มีกลีบดอก 5-6 กลีบ รูปไข่ปลายแหลม กลีบดอกงอแง โคนงอเข้าหากัน มีเกสรเพศผู้สีเหลืองเข้มเป็นจำนวนมาก เมื่อใกล้โรยเกสรตัวผู้จะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล ดอกบานไม่พร้อมกัน ดอกตูมมักอยู่ที่ปลายช่อดอก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ผล** : เป็นรูปกลม เส้นผ่านศูนย์กลาง 2 เซนติเมตร ผลอ่อนมีสีเขียว เมื่อแก่สีน้ำตาลแห้ง ผิวขรุขระ แต่ละผลมี 1 เมล็ด
- เวลาการออกดอก** : ตลอดปี
- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น** : ตลอดเวลา
- การขยายพันธุ์** : เพาะเมล็ด
- การนำมาใช้ประโยชน์** : ไม้ ใ้ก่อสร้าง

ดอก ปรู้งเป็นยาหอม บำรุงหัวใจ

เมล็ด น้ำมันจากเมล็ด ใช้ทาแก้ปวดข้อ ทำเครื่องสำอาง มี oleoresin และมี fixed oil 50-73 % (นิจศิริและพยอม, 2534)

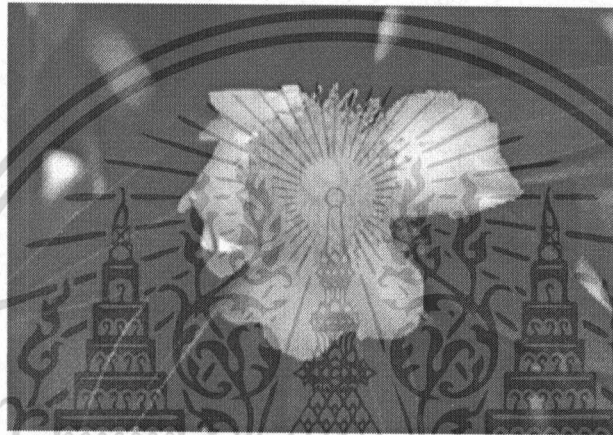
ใบ ขยำพอแตกแช่น้ำสะอาด แก้วตาและ ตามัว และใโนใบมี saponin และสารซึ่งสลายตัวแล้วให้ Hydrocynic acid เป็นพิษต่อปลาและมนุษย์

บางของใบ ใช้สมานแผล และกัดฝี

เปลือกต้น มี tannin อยู่ประมาณ 19% ซึ่งสกัดด้วยน้ำจากเปลือกใช้ล้างแผล (ปิยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2536)

บุนนาค

ชื่อสามัญ	: Ironwood, Caylon Iron Wood
วงศ์	: GUTTIFERAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Mesua ferrea</i> Linn.
ชื่ออื่นๆ	: นาคบุตร สารภีคอย ปะนาคอ ก้าก้อ ก้าก้อ
ถิ่นกำเนิด	: ประเทศอินเดีย

ภาพที่ 14 แสดงลักษณะดอกของดอกบุนนาค

ลักษณะทั่วไป

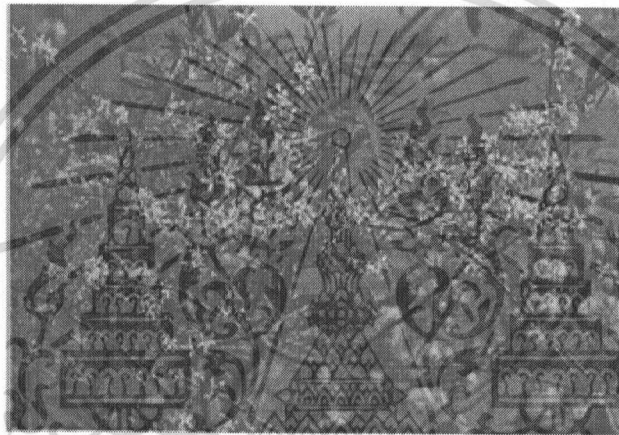
- ต้น** : ไม้ยืนต้นไม่ผลัดใบขนาดกลาง สูงประมาณ 15-25 เมตร เรือนยอดเป็นพุ่มทึบรูปกรวยคว่ำ เปลือกเรียบสีน้ำตาลปนเทา เนื้อไม้สีแดงคล้ำเป็นมัน เนื้อไม้ค่อนข้างหยาบ แข็งและเหนียว
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยวเรียงตรงข้าม รูปใบหอกหรือขอบขนาน กว้าง 2-3 เซนติเมตร ยาว 8-10 เซนติเมตรปลายใบเรียวแหลม โคนสอบ ด้านบนใบสีเขียว ด้านล่างสีเขียวอมขาว ใบอ่อนสีชมพู เส้นใบถี่ เนื้อหนา
- ดอก** : เป็นดอกเดี่ยวหรือออกเป็นกระจุก 2-3 ดอก ตามซอกใบ ดอกมีสีขาวหรือสีชมพู มีเกสรเพศผู้สีเหลืองจำนวนมากอยู่กลางดอก ทำให้เห็นสีเหลืองเด่น กลีบเลี้ยงรูปช้อนงอเป็นกระจุก มี 2 ชั้น ๆ ละ 2 กลีบ กลีบดอกมี 4 กลีบ รูปไข่กลับ ปลายบานและเว้า โคนสอบ ขอบกลีบเป็นคลื่น เมื่อดอกบานมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 5-10 เซนติเมตร ออกดอกเกือบพร้อมกันทั้งต้น ดอกบาน 1-2 วันแล้วโรย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ผล :** เป็นรูปไข่ แข็ง กว้าง 2 เซนติเมตร ยาว 4 เซนติเมตร ปลายโค้งแหลม กลีบเลี้ยงขยายโตขึ้นเป็นกาบหุ้มผล มีกาบหุ้มผลอยู่ 4 กาบ มี 1-2 เมล็ด
- เวลาการออกดอก :** ช่วงเดือนมีนาคม-กรกฎาคม
- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น :** ตลอดทั้งวัน
- การขยายพันธุ์ :** เพาะเมล็ดและตอนกิ่ง
- การนำมาใช้ประโยชน์ :** ราก รสฝาดมัน แก้เสมหะ บำรุงไฟธาตุ แก้พุพอง แก้โรคลิ แก้ลมในลำไส้ แก้ร้อนในกระหายน้ำ
- เปลือก** ใช้กระจายหนอง
- กระทิ** แก้เสมหะในลำคอ
- ไม้** เป็นยาแก้ชักปิดลักเปิด ใช้ทำหมอนรองรางรถไฟ ก่อสร้าง ต่อเรือ ทำพายท้ายและรางปืน ค้ำร่ม
- ใบ** พอกแผลสด
- ดอก** บำรุงโลหิต ระงับกลิ่นตัว ใช้ผสมสีเพื่อช่วยให้สีติดทน แก้ร้อน กระสับกระส่าย แก้ลมกองละเอียดที่ทำให้เวียน หน้ามืดใจสั่น อ่อนเพลีย ชูกำลัง
- เกสร** ใช้เป็นยาหอม บำรุงหัวใจ อยู่ในพวกเกสรทั้งห้า ให้น้ำมันหอมระเหย เรียกว่า Ott. of Nagkesha ใช้แต่งกลิ่นสบู่โดยใช้ร่วมกับน้ำมันจันทร์
- เมล็ด** น้ำมันที่กลั่นจากเมล็ด ใช้จุดตะเกียง และทำเครื่องสำอาง (ไม้และของป่า, 2486)
- ปลูกเป็นไม้ประดับตามสถานที่ต่างๆ ให้ร่มเงา เกิดความร่มรื่น (ปี ๒๕๔๐, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2536)

แต้ว

- ชื่อสามัญ : Pruniflorum Gogel
 วงศ์ : GUTTIFERAE
 ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Cratoxylum formosum* (Jack.) Dyer ssp. *Pruniflorum* Goge
 ชื่ออื่นๆ : กวยโหลง กุยฉ่องเช่า ดาว ต้วขน ต้วแดง ต้วยาง ต้วเลือด ต้วเหลือง
 ต้วหิน
 ถิ่นกำเนิด : ตอนใต้ของจีน พม่า กัมพูชา และลาว

ภาพที่ 15 แสดงลักษณะดอกของดอกแต้ว

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้ยืนต้น ผลัดใบ สูงประมาณ 8-15 เมตร เรือนยอดเป็นพุ่มกลมโปร่ง เปลือกสีน้ำตาลปนดำ แตกเป็นสะเก็ด มีหนาม กิ่งอ่อนมีขน
- ใบ** : ใบเดี่ยว ออกตรงข้ามกัน รูปรีแกมรูปไข่กลับ หรือรูปขอบขนาน กว้าง 2.5-4.5 เซนติเมตร ยาว 3-13 เซนติเมตร ปลายและโคนใบแหลม เนื้อใบบาง มีต่อมใสๆ กระจายทั่วไป ใบอ่อนสีชมพูเรื่อๆ ใบแก่ก่อนผลัดใบสีแดง
- ดอก** : สีชมพูอ่อนถึงสีแดง ออกดอกเป็นกระจุกตามกิ่งซ่อหนึ่งประมาณ 5-7 ดอก กลีบเลี้ยงและกลีบดอกอย่างละ 4 กลีบ เมื่อบานมีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 2 เซนติเมตร มีเกสรเพศผู้จำนวนมาก แยกเป็น 3 กลุ่ม
- ผล** : รูปรี ยาวประมาณ 2 เซนติเมตร แข็ง มีจุดผลติดอยู่ เมื่อแก่แตกได้เป็น 3 แฉก เมล็ดมีปีก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- เวลาการออกดอก : ช่วงเดือนมกราคม-เมษายน
 ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ตลอดเวลา
 การขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ด
 การนำมาใช้ประโยชน์ : ไม้ ทำเสา ค้ำเครื่องมือเกษตรกรรม
 ใบ ใบอ่อนใช้เป็นอาหาร
 ปลูกเป็นไม้ประดับตามสถานที่ต่างๆ ให้ร่มเงา เกิดความร่มรื่น
 (สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.
 มนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สีเสียด

ชื่อสามัญ	: Catechu Tree, Cutch Tree, Kathe of Indian
วงศ์	: LEGUMINOSAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Acacia catechu</i> (Linn. f.) Willd.
ชื่ออื่นๆ	: สีเสียดเหนื่อ สีเสียดแก่น สีเสียดเหลือง สีเสียดลาว
ถิ่นกำเนิด	: ประเทศอินเดีย พม่า

ภาพที่ 16 แสดงลักษณะดอกของดอกสีเสียด

ลักษณะทั่วไป

ต้น	: ไม้ยืนต้นผลัดใบ สูงประมาณ 8-16 เมตร ลำต้นและกิ่งมีหนามโค้ง เป็นคู่ เปลือกสีเทาอมน้ำตาล ขรุขระ
ใบ	: เป็นใบประกอบแบบขนนกสองชั้น ยาว 10-17 เซนติเมตร ใบย่อยขนาดเล็ก รูปขอบขนานแคบ
ดอก	: สีขาวนวล ออกดอกเป็นช่อตามซอกใบ 1-3 ช่อ รูปทรงกระบอก ยาว 5-10 เซนติเมตร กลีบดอก 5 กลีบ ยาว 0.2-0.3 เซนติเมตร เกสรเพศผู้ มีจำนวนมาก
ผล	: เป็นฝักแบนตรง ยาวประมาณ 7 เซนติเมตร เมื่อแก่สีน้ำตาลดำ แตกเป็น 2 ซีก มี 3-7 เมล็ด
เวลาการออกดอก	: ช่วงเดือนเมษายน-พฤษภาคม
ช่วงเวลาการส่งกลิ่น	: ตลอดทั้งวัน
การขยายพันธุ์	: เพาะเมล็ดและตอนกิ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การนำมาใช้ประโยชน์ : เมล็ด นำมาฝนเป็นยาแก้โรคหิด
เปลือกต้น แก้ท้องร่วง แก้บิด สมานแผล แก้ท้องเดิน ต้มใช้ล้างแผล
 แก้แผลเปื่อยเรื้อรัง ล้างแผลห้วนมแตก
 เก๋น ที่สกัดด้วยน้ำแล้วระเหยจนแห้ง ที่เรียกว่า ก้อนสีเสียด นำมาบด
 เป็นผงประมาณ 1/3-1/2 ช้อนชา ต้มเอาน้ำดื่มแก้ท้องเดิน
สารที่สำคัญ เปลือกต้นมีสารพวก catechol, Gallic acid, Tannin
 ปลูกเป็นไม้ประดับตามสถานที่ต่างๆ ให้ร่มเงา เกิดความร่มรื่น
 (สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
 มนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พฤษภ

- ชื่อสามัญ : Tibet Tree, Lebbek Tree, Indian Walnut, Siris
 วงศ์ : LEGUMINOSAE
 ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Albizia lebbek* (Linn.) Benth.
 ชื่ออื่นๆ : จำขาม ตู๊ด กะซึก ถ่อนนา ก้านสูง มะขามโคก มะรุมป่า พญากระบอง
 ก้ามปู ชูรงรัง จามจรี จามรี กาแซ กาไฟ แกะระ กรีด
 ถิ่นกำเนิด : ประเทศอินเดีย

ภาพที่ 17 แสดงลักษณะดอกของดอกพฤษภ

ลักษณะทั่วไป

- ต้น : ไม้ยืนต้นผลัดใบสูงประมาณ 25 เมตร เรือนยอดแบน เปลือกสีเทา
 เข้มขรุขระ แตกเป็นร่อง
 ใบ : เป็นใบประกอบแบบขนนก สองชั้น ออกสลับ ช่อย่อยมีใบย่อย 2-5 คู่
 รูปไข่กลับปลายใบกลม โคนสอบ เบี้ยว
 ดอก : สีขาวนวลออกตามซอกใบใกล้ปลายกิ่ง เป็นช่อกรงกกลมคล้ายดอก
 จามจรี กลีบดอกติดกันเป็นหลอด ปลายแยกเป็น 5 แฉก เกสรเพศผู้
 จำนวนมาก ยาวโคนเชื่อมติดกันเล็กน้อย
 ผล : เป็นฝักรูปขอบขนาน สีน้ำตาลอ่อนอมเหลือง กว้าง 3-4 เซนติเมตร
 ยาว 20-35 เซนติเมตร ปลายและโคนมน มีเมล็ด รูปรี แบน 4-12
 เมล็ด
 เวลาการออกดอก : ช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ตลอดทั้งวัน
- การขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ด
- การนำมาใช้ประโยชน์ : **เปลือกและเมล็ด** มีรสฝาด รักษาแผลในปาก ล้าคอ เหงือก ป้องกันฟัน
ผุ แก่ท้องร่วง ห้ามโลหิตตกใน
ไม้ ใช้ก่อสร้าง
ใบ เป็นยาเย็น ใช้ดับพิษ
เมล็ด แก้กกลากเกลื้อน
ปลูกเป็นไม้ประดับตามสถานที่ต่างๆ ให้ความร่มรื่น
(สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชงโค

ชื่อสามัญ	: Orchid Tree, Purple Bauhinia, Hong Kong Orchid Tree
วงศ์	: LEGUMINOSAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Bauhinia purpurea</i> Linn.
ชื่ออื่นๆ	: เลี้ยวดอกแดง , เลี้ยวหวาน
ถิ่นกำเนิด	: ในจีนและอินเดีย หรือเขตร้อนทั่วไป

ภาพที่ 18 แสดงลักษณะดอกของชงโค

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : เป็นไม้ยืนต้น ผลัดใบ สูงประมาณ 5-10 เมตร กิ่งอ่อนมีขนสีน้ำตาลเขียว กิ่งแก่เปลี่ยนเป็นน้ำตาลดำ
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยว ออกใบสลับตามกิ่ง รูปใบค่อนข้างกลม คล้ายกับปีกของผีเสื้อ กว้าง 8-16 เซนติเมตร ยาว 10-14 เซนติเมตร ปลายใบเว้าลึก โคนมนหรือเว้า ด้านบนมีขนปกคลุม
- ดอก** : มีตั้งแต่สีชมพูถึงสีม่วงเข้ม ออกตามวอกใบหรือปลายกิ่ง ดอกออกเป็นช่อ ประมาณ 6-10 ดอก ใบประดับรูปไข่ ปลายแหลม กลีบเลี้ยงเป็นกาบหุ้มดอก กลีบดอก 5 กลีบ เมื่อบานเส้นผ่านศูนย์กลาง 6-8 เซนติเมตร เกสรเพศผู้เป็นเส้นยาว 8-10 อัน
- ผล** : เป็นฝักแบนคล้ายฝักถั่ว กว้างประมาณ 1.5-2.5 เซนติเมตร ยาว 20-25 เซนติเมตร ฝักมีขนปกคลุม เมื่อแก่แตกตามยาวเป็น 2 ซีก
- เวลาการออกดอก** : ตลอดทั้งปี แต่ดอกมากในช่วงเมษายน-พฤษภาคม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ตลอดทั้งวัน
 การขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ดและตอนกิ่ง
 การนำมาใช้ประโยชน์ : ราก ใช้เป็นยาขับลม
 เปลือก แก้บิด แก้ท้องร่วง
 ดอก แก้ไข้ ยาระบาย
 ใบ พอกฝี แผล

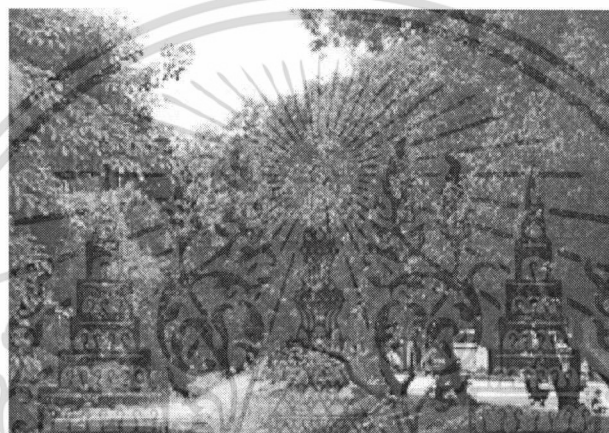
ปลูกเป็นไม้ประดับตามสถานที่ต่างๆ ให้ร่มเงา เกิดความร่มรื่นและ
 ให้ดอกที่มีสีสรรสวยงาม (สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ
 สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กระถินณรงค์

ชื่อสามัญ	: Wattle
วงศ์	: LEGUMINOSAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Acacia auriculaeformis</i> Conn.
ชื่ออื่นๆ	: -
ถิ่นกำเนิด	: ออสเตรเลีย

ภาพที่ 19 แสดงลักษณะต้นของคอกกระถินณรงค์

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : เป็นไม้ยืนต้น โตเร็ว สูงประมาณ 5-15 เมตร กิ่งแขนงเล็กมักห้อยย้อยคู่อ่อนช้อย
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยว รูปเสี้ยวพระจันทร์ กว้าง 1-2 เซนติเมตร ยาว 7-15 เซนติเมตร สีเขียวเข้ม หนา ใบที่เห็นนี้เป็นส่วนของก้านใบเปลี่ยนรูปมาทำหน้าที่แทนใบ
- ดอก** : สีเหลือง ขนาดเล็ก ออกเป็นช่อที่ปลายกิ่ง ช่อยาว 6-10 เซนติเมตร
- ผล** : เป็นฝักแบนและบิดงอ ฝักแก่แตกเป็น 2 ซีก มีเมล็ด 10-15 เมล็ด ลักษณะกลม แบน สีน้ำตาลดำ

เวลาการออกดอก	: เกือบตลอดทั้งปี
ช่วงเวลาการส่งกลิ่น	: ตลอดเวลา
การขยายพันธุ์	: เพาะเมล็ด
การนำมาใช้ประโยชน์	: ไม้ ใช้เผาถ่าน ปลูกเป็นไม้ประดับตามสถานที่ต่างๆ (ปิยะ. 2540)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กันเกรา

- ชื่อสามัญ : Anan
 วงศ์ : LOGANIACEAE
 ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Fagraea fragrans* Roxb.
 ชื่ออื่นๆ : ทำเสา ตำเสา มั่นปลา
 ถิ่นกำเนิด : พบขึ้นทางภาคเหนือ ตะวันออกเฉียงเหนือ ป่าเบญจพรรณแทบทุกภาคของไทย

ภาพที่ 20 แสดงลักษณะดอกของดอกกันเกรา

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงใหญ่ สูง 20-30 เมตร ทรงพุ่มแน่นเป็นรูปสามเหลี่ยมหรือรูปกรวยคว่ำ ลำต้นแตกกิ่งต่ำใกล้พื้นดิน ปลายกิ่งดูลง เปลือกหยาบและหนา มีสีน้ำตาลเข้มแตกเป็นร่องลึก เรือนยอดเป็นรูปกรวยแหลม
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยวเรียงตรงข้ามเป็นคู่ๆ ใบรูปรีถึงขอบขนาน ปลายใบเป็นติ่งเรียวแหลม โคนใบสอบเรียวแคบ ขอบใบเรียบ แผ่นใบด้านบนเรียบ สีเขียวเข้มเป็นมัน มากกว่าด้านล่าง เส้นใบไม่เด่นชัด ก้านใบยาว 0.6-1.8 เซนติเมตร มีหูใบระหว่างก้าน คล้ายรูปถ้วยเล็ก ๆ
- ดอก** : ช่อดอกสีขาวยาว 5-10 เซนติเมตร ออกดอกตามซอกใบใกล้ปลายกิ่ง แตกแขนงสั้นๆ มีดอกย่อยจำนวนมาก มีกลีบเลี้ยง 5 กลีบ โคนเชื่อมติดกันคล้ายรูประฆัง กลีบดอกโคนเชื่อมติดกันเป็นหลอดรูปแฉก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทรงสูง ปลายแยกเป็น 5 กลีบ โคนโคนดอกเกสรเพศผู้ 5 อัน เมื่อดอกใกล้ร่วงจะเปลี่ยนเป็นสีเหลืองและสีน้ำตาลอ่อน ดอกออกพร้อมกันทั้งต้น หรือทยอยออก

ผล : เป็นรูปกลมสีส้ม เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 6-8 มิลลิเมตร มีติ่งแหลมสั้นๆ เมื่อแก่เปลี่ยนเป็นสีแดง ผลแห้งไม่แตก มีเมล็ดขนาดเล็กจำนวนมาก

เวลาการออกดอก : ตั้งแต่เดือนเมษายน-พฤศจิกายน

ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ตลอดทั้งวันและทั้งคืน 7 วัน หลังจากนั้นจะเหม็น

การขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ด

การนำมาใช้ประโยชน์ : แก่น มีรสเฝื่อน ฟาดขม ใช้เข้ายาบำรุงธาตุ แก้ไข้จับสั่น แก้หืด ไอริดสีดวง ท้องมาร แน่นหน้าอกลงท้องเป็นมูกเลือด บำรุงโลหิต แก้ไข้แก้ปวดตามข้อ บำรุงข้อ เป็นยาอายุวัฒนะ

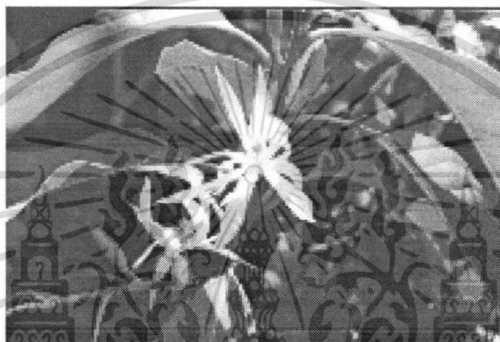
ใบ แก้ไข้จับสั่น บำรุงธาตุ แก้หืด และรักษาโรคผิวหนังพุพอง

เนื้อไม้ สีเหลืองอ่อน เส้นตรง เนื้อละเอียด เหนียว แข็ง ทนทาน มีน้ำมันในตัว ขัดเงาได้ดีมาก นิยมนำมาทำสิ่งปลูกสร้าง เช่น ทำเสา ทำเครื่องเรือน

ปลูกเป็นไม้ประดับตามสถานที่ต่างๆ ให้ร่มเงา เกิดความร่มรื่น (ปี ๒๕๔๐, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. ๒๕๓๖)

จำปี

ชื่อสามัญ	: White champaka
วงศ์	: MAGNOLIACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Michelia alba</i> DC.
ชื่ออื่นๆ	: ป้ายหลานฮัว แป๊ะหลังฮวย
ถิ่นกำเนิด	: ทางจีนตอนใต้หรือมาเลเซีย

ภาพที่ 21 แสดงลักษณะดอกของดอกจำปี

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้ยืนต้น สูงประมาณ 10-20 เมตรทรงพุ่มรูปกรวยคว่ำ แตกกิ่งจำนวนมากที่ยอด เปลือกสีเทาอมขาวแตกออกเป็นร่องถี่เล็กๆ คล้ายร่างแห เป็นแนวยาวไปตามลำต้น เป็นไม้ที่มีกิ่งแขนงหรือก้านอ่อนเปราะและหักง่าย มีกลิ่นฉุน
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยวเรียงเวียนสลับไปตามกิ่ง ใบรูปหอกแกมขอบขนาน กว้าง 8-12 เซนติเมตร ยาว 15-30 เซนติเมตร โคนใบมน ริมใบเกลี้ยง ใบหนาแข็งเป็นมัน เห็นเส้นใบชัดเจน ต้นที่ปลูกอยู่ทั่วไปไม่ติดเมล็ด
- ดอก** : เป็นดอกเดี่ยวสีขาวนวล ออกดอกตามซอกใบ ดอกตั้งขึ้น ดอกตูมรูปกระสวย ยาว 3-5 เซนติเมตร มีแผ่นสีเขียวคลุมอยู่ จะหลุดออกไปเมื่อดอกบาน มีกลีบเลี้ยงและกลีบดอกเหมือนกัน รวม 8-12 กลีบ รูปรีแกมรูปหอกค่อนข้างยาว กลีบนอกกว้าง 0.7-1 เซนติเมตร ยาว 4-6 เซนติเมตร กลีบในแคบและสั้นกว่า มีเกสรเพศผู้จำนวนมากและเกสรเพศเมีย 10-13 อันดอกบานวันเดียวแล้วหลุ่ร่วง ออกดอกทุกซอกใบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ผล** : ออกเป็นพวงกลม มีผลขนาดเท่ากับผลกระด้าง เมื่อสุกสีเหลืองแก่
ภายในผลมีเมล็ดดำ
- เวลาการออกดอก** : ตลอดปี แต่มีดอกมากในช่วงฤดูฝน
- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น** : ตั้งแต่ช่วงเย็น กลิ่นจะจางในช่วงเช้า และหอมมากในเวลากลางคืน
- การขยายพันธุ์** : ตอนกิ่งและทาบกิ่ง
- การนำมาใช้ประโยชน์** : ใบ น้ำต้มรับประทานระงับไอ แก้หลอดลมอักเสบ ยาขับระดูขาว
และต่อมลูกหมากอักเสบ

ดอก ใช้ทำเครื่องหอม และไม้ประดุษูต่างๆ และผลิตน้ำมันหอม
ระเหย

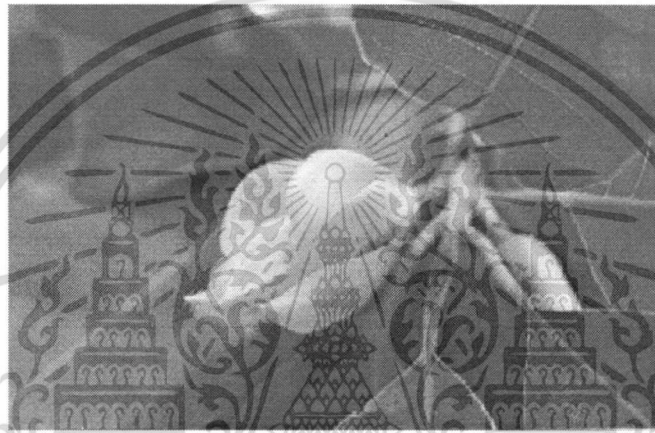
ปลูกเป็นไม้ประดับตามสถานที่ต่างๆ ให้ร่มเงา เกิดความร่มรื่น (ปี
ยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการ
นายกรัฐมนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จำปา

ชื่อสามัญ	: Champaca, Orange Chempaka, Son Champa
วงศ์	: MAGNOLIACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Michelia champaca</i> Linn.
ชื่ออื่นๆ	: จำปาเขา จำปาทอง จำปาป่า
ถิ่นกำเนิด	: อินเดีย

ภาพที่ 22 แสดงลักษณะดอกของดอกจำปา

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูงประมาณ 16-35 เมตร ทรงพุ่มรูปกรวยคว่ำ ค่อนข้างโปร่ง ลำต้นตรง แตกกิ่งก้านจำนวนมากที่ยอด เปลือกเป็นสีเทาอมขาว มีกลิ่นฉุน
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยว รูปรีแกมขอบขนาน กว้าง 4-10 เซนติเมตร ยาว 10-25 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบสอบ เนื้อใบบาง ใบอ่อนมีขน ใบแก่เกลี้ยง เส้นใบ 16-20 คู่ ก้านใบยาว 2-4 เซนติเมตร โคนก้านใบป่อง ใบอ่อนมีขน
- ดอก** : เป็นดอกเดี่ยวสีเหลืองอมส้ม ออกดอกตามซอกใบใกล้ปลายกิ่ง ดอกตั้งขึ้น ดอกตูมรูปกระสวย มีแผ่นสีเขียวคลุมอยู่ และจะหลุดไปเมื่อดอกบาน กลีบเลี้ยงและกลีบดอกมีลักษณะเหมือนกัน มีจำนวน 12-15 กลีบ แต่ละกลีบรูปยาวรีแกมรูปหอก กว้าง 1-1.5 เซนติเมตร ยาว 4-4.5 เซนติเมตร ดอกเริ่มแย้มในช่วงเวลาพลบค่ำ ในเช้าวันต่อมา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ดอกจะกางออกจากกัน และร่วงหล่นในช่วงเวลาเย็น
- ผล** : เป็นกลุ่ม ยาว 6-9 เซนติเมตร ผลย่อยค่อนข้างกลม เส้นผ่านศูนย์กลาง 1 เซนติเมตร ผิวสีน้ำตาลอ่อน มีจุดดำสีขาว ติดผลดี มีหลายเมล็ด เปลือกหุ้มเมล็ดสีแดง เมล็ดแก่ในช่วงฤดูแล้ง
- เวลาการออกดอก** : ตลอดปี แต่จะออกดอกมากในช่วงฤดูฝน
- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น** : ในช่วงเวลาเช้า ช่วงบ่ายกลิ่นจะจางลง
- การขยายพันธุ์** : เพาะเมล็ด ทาบกิ่ง และตอนกิ่ง
- การนำมาใช้ประโยชน์** : **เปลือก** แก้ไข้ เป็นยาบำรุงประจำเดือนสตรี ยาแก้ไข้ผดผื่นแดง เสมหะ ในคอ แก้ไข้จับสสาวะ
- ไม้** ใช้ในการก่อสร้าง ทำเครื่องเรือน ทำเครื่องเกวียน
- ใบ** แก้โรคประสาท
- ดอก** เป็นยาบำรุงหัวใจ ประสาท และโลหิต บำรุงธาตุที่ไม่ปกติ ระวังอาการเกร็ง ช่วยจับสสาวะ นำมาทำเป็นไม้ประคิษฐ์
- ดอกและผล** เป็นยาบำรุงธาตุ แก้คลื่นเหียน แก้ไข้ จับสสาวะ
- เกสร** มีน้ำมันหอมระเหย นำมาปรุงเป็นยาหอม จัดเข้าอยู่ในพวกเกสร ทั้งเจ็ด
- ปลูกเป็นไม้ประดับตามสถานที่ต่างๆ ให้ร่มเงา เกิดความร่มรื่น (ปี ยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการ นายกรัฐมนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เลี่ยน

ชื่อสามัญ	: Bead Tree, Bastard Cedar, China Tree, Chi-naball Tree, Persian Lilac
วงศ์	: MELIACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Melia azedarach</i> Linn.
ชื่ออื่นๆ	: เอียน เคียน เกรียน โจวหนาย ชูเลี่ยน
ถิ่นกำเนิด	: แถบภูมิภาคเอเชีย

ภาพที่ 23 แสดงลักษณะดอกของดอกเลี่ยน

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้ยืนต้นผลัดใบ ลำต้นสูงประมาณ 20 เมตร แตกกิ่งก้านสาขาออกรอบๆ ต้นจำนวนมาก เปลือกลำต้นสีน้ำตาล และมักแตกเป็นร่องไปตามความสูงของต้น
- ใบ** : เป็นใบประกอบออกเป็นช่อ ช่อหนึ่งมีใบย่อยประมาณ 3-5 ใบ ช่อใบยาว 8 นิ้ว ลักษณะของใบย่อยเป็นรูปไข่ กว้างประมาณ 2.5-4 เซนติเมตร ยาว 4-8 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบสอบ ขอบใบจักเป็นฟันเลื่อย ใบด้านบนเป็นสีเขียวเข้ม ส่วนด้านล่างเป็นสีเขียวอ่อน ตามเส้นใบจะมีขนอ่อนปกคลุม
- ดอก** : สีม่วงอ่อนออกดอกเป็นช่อ อยู่ตรงส่วนยอดและตามง่ามใบ ดอกที่โคนก้านใบจะบานก่อน แล้วจะค่อยๆ บานขึ้นตามลำดับ ดอกยาวประมาณ 1.8 เซนติเมตร มีอยู่ 5 กลีบ เกสรที่อยู่ตรงกลางดอกเป็นสี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ม่วงเข้ม
- ผล** : ผลเป็นรูปกลม ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1.8 เซนติเมตร เมื่ออ่อนเป็นสีเขียวและเปลี่ยนเป็นสีเหลืองอ่อนเมื่อแก่ ในผลจะแบ่งออกเป็น 4-5 ช่อง และมีเมล็ดอยู่ภายในช่องๆ ละ 1 เมล็ด
- เวลาการออกดอก** : ช่วงเดือนกุมภาพันธ์-มีนาคม
- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น** : ตลอดทั้งวัน
- การขยายพันธุ์** : เพาะเมล็ดและปักชำ
- การนำมาใช้ประโยชน์** : ใบ ขับพยาธิตัวกลม บำรุงธาตุ ฝาคสมาน และไล่แมลง

ดอก ฆ่าเหา แก้โรคผิวหนัง

ผล แก้โรคผิวหนัง แผลพุพองที่หัว ฆ่าเหา และฆ่าแมลง

สารที่สำคัญ ภายในต้นเลี่ยนมีสารขมอยู่หลายแห่ง ซึ่งเป็นพวก tri-terpenoids มีฤทธิ์ในการกำจัดแมลง และน้ำมันที่ได้จากเมล็ดมีสารพวก fatty acid

ปลูกเป็นไม้ประดับตามสถานที่ต่างๆ ให้ร่มเงา เกิดความร่มรื่น (ปี ยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการ นายกรัฐมนตรี. 2536)

พิกุล

ชื่อสามัญ	: Spanish Cherry, Tanjong Tree, Bullet Wood
วงศ์	: SAPOTACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Mimusops elengi</i> Linn.
ชื่ออื่นๆ	: กุน แก้ว ชางคง ต้นหยง พิกุลป่า
ถิ่นกำเนิด	: ประเทศอินเดีย และพม่า

ภาพที่ 24 แสดงลักษณะดอกของดอกพิกุล

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้ต้นสูง 8-15 เมตร ทรงพุ่มกลมหนาแน่น เปลือกสีน้ำตาลอมเทา มีรอยแตกตามความยาวของลำต้น แตกกิ่งก้านจำนวนมาก
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ ใบรูปรีแกมขอบขนาน กว้าง 2-6 เซนติเมตร ยาว 7-15 เซนติเมตร ปลายแหลมเป็นติ่งสั้นๆ ขอบใบเรียบและเป็นคลื่น
- ดอก** : ออกดอกเดี่ยวหรือเป็นกระจุก มีสีขาว ออกตามซอกใบใกล้ปลายกิ่ง กลีบเลี้ยงเรียงเป็นสองชั้น ชั้นละ 4 กลีบ กลีบดอกมี 24 กลีบ เรียงเป็นสองชั้น ชั้นในมี 16 กลีบ ชั้นนอกมี 8 กลีบ โคนเชื่อมกันเล็กน้อย ดอกบานวันเดียวแล้วโรย เมื่อใกล้โรยกลีบดอกจะเปลี่ยนเป็นสีเหลืองอมน้ำตาล
- ผล** : เป็นรูปไข่ กว้าง 1.5 เซนติเมตร ยาว 2.5-3 เซนติเมตร ผลอ่อนสีเขียว ผลสุกสีแดงหรือสีแดงอมส้ม เนื้อสีเหลืองรสหวานอมฝาด มีเมล็ด

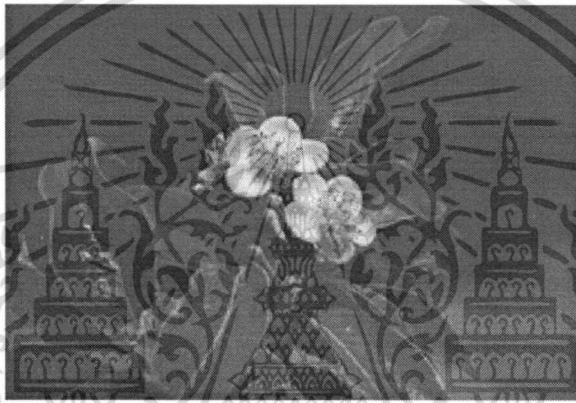
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- แข็ง แบนรี ขนาด 1.5 เซนติเมตร มีผลสุกตลอดปี
- เวลาการออกดอก : ตลอดปี
- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ช่วงใกล้รุ่งและหอมอยู่จนกระทั่งดอกแห้ง
- การขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ด การตอนกิ่งออกรากยาก
- การนำมาใช้ประโยชน์ : **เปลือก** น้ำต้มเปลือก อมแก้ปากเปื่อย เหงือกบวม
ไม้ ทำเสา พื้น โครงเรือเดินทะเล ทำเกวียน คันธนู ไม้เท้า ด้ามร่ม
หอมรองราวรถไฟ
- ดอก ทำบุหงา ดอกแห้ง ใช้เป็นเกสรทั้งห้า ทั้งเจ็ดและทั้งเก้า ใช้ทำยา
หอม ยานัตถ์ แก้ไข้ ปวดศีรษะ เจ็บคอ ร้อนใน ขับเสมหะ และยังสามารถ
เป็นทำเครื่องหอมได้ คนรุ่นปู่ย่านำดอกพิศุมาใส่ในตู้เสื้อผ้า
ให้มีกลิ่นหอม
- ราก ใช้เป็นยาขับเสมหะ รักษาลม
- เมล็ด ใช้เป็นยาขับปัสสาวะ ยาเหน็บทวารหนักเด็ก แก้อาการท้องผูก
ปลูกเป็นไม้ประดับตามสถานที่ต่างๆ ให้ร่มเงา เกิดความร่มรื่น มีทรง
ต้นเป็นรูปทรงกลมได้เหมาะสำหรับจัดเป็นสวนแบบ formal (ปี
ช.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการ
นายกรัฐมนตรี, 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ม้งตาน

ชื่อสามัญ	: Mung-Tan
วงศ์	: THEACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Schima wallichii</i> (DC.) Korth.
ชื่ออื่นๆ	: กรรโชก กาไซ คาย ทะโล้ สารภีป่า คานโซ่ จำปาดง พระราม บุญนาค พังตาน พันต้น กะทังดำ
ถิ่นกำเนิด	: -

ภาพที่ 25 แสดงลักษณะดอกของดอกม้งตาน

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงใหญ่ สูง 15-30 เมตร เรือนยอดรูปกรวย
กว่าถึงค่อนข้างกลม เปลือกนอกขรุขระ และแตกเป็นร่องลึกตามยาว
สีน้ำตาลอมเทา
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ ใบรูปหอกหรือรูปรีแกมขอบขนาน กว้าง
2-5 เซนติเมตร ยาว 5-15 เซนติเมตร ใบมักกระจุกอยู่ใกล้ปลายกิ่ง
ปลายและโคนใบสอบเรียว เส้นใบ 10-15 คู่ เส้นใบย่อยเด่นชัดทาง
ด้านล่าง ก้านใบยาว 1-3 เซนติเมตร
- ดอก** : เป็นดอกเดี่ยวสีขาว หรือสีนวล ออกตามซอกใบใกล้ปลายกิ่ง กลีบ
เลี้ยง 5 กลีบ สีเขียวอมน้ำตาล กลีบดอกรูปไข่กลับ 5 กลีบ โคนงุ้มเข้า
หากัน กลีบดอกล่างมีขนาดเล็กกว่ากลีบดอกอื่นๆ มีเกสรเพศผู้สี
เหลืองจำนวนมาก เกสรเพศเมียสั้น 1 อัน เมื่อดอกบานมีเส้นผ่าศูนย์กลาง
กลาง 3-4 เซนติเมตร ก้านดอกยาว 2-3 เซนติเมตร บางกิ่งอาจมีหลาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ดอก
- ผล : รูปกลมเป็น เส้นผ่าศูนย์กลาง 2-4 เซนติเมตร เมื่อแก่เป็นสีน้ำตาลเข้ม จะแตกตามรอยเป็น 4-5 แฉก แต่ละแฉกมีเมล็ด 4-5 เมล็ด
- เวลาการออกดอก : ในแต่ละภาคของประเทศออกไม่เหมือนกัน แต่ละปีออกดอกเต็มต้น ได้ 1-3 ครั้ง
- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ตลอดเวลา
- การขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ด และตอนกิ่ง
- การนำมาใช้ประโยชน์ : เนื้อไม้ ใช้ในการก่อสร้าง มีคุณค่าทางเศรษฐกิจสูง

ดอก ใช้ผสมร่วมกับสมุนไพรอื่น
ปลูกเป็นไม้ประดับตามสถานที่ต่างๆ ให้ร่มเงา เกิดความร่มรื่น เมื่อ
ออกดอกจะมีดอกที่สวยงาม (ปิยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอก
ลักษณ์ของชาติ สำนักเลขานุการนายกรัฐมนตร. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รวงผึ้ง

ชื่อสามัญ	: Yollow Star
วงศ์	: TILIACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Schoutenia glomerata</i> King ssp. <i>Peregrina</i> Roemk.
ชื่ออื่นๆ	: ดอกน้ำผึ้ง สายน้ำผึ้ง
ถิ่นกำเนิด	: ประเทศไทย

ภาพที่ 26 แสดงลักษณะดอกของดอกรวงผึ้ง

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้ยืนต้นขนาดเล็ก สูงประมาณ 5-8 เมตร แตกกิ่งจำนวนมากเรื้อนยอดเป็นพุ่มกลมทึบ เปลือกสีน้ำตาลปนขาว
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ รูปรีแกมขอบขนาน กว้าง 1.5-3 เซนติเมตร ยาว 4-9 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบเบี้ยว เส้นใบออกจากโคนใบ 3 เส้น ใบสีเขียว ได้ใบเป็นสีอ่อนและเป็นเกล็ดเล็กๆ ที่ก้านใบมีขน
- ดอก** : ช่อดอกสีเหลืองเข้ม ออกดอกเป็นกระจุกแน่นตามวอกใบใกล้ปลายกิ่ง กลีบเลี้ยงมีโคนเชื่อมกัน ปลายแยกเป็น 5 แฉก คล้ายรูปดาว ไม่มีกลีบดอก เมื่อดอกย่อยบานมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 1.5 เซนติเมตร ดอกย่อยบานพร้อมกัน และบานอยู่ได้นานเกสรเพศผู้สีเหลืองอมส้มจำนวนมาก เมื่อบานพร้อมกันทั้งต้นจะมีกลิ่นหอมอ่อนๆ
- ผล** : รูปกลม เส้นผ่าศูนย์กลาง 0.5-1 เซนติเมตร มีขน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- เวลาการออกดอก** : ขึ้นอยู่กับสภาพภูมิอากาศและภูมิภาค ในภาคเหนือออกดอกเดือน กรกฎาคม-สิงหาคม ในช่วงภาคกลางออกดอกในเวลาที่แตกต่างกันเนื่องจากอิทธิพลของความชื้นในดิน
- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น** : ตลอดทั้งวันและทั้งคืน
- การขยายพันธุ์** : ตอนกิ่งและเพาะเมล็ด
- การนำมาใช้ประโยชน์** : เหมาะปลูกเป็นไม้ประดับในบ้านและในสวนมาก ดอกมีสีสรรสวยงาม ส่งกลิ่นหอม (ปิยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขานุการนายกรัฐมนตรื. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กรรณิการิ์

ชื่อสามัญ	: Night Blooming Jasmine
วงศ์	: VERBENACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Nyctanthes arbor-tristis</i> Linn.
ชื่ออื่นๆ	: กณิการิ์ กรณิการิ์
ถิ่นกำเนิด	: ประเทศอินเดีย

ภาพที่ 27 แสดงลักษณะดอกของดอกกรรณิการิ์

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : เป็นไม้ต้น สูงประมาณ 15 เมตร มีขนตามกิ่ง ส่วนที่เป็นแขนงหรือกิ่งอ่อนเป็นรูปสี่เหลี่ยม เปลือกหยาบและมีขนแข็ง เปลือกลำต้นสีขาวยบริเวณแนวสันเหลี่ยมของกิ่งหรือลำต้นมีตุ่มเล็กๆ ประเป็นแนวอยู่ตามสันเหลี่ยมของต้นและกิ่ง
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยวเรียงตรงข้ามสลับทิศทางกันไปตามข้อต้น ใบรูปไข่หรือมนรี กว้าง 2-6 เซนติเมตร ยาว 4-10 เซนติเมตร มีขนแข็งตามแผ่นใบ ปลายใบเรียวแหลม โคนใบกลม ขอบเรียบหรือจักห่างๆ เนื้อใบสาก ใบหนา ค่อนข้างแข็ง เส้นแขนงใบข้างละ 3-4 เส้น ปลายเส้นจรดกันก่อนถึงขอบใบ ก้านใบยาว 0.5-1 เซนติเมตร
- ดอก** : ช่อดอกสีขาว ออกดอกเป็นช่อตามซอกใบก้านช่อดอกยาวประมาณ 1.2-2 เซนติเมตร มีใบประดับรูปคล้ายใบเล็กๆ 1 คู่ ที่ก้านช่อดอก แต่ละช่อมี 3-7 ดอก แต่ดอกจะผลัดกันบาน เพียงคราวละดอกเดียวต่อช่อดอกย่อยช่อหนึ่งๆ แต่ละดอกมีใบประดับ 1 ใบ ดอกตูมมีดอก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรียงซ้อนกันและบิดเป็นเกลียว กลีบเลี้ยงเชื่อมติดกันเป็นรูปประมง แต่ละช่อมี 3-7 ดอก ที่ก้านช่อดอกมีใบประดับเล็กๆ 1 คู่ ดอกย่อยไม่มีก้านดอก แต่ละดอกมีใบประดับ 1 ใบ กลีบดอกโคนติดกันเป็นหลอด สีเสดขาว 1.5 เซนติเมตร ปลายหลอดแยกกันเป็นกลีบ สีขาว 5-8 กลีบ ขอบกลีบจักหรือเว้า เมื่อบานมีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1.5 เซนติเมตร เกสรตัวผู้ 2 อัน ดอกบานตอนเย็นและร่วงเช้าวันรุ่งขึ้น

ผล : รูปกลมแบน ที่ปลายผลมีติ่งแหลม เมื่อแก่แตกออกเป็น 2 ซีก เมล็ดซีกละ 1 เมล็ด

เวลาการออกดอก : ตลอดปี แต่ดอกมากช่วงเดือนสิงหาคม-พฤศจิกายน

ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ช่วงพลบค่ำ

การขยายพันธุ์ : ปักชำและตอนกิ่ง

การนำมาใช้ประโยชน์ : ราก แก้อุจจาระเป็นพระตึก บำรุงธาตุ บำรุงกำลัง ป้องกันผมหงอก บำรุงผิวหน้าให้สดชื่น ยาอายุวัฒนะ

เปลือก ต้มดื่มแก้ปวดศีรษะ

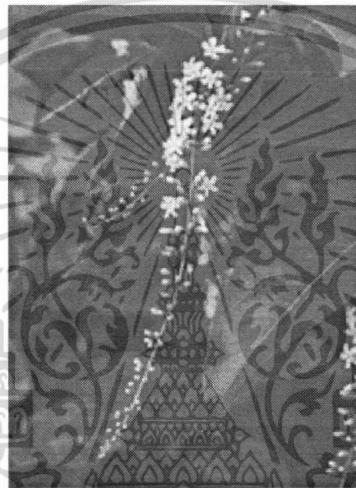
ใบ รสขม บำรุงน้ำดี แก้น้ำดีพิการ

ดอก ใช้ทำน้ำหอม รสขมหอม ต้มดื่มปวดศีรษะ แก้ไข้ สมวิงเวียน

ปลูกเป็นไม้ประดับตามสถานที่ต่างๆ ให้ร่มเงา เกิดความร่มรื่น (ปิยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขานุการ นายกรัฐมนตรี. 2536)

บุหงาส่าหรี

ชื่อสามัญ	: -
วงศ์	: VERBENACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Citharexylum spinosum</i> L.
ชื่ออื่นๆ	: บุหงาแต่งงาน บุหงาบาหลี ราชาวดี
ถิ่นกำเนิด	: หมู่เกาะเวสต์อินดีส หมู่เกาะบาร์โดส

ภาพที่ 28 แสดงลักษณะดอกของดอกบุหงาส่าหรี

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้ยืนต้นขนาดเล็ก สูงประมาณ 3-10 เมตร ทรงพุ่มโปร่ง แตกกิ่งก้านจำนวนมาก ลำต้นสูงประมาณ 25 เมตร
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยวเรียงตรงข้ามตามข้อ รูปใบหอก ก่อนข้างแข็งแต่เรียบ กว้าง 6-8 เซนติเมตร ยาว 10-15 เซนติเมตร ขอบใบทั้งสองมักจะพับเข้าหากัน เส้นกลางใบหนาแข็ง มีก้านใบสีส้ม ใบดกสีเขียว
- ดอก** : ช่อดอกสีขาว ยาว 10-20 เซนติเมตร ออกดอกตามซอกใบและปลายกิ่งลักษณะของพวงห้อยย้อยแต่ละพวงแยกเป็นก้านดอก ก้านๆ หนึ่งจะออกดอกเรียงกันตั้งแต่โคนก้านจนถึงปลายก้าน บานทั้งหมดทั้งก้าน พวงหนึ่งมีก้านดอกประมาณ 8-15 ก้านดอก ดอกย่อยมีขนาดเล็ก กลีบดอกติดกัน ตอนปลายแยก 4-5 แฉก เมื่อดอกย่อยบานมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 1 เซนติเมตร เกสรเพศผู้ 10 อัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

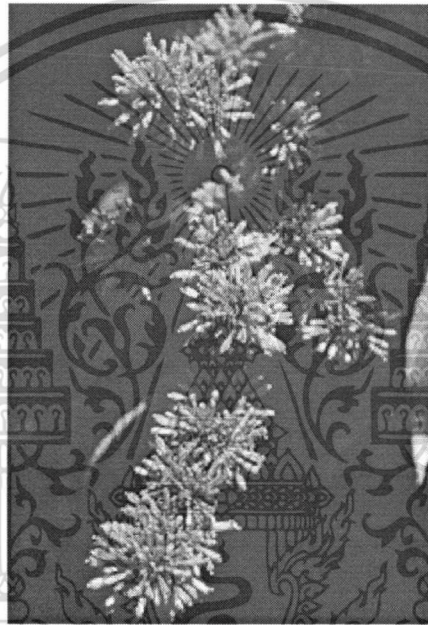
- เวลาการออกดอก** : ตลอดปี
ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ช่วงเวลากลางคืนจนถึงสายๆ
การขยายพันธุ์ : ปีกช้าและตอนกิ่ง
การนำมาใช้ประโยชน์ : เป็น ไม้ยืนต้นที่ให้ร่มเงาที่ดี เหมาะสำหรับจัดเป็นสถานที่พักผ่อน
 หย่อนใจ (ปิยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนัก
 เลขานุการนายกรัฐมนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วาสนา

ชื่อสามัญ	: Cape of Goog Hope, Dracaena
วงศ์	: AGAVACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Draceana fragrans</i> (L) Ker-Gawl.
ชื่ออื่นๆ	: ประเดหวิ มังกรหยก
ถิ่นกำเนิด	: แอฟริกาเขตร้อน

ภาพที่ 29 แสดงลักษณะดอกของดอกวาสนา

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : เป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยว มีทรงต้นเป็นพุ่ม สูงประมาณ 5-10 เมตร ลำต้น น้ำหนักและแตกกิ่งแขนงได้ดี
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับถี่ที่ปลายยอด ใบรูปขอบขนาน กว้าง 6-10 เซนติเมตร ยาว 30-120 เซนติเมตร ปลายใบแหลมงอรั้งลง มีหลายพันธุ์ บางพันธุ์มีสีเขียวทั้งใบ บางพันธุ์มีลายสีเขียวอมเขียว ตลอดความยาวของใบมีความเข้มของลายแตกต่างกัน ตำแหน่งของลายอาจจะอยู่กลางหรืออยู่ริม ก้านใบเป็นกาบหุ้มลำต้น
- ดอก** : ช่อดอกขนาดใหญ่มีสีเขียวหรือสีชมพู ยาว 40-60 เซนติเมตร ออกดอกตามซอกใบใกล้ปลายยอด ใบประดับแห้งสีขาว มีดอกย่อยจำนวนมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มาก บานเกือบพร้อมกันทั้งช่อ แต่ละช่อมีช่วงเวลานานเพียง 1-3 วัน โคนกลีบดอกเชื่อมกันเป็นหลอด ปลายแยกเป็น 6 กลีบ เมื่อดอกบาน เส้นผ่าศูนย์กลาง 1 เซนติเมตร เกสรเพศผู้ 6 อัน

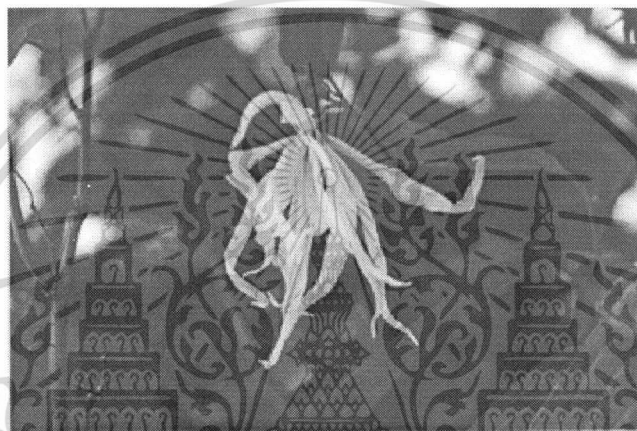
- เวลาการออกดอก : ช่วงกลางหรือปลายฤดูหนาว
 ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : เวลากลางคืน
 การขยายพันธุ์ : ปีกชำลำต้น
 การนำมาใช้ประโยชน์ : คนไทยและคนจีนถือว่าเป็นไม้มงคล หากปลูกได้เจริญงามจะรุ่งเรือง ปลูกเป็นไม้มงคลในที่ตั้งที่แสงแดดรำไร ให้ความเพลิดเพลินในบ้าน (ปิยะ.2540)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กระดังงาสงขลา

ชื่อสามัญ	: Ka-dang-Nga-Song-Kla
วงศ์	: ANNONACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Cananga odorata</i> Hook. f. et Th. Var. fruticosa (Craib) J. Sincl.
ชื่ออื่นๆ	: กระดังงาสาขา กระดังงาเบา กระดังงอ
ถิ่นกำเนิด	: สงขลา

ภาพที่ 30 แสดงลักษณะดอกของดอกกระดังงาสงขลา

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : เป็นไม้พุ่มขนาดเล็กสูง 1-3 เมตร ทรงพุ่มแน่นทึบแตกกิ่งมาก
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยว เรียงสลับสองด้านในระนาบเดียวกันของกิ่ง ใบรูปรี ปลายใบแหลม โคนใบมน เส้นใบลึกลับมองเห็นชัดเจน แผ่นใบบางและอ่อน ขนาดกว้าง 6-8 เซนติเมตร ยาว 10-14 เซนติเมตร
- ดอก** : ออกเป็นดอกเดี่ยวหรือกระจุก มีกลีบดอกสีเหลืองที่ปลายกิ่ง กลีบดอกยาวเรียวบิดเป็นเกลียว และอ่อนนุ่ม มีกลีบดอก 15-24 กลีบ เรียงตัวหลายชั้น ชั้นละ 3 กลีบ มีเกสรเพศผู้และเพศเมียจำนวนมาก ดอกอ่อนสีเขียว เมื่อบานเปลี่ยนเป็นสีเหลือง

เวลาการออกดอก	: ตลอดปี
ช่วงเวลาการส่งกลิ่น	: ช่วงพลบค่ำ
การขยายพันธุ์	: ตอนกิ่ง
การนำมาใช้ประโยชน์	: เนื้อไม้และใบ ใช้เป็นยาขับปัสสาวะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

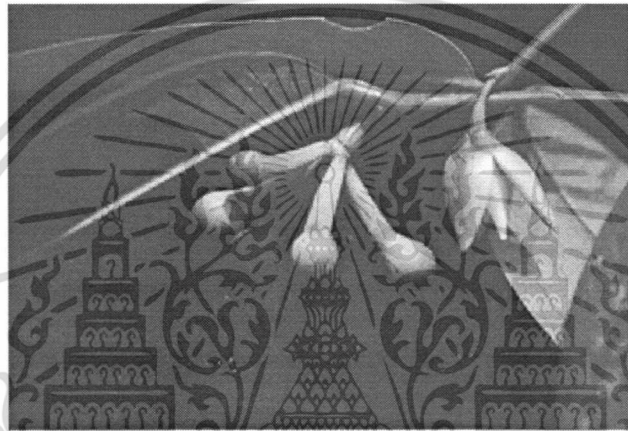
ดอก ปรุงเป็นยาหอม แก้มวิงเวียน ทำนุหงา อบร่ำ ทำน้ำหอม
 ปลุกเป็นไม้ประดับที่ทรงพุ่มสวยงาม เหมาะในการจัดสวน (ปี
 ยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการ
 นายกรัฐมนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จำปูน

ชื่อสามัญ	: Jumpoon
วงศ์	: ANNONACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Anaxagorea javanica</i> Bl. (<i>A. scorteseceinii</i>)
ชื่ออื่นๆ	: Anaxagorea Javanica., Anaxagorea scortechinii
ถิ่นกำเนิด	: เทือกเขาบรรทัด ทางภาคใต้ของไทย

ภาพที่ 31 แสดงลักษณะดอกของดอกจำปูน

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้พุ่มไม่ผลัดใบ สูงประมาณ 2-4 เมตร ทรงพุ่มค่อนข้างโปร่ง เปลือกเรียบสีเทาคล้ำ กิ่งก้านเกลี้ยง ลำต้นยาวตรง
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยวเรียงสลับสองด้านในระนาบเดียวกันของกิ่ง ใบรูปรีแกมขอบขนาน กว้าง 5-8 เซนติเมตร ยาว 10-20 เซนติเมตร ปลายใบแหลม ผิวใบเกลี้ยงเป็นมันวาว ขอบเรียบไม่มีจัก
- ดอก** : เป็นดอกเดี่ยวสีขาวนวล ออกตามกิ่งตรงข้ามใบและปลายกิ่ง กลีบดอกหนาและแข็ง มี 6 กลีบ เรียงเป็น 2 ชั้น ชั้นละ 3 กลีบ แต่ละกลีบรูปสามเหลี่ยม ปลายแหลม กว้างและยาวประมาณ 1.5 เซนติเมตร โคนกลีบสีเขียว เมื่อดอกบานมีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 2 เซนติเมตร บานวันเดียวแล้วร่วง
- ผล** : เป็นกลุ่มค่อนข้างกลม มีรอยแตกกลางผล ก้านผลยาว 3-4 เซนติเมตร แต่ละผลมีเมล็ด เมื่อดอกแก่แล้วเปลือกผลจะแตกติดเมล็ดให้กระเด็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ไปไกล เมล็ดกลมแบนสีดำเป็นมันวาว
- เวลาการออกดอก** : ตลอดปี แต่ออกดอกคกในช่วงฤดูฝน
- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น** : หอมมากในช่วงเวลากลางคืน และหอมอ่อนๆ ในช่วงเช้า
- การขยายพันธุ์** : เพาะเมล็ดและตอนกิ่ง
- การนำมาใช้ประโยชน์** : นิยมปลูกภายในบ้านหรือตามสถานที่สำคัญ เช่น จวนผู้ว่าราชการ
หน่วยราชการตามหัวเมือง เพื่อดึงดูดความสนใจผู้ไปติดต่อข้าราชการ
การ สมเด็จพระเทพฯ พระราชทานเป็นสัญลักษณ์ประจำจังหวัด
พังงา

ดอก นำดอกมาตัดหูหรือผูกที่ปอยผม (ปีชะ.2540, สำนักงานเสริม
สร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หนามแดง

ชื่อสามัญ	: Karanda, Carunda, Christ's Thorn
วงศ์	: APOCYNACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Carissa carandas</i> Linn.
ชื่ออื่นๆ	: มะนาวไม่รู้รูโห่ มะนาวโห่ หนามขี้แฮด
ถิ่นกำเนิด	: แอฟริกา เอเชีย ออสเตรเลียเขตร้อน

ภาพที่ 32 แสดงลักษณะดอกของดอกหนามแดง

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้พุ่มสูง 2-3 เมตร ทรงพุ่มกลม แตกกิ่งจำนวนมาก ลำต้นเลื้อยมีหนามแหลมยาว 2-4 เซนติเมตร ทุกส่วนมียางสีขาว เนื้อไม้เหนียว
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยว เรียงตรงข้ามกัน ใบรูปไข่กลับ กว้าง 3-4 เซนติเมตร ยาว 5-7 เซนติเมตร โคนใบและปลายใบมนกลม ผิวใบสีเขียวเป็นมัน
- ดอก** : ช่อดอกสีขาวอมชมพู ออกดอกเป็นช่อสั้นๆ ที่ปลายกิ่งและปลายยอด กลีบเลี้ยง 5 กลีบ โคนกลีบดอกเชื่อมกันเป็นหลอดยาว 1.5-2 เซนติเมตร สีชมพู ปลายแยกเป็น 5 กลีบ บิดเวียนเล็กน้อย เมื่อดอกย่อยบานมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 2-3 เซนติเมตร
- ผล** : รูปกลมรี ยาว 1.5-2.5 เซนติเมตร ผลอ่อนสีขาวอมชมพูและมีน้ำยางมาก ผลสุกสีม่วงดำ มีผลสุกตลอดปี
- เวลาการออกดอก** : ตลอดปี แต่ดอกดกในช่วงเดือนกุมภาพันธ์-เมษายน
- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น** : ตลอดทั้งวัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ด และตอนกิ่ง

การนำมาใช้ประโยชน์ : ราก เป็นยาขมเจริญอาหาร

ใบสด ใช้แก้เจ็บคอ แก้ท้องเดิน เนื่องจากมีสารแทนนิน

ผล ผลแก่จัดมีวิตามิน C รับประทานป้องกันและรักษาโรค

ลักปิดลักเปิด เป็นอาหาร ทำแยม ดอกเกลือรับประทาน

เป็นไม้ที่มีสีสรรสวยงามทั้งดอกและผล เหมาะสำหรับจัดตกแต่ง

สถานที่ เนื่องจากความแปลกตา (ปียะ.2540, สำนักงานเสริมสร้าง

เอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ยี่โถ

ชื่อสามัญ	: Ceylon Tree, South Sea Rose, Oleander
วงศ์	: APOCYNACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Nerium oleander</i> L.
ชื่ออื่นๆ	: ยี่โถฝรั่ง
ถิ่นกำเนิด	: แถบเมดิเตอร์เรเนียนและอินเดีย

ภาพที่ 33 แสดงลักษณะดอกของดอกยี่โถ

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้พุ่มสูง 4-6 เมตร แตกกิ่งต่ำใกล้ผิวดินจำนวนมาก ทุกส่วนมียางสีกึ่งอ่อนสีเขียว เปลือกสีน้ำตาลเข้ม
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยว รูปรีแกมขอบขนาน กว้าง 3-4 เซนติเมตร ยาว 15-17 เซนติเมตร หนาแข็ง ใบสีเขียวเข้ม เรียบเป็นมัน เส้นกลางใบเด่นชัดทั้งสองด้าน
- ดอก** : ช่อดอกมีหลายสี เช่น สีขาว สีเหลือง สีชมพู และสีแดง ช่อดอกยาว 15-25 เซนติเมตร ออกที่ปลายยอด มีทั้งชนิดดอกซ้อนและดอกกลาดอกซ้อนสีชมพูเข้มมีขนาดดอกและช่อดอกโตกว่า รวมทั้งหอมกว่าเมื่อดอกย่อยบานมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 3.0-3.5 เซนติเมตร
- ผล** : เป็นฝักคู่ และเมื่อแก่จัดจะแตกออกเห็นเมล็ดที่อยู่ภายในผล เมล็ดมีขนละเอียด เป็นมันคล้ายเส้นไหมปกคลุมอยู่

- เวลาการออกดอก** : ตลอดปี
- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น** : ตั้งแต่ช่วงเย็นจนถึงช่วงสายของวันรุ่งขึ้น
- การขยายพันธุ์** : ปักชำ ตอนกิ่งและเพาะเมล็ด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การนำมาใช้ประโยชน์ : ใบ มีทั้งคุณและโทษ ถ้ากินเกินขนาดจะเป็นอันตรายถึงชีวิตได้ แต่ถ้าใช้ในขนาดที่พอเหมาะจะมีฤทธิ์เป็นยาบำรุงหัวใจ เป็นยาเบื่อหนูและฆ่าแมลงได้

ดอก ใช้ปรุงเป็นยาบำรุงหัวใจ ทำให้ชีพจรเดินเร็ว และเด่นชัดขึ้น
ราก เป็นพิษทำให้มีอาการหอบ

เปลือกและราก มีสาร alkaliod ที่เป็นพิษร้ายแรง คือ oleandrine และ pseudo-curatine ทำให้เกิดอาการคล้ายกับ cucare

เป็นต้นไม้ที่ทนต่อสภาวะแห้งแล้งได้ดี ไม่ต้องการการดูแลรักษามาก เหมาะสำหรับการจัดตกแต่งสถานที่ (ปิยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลั่นทมแดง

ชื่อสามัญ	: Nosegay Frangipani, Temple Tree, West Indian Red jasmine
วงศ์	: APOCYNACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Plumeria rubra</i> Linn.
ชื่ออื่นๆ	: ลั่นทม จำปาลาว จำปาขาว จำปาหอม
ถิ่นกำเนิด	: อเมริกากลาง

ภาพที่ 34 แสดงลักษณะดอกของดอกลั่นทมแดง

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้พุ่มผลัดใบ สูงประมาณ 3-6 เมตร แตกกิ่งก้านสาขาเป็นพุ่มแผ่กว้าง ทุกส่วนเป็นยางสีขาว ผิวเปลือกเกลี้ยงเรียบ สีเทาอ่อน
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยวเรียงเวียนสลับถี่บริเวณปลายยอด ใบเป็นรูปไข่กลับแกมรูปหอก กว้าง 5-10 เซนติเมตร ยาว 12-30 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบสอบ ใบหนา แข็ง ริมขอบใบเรียบ ใบออกกลุ่มรวมกันตรงส่วนยอด
- ดอก** : ช่อดอกมีหลายสี ได้แก่ สีขาว สีส้ม สีชมพู สีชมพูเข้ม สีแดงเข้มและสีม่วงแดง กลางดอกมีสีเหลือง หรือแถบสีเหลือง ออกเป็นช่อตามซอกใบ โคนปลายกิ่ง โคนกลีบดอกเชื่อมกันเป็นหลอด ปลายแยกเป็น 5 กลีบ ช่อนเหลื่อมกัน ปลายกลีบแหลมหรือ มีติ่งแหลม และปลายกลีบไม่โค้งไปหาทางโคนดอกมากนัก ซึ่งเป็นข้อแตกต่างจากลั่นทม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ผล : ชาว เกสรเพศผู้มี 5 อัน เมื่อดอกบานมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 5 เซนติเมตร
 เป็นฝักคู่รูปยาวรี กว้าง 2-3 เซนติเมตร ยาว 20 เซนติเมตร เมล็ดมี
 จำนวนมาก ลักษณะแบนและมีปีก
- เวลาการออกดอก : ตลอดปี
- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ตลอดทั้งวัน
- การขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ด และปักชำกิ่ง
- การนำมาใช้ประโยชน์ : เปลือกกราก เป็นยาถ่ายอย่างแรง

น้ำยาง เป็นยาแก้ปวดฟัน

เปลือกต้น มีสารจำพวก iridoid คือ fulvoplumierin ซึ่งมีฤทธิ์ยับยั้ง
 การเพิ่มจำนวนของไวรัสที่เป็นสาเหตุของโรคเอดส์ ในหลอดทดลอง
 เป็นต้นไม้ที่มีทรงพุ่มต้นโปร่ง และสามารถให้ร่มเงาได้ดี ใต้ต้น
 สามารถนั่งพักผ่อนได้ดี (ปิยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์
 ของชาติ สำนักเลขานุการนายกรัฐมนตรื. 2536)

โมก

ชื่อสามัญ	: Moke
วงศ์	: APOCYNACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Wrightia religiosa</i> Benth.
ชื่ออื่นๆ	: โมกตา โมกซ้อน โมกบ้าน หลักป่า
ถิ่นกำเนิด	: -

ภาพที่ 35 แสดงลักษณะดอกของดอก โมก

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้พุ่ม สูงประมาณ 2-5 เมตร แตกกิ่งต่ำใกล้ผิวดินเป็นลำต้นจำนวนมาก โมกตามีจำนวนกิ่งมากกว่าโมกซ้อน เปลือกสีน้ำตาล กิ่งเปราะ มีจุดประสีขาวทั่วไป ทุกส่วนมีน้ำยางสีขาว
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม ใบรูปหอกหรือรูปรี กว้าง 2-2.5 เซนติเมตร ยาว 3-6 เซนติเมตร ปลายใบแหลม
- ดอก** : ช่อดอกสีขาว ออกที่ซอกใบใกล้กิ่งปลายกิ่ง ช่อละ 2-8 ดอก ช่อดอกห้อย ก้านดอกเรียวเล็ก ยาว 2.5-3.5 เซนติเมตร กลีบเลี้ยงสั้นมาก สีเขียวอ่อน ปลายแยกเป็น 5 แฉก แต่ละแฉกรูปมน โคนกลีบดอกเชื่อมกันเล็กน้อย ปลายแยกเป็น 5 กลีบ กลีบรูปไข่ โมกตามีกลีบดอกเรียงซ้อนหลายชั้น เมื่อดอกย่อยบานมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 1.5-2 เซนติเมตร
- ผล** : โมกตามีผลเป็นฝักคู่ ปลายโค้งเข้าหากัน ยาว 10-15 เซนติเมตร เมื่อแก่ฝักจะแตกออกเป็นสองซีก เมล็ดจำนวนมาก มีปุยสีขาวเป็นกระจุกที่ปลาย ปลิวตามลม มีเมล็ดแก่ตลอดปี

เวลาการออกดอก : ตลอดปี ดอกดูมากในช่วงเดือน กุมภาพันธ์-มีนาคม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ตลอดทั้งวัน
- การขยายพันธุ์ : โมกลา เพาะเมล็ด ปักชำ และตอนกิ่ง ส่วน โมกซ้อน ใช้วิธีการปักชำ ตอนกิ่ง และชำราก
- การนำมาใช้ประโยชน์ : ราก ผสมกับสมุนไพรชนิดอื่นๆ ใช้รักษาโรคผิวหนัง เป็นต้น ไม้ที่สามารถทนการตัดแต่งได้เหมาะที่จะนำมาทำการจัดสวนแบบ formal และสามารถปลูกในสวนที่ได้รับแสงรำไรได้ดี (ปิยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แย้มปีนัง

ชื่อสามัญ	: Climbing Oleander, Cream Fruit
วงศ์	: APOCYNACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Strophanthus gratus</i> (Wall.&Hook.) Baill.
ชื่ออื่นๆ	: บานทน หอมปีนัง
ถิ่นกำเนิด	: แอฟริกา เอเชีย

ภาพที่ 36 แสดงลักษณะดอกของดอกแย้มปีนัง

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้พุ่ม สูงประมาณ 3-4 เมตร แตกกิ่งจำนวนมาก มียาวสีขาว
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม ใบรูปไข่แกมขอบขนาน กว้าง 4-5 เซนติเมตร ยาว 7-10 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบสอบ ขอบใบเรียบ เนื้อใบหนา สีเขียวเข้มเป็นมัน
- ดอก** : ช่อดอกสีม่วงอมชมพู ออกดอกที่ปลายกิ่งหรือ โคนก้านใบ มีดอกย่อย 5-8 ดอก ดอกย่อยมีโคนกลีบดอกเชื่อมกัน ปลายแยกเป็น 5 แฉก โคนกลีบดอกเชื่อมกันเป็นรูปกรวยกลางกลีบดอกทุกกลีบมีรอยพับเป็นร่อง รอยกลีบหักย่นเป็นริ้วๆ ส่วนที่เป็นหลอดดอกและดอกตูมจะมีสีม่วงเข้ม ปลายดอกมีกลีบสั้น ปลายแหลมสีม่วงรอบกรวย ปลายกลีบมีรอยจับสีม่วง เมื่อดอกบานมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 4-5 เซนติเมตร ส่วนปลายของหลอดดอกที่ล้าเข้าไปในนี้ เป็นริ้วปลายแหลมเล็กๆ มี 5 คู่ จะกระดกขึ้น มองดูคล้ายกับลักษณะของเกสร แต่ความจริงแล้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกสรของดอกเข็มปีนังซ่อนอยู่ด้านล่างภายในหลอดดอก ดอกบาน
ไม่พร้อมกัน บานนานหลายวัน

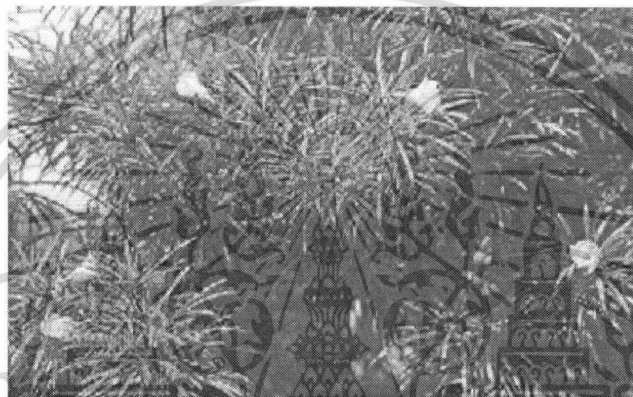
- ผล** : เป็นฝักคู่ เมล็ดมีขนสีขาว เป็นกระจุก
- เวลาการออกดอก** : ตลอดปี และคมาในช่วงปลายฤดูหนาว
- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น** : ตลอดทั้งวัน
- การขยายพันธุ์** : ตอนกิ่ง
- การนำมาใช้ประโยชน์** : เมล็ด สกัดให้สารชื่อ G-strophanthin หรือ ouaian เตรียมเป็นยาแผน
ปัจจุบัน ใช้รักษาโรคหัวใจ เป็นยาที่มีอันตราย ยาพื้นบ้านใช้รักษา
โรคหนองใน
- เป็นไม้ที่เหมาะสำหรับการตกแต่งสวน มีสีสรรของดอกสวยงาม ต้น
สูงไม่มากเหมาะสำหรับนำไปปลูกเป็นแนวต่างๆ ได้ดี (ปิยะ.2540,
สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขานุการนายกรัฐ
มนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รำเพย

ชื่อสามัญ	: Lucky Bean , Lucky Nut , Trumpet Flower , Yellow Oleander
วงศ์	: APOCYNACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Thevetia peruviana</i> (Pers.) Schum.
ชื่ออื่นๆ	: กระบอก กะทอก ยี่โถฝรั่ง แซ่นาวา แซะศาลา รำพน
ถิ่นกำเนิด	: อเมริกาเขตร้อน

ภาพที่ 37 แสดงลักษณะดอกของดอกรำเพย

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้พุ่ม ขนาดใหญ่ สูงประมาณ 5 เมตร ทุกส่วนมียางสีขาว
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยว ออกเวียนสลับถี่ รูปแถบ กว้างประมาณ 0.7 เซนติเมตร ยาว 7.5-15 เซนติเมตร ปลายและโคนสอบ ก้านใบสั้น
- ดอก** : สีเหลือง สีส้ม หรือสีขาว ออกดอกเป็นช่อตามปลายกิ่ง กลีบเลี้ยงมีขนาดเล็ก 5 กลีบ กลีบดอกเชื่อมกันเป็นรูปกรวย ยาว 5-7.5 เซนติเมตร ปลายแยกเป็น 5 กลีบ เมื่อบานมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 3-4 เซนติเมตร เกสรเพศผู้ 5 อัน ติดที่หลอดดอกส่วนใกล้ปากหลอด
- ผล** : เป็นรูปสามเหลี่ยมค่อนข้างกลม มีรอยผ่ากลางเป็นแนว เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 2.5- เซนติเมตร มี 1 เมล็ด

- เวลาการออกดอก** : ตลอดปี
- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น** : ช่วงเวลากลางวัน
- การขยายพันธุ์** : เพาะเมล็ดและตอนกิ่ง
- การนำมาใช้ประโยชน์** : ยาง ระคายเคืองต่อผิวหนัง ทำให้เกิดอาการผื่นคัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมล็ด มีสารพิษชื่อ thevetin และ thevetoxin ทำให้ท้องเดิน คลื่นไส้ อาเจียน หัวใจเต้นช้า และอาจหยุดเต้น มีดอกสีสรรสวยงามและออกดอกตลอดทั้งปี ทรงพุ่มโปร่ง สามารถนำมาจัดตกแต่งสวนได้ดี (ปิยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หีบไม้งาม

ชื่อสามัญ	: Natal Plum, Amatungulu, Boxwood Beauty
วงศ์	: APOCYNACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Carissa macrocarpa</i> (Ecklon) A. DC.
ชื่ออื่นๆ	: นาคัลพลัม
ถิ่นกำเนิด	: แอฟริกาใต้

ภาพที่ 38 แสดงลักษณะดอกของดอกหีบไม้งาม

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : เป็นไม้พุ่มขนาดเล็ก สูง 1-2 เมตร ลำต้นแข็ง เหนียว แตกกิ่งจำนวนมาก และมีหนาม ทรงพุ่มกลม แตกกิ่งจากข้อเป็นสองกิ่ง
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยว เรียงตรงข้ามเป็นคู่ แต่ละคู่เชื่อมกัน และห่างกัน 1-1.5 เซนติเมตร ใบรูปกลมแกมรูปไข่ มีเส้นผ่าศูนย์กลาง 2-3 เซนติเมตร ปลายใบมีติ่งหนามแหลม ใบกลมหนาและแข็ง ก้านใบสั้นและยึดแน่นกับกิ่ง
- ดอก** : เป็นดอกเดี่ยวหรือเป็นช่อ 1-3 ดอก สีขาว ออกที่ปลายยอด มีกลีบ 5 กลีบ แต่ละกลีบรูปขอบขนาน กว้าง 0.5 เซนติเมตร ยาว 1.5-1.8 เซนติเมตร เมื่อดอกบานมีเส้นผ่าศูนย์กลางของดอก 3-3.5 เซนติเมตร ดอกเริ่มแย้มตั้งแต่ตอนเช้าตรู่ และโรยในช่วงเย็น
- ผล** : จะออกเมื่อดอกโรย ผลกลมสีแดงเป็นมัน

เวลาการออกดอก : ตลอดปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

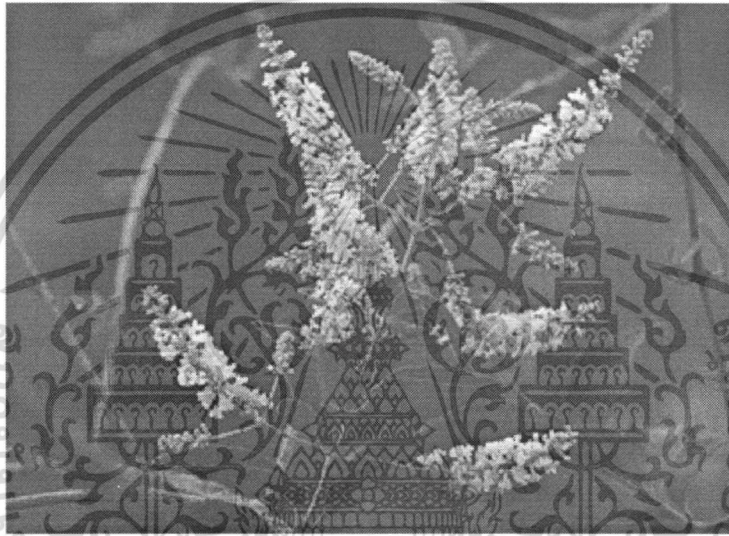
- ช่วงเวลาการส่งคืน : ตลอดทั้งวัน
 การขยายพันธุ์ : ปีกเช้าและตอนกิ่ง
 การนำมาใช้ประโยชน์ : เป็นพรรณไม้ที่มีทรงพุ่มสวยและเจริญเติบโตช้าเหมาะสำหรับการจัดสวนที่ไม่ต้องการการดูแลมาก (ปิยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขานุการนายกรัฐมนตรื. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ราชวดี

ชื่อสามัญ	: Butterfly Bush
วงศ์	: LOGANIACEAE BUDDLEJACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Buddleja panicalata</i> Wall.
ชื่ออื่นๆ	: ราชวดีขาว หางกระรอกเขมร
ถิ่นกำเนิด	: ประเทศมาเลเซียและอินเดีย

ภาพที่ 39 แสดงลักษณะดอกของดอกราชวดี

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้พุ่มขนาดกลาง สูงประมาณ 2-5 เมตร ทรงพุ่มโปร่ง กิ่งก้านอ่อน เป็นสี่เหลี่ยม และมีขนปกคลุมอยู่ เมื่อแก่จัดขนจะหลุดล่อนไป แดง กิ่งก้านสาขาตามปลายกิ่งหรือตามส่วนบนของลำต้น ผิวของลำต้น เรียบเกลี้ยงสีเทา
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยวเรียงตรงข้ามสลับไปตามข้อต้น ใบรูปไข่ กว้าง 3.5-5 เซนติเมตร ยาว 5-7 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบมน ขอบใบจัก ผิวใบหยาบ ด้านบนสีเขียว ด้านล่างมีขนสีเทา สากมือ เส้นใบนูนเด่นชัด
- ดอก** : ช่อดอกสีขาว ยาว 6-10 เซนติเมตร ออกดอกตามซอกใบบริเวณปลาย กิ่ง ดอกย่อยมีขนาดเล็ก โคนกลีบดอกเชื่อมกันเป็นหลอดสั้น ปลาย แยกเป็น 4 กลีบ เกสรเพศผู้ 4 อัน ภายในช่อเดียวกันช่วงเวลาการบาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่บนสื่อออนไลน์ การค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แตกต่างกันเล็กน้อย

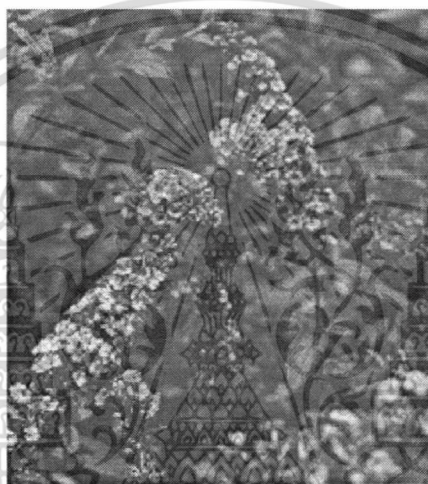
- ผล** : เมื่อแก่จะแตกเป็นสองซีก ผลแก่ตลอดปี
- เวลาการออกดอก** : ตลอดปี
- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น** : หอมอ่อนๆ ในเวลากลางวันและหอมมากในเวลากลางคืน
- การขยายพันธุ์** : เพาะเมล็ด ปักชำ และตอนกิ่ง
- การนำมาใช้ประโยชน์** : นิยมปลูกเป็นซุ้มหรืออาจปลูกเป็นพุ่มแล้วตัดให้เป็นทรง อาจปลูกเพื่อกันเป็นแนวทางเดิน (ปิยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ราชาวดีสีม่วง

ชื่อสามัญ	: Butterfly Bush, Summer Lilac, Orange Eye, Licac with Orange Eye
วงศ์	: LOGANIACEAE BUDDLEJACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Buddleja davidii</i> Franch
ชื่ออื่นๆ	: Buddlleia Magnifica
ถิ่นกำเนิด	: ประเทศจีน

ภาพที่ 40 แสดงลักษณะดอกของดอกราชาวดีสีม่วง

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้พุ่มสูงประมาณ 2-5 เมตร แตกกิ่งน้อย ทรงพุ่มโปร่ง ลำต้นและกิ่งค่อนข้างอ่อน
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม ใบรูปหอก กว้าง 3-5 เซนติเมตร ยาว 6-10 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบสอบหรือมน ขอบใบจัก เส้นกลางใบและเส้นใบเป็นร่องเห็นชัดเจน
- ดอก** : ช่อดอกสีม่วงแดง ยาว 15-20 เซนติเมตร ออกเป็นช่อที่ปลายกิ่ง โคนกลีบดอกเชื่อมติดกันเป็นหลอดเล็กสี่เหลี่ยม ปลายแยกเป็น 4 กลีบ ขอบกลีบดอกจักละเอียด เมื่อดอกย่อยบานมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 0.8-1.5 เซนติเมตร ทอยบานจากโคนไปหาปลายช่อ เมื่อเริ่มบานเป็นสีม่วงแดงแล้วค่อยๆ เปลี่ยนเป็นสีม่วงอมขาว

เวลาการออกดอก : ในช่วงเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม

ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : เวลาพลบค่ำหอมมากในช่วงกลางคืน และยังหอมอ่อนจนถึงช่วงบ่าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาดูงาน เมื่ออนุญาตให้นำไปเผยแพร่ขึ้นต้นการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- การขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ด ปักชำ ตอนกิ่ง และทับกิ่ง
- การนำมาใช้ประโยชน์ : ปลูกเป็นพุ่มหรือทำซุ้ม ให้ดอกที่สวยงามเหมาะในการนำมาจัดสวน (ปิยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการ นายกรัฐมนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พวงไข่มุก

ชื่อสามัญ	: American Elder, Florida Elder, Southern Elder, Gulf Elder, Sweet Elder
วงศ์	: CAPRIFOLIACEAE SAMUCACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Sambucus simpsonii</i> Rehd.
ชื่ออื่นๆ	: ระป่า อุน อุนฝรั่ง
ถิ่นกำเนิด	: -

ภาพที่ 41 แสดงลักษณะดอกของดอกพวงไข่มุก

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้พุ่มสูงประมาณ 3-5 เมตร แตกกิ่งก้านสาขาจำนวนมาก
- ใบ** : เป็นใบประกอบแบบขนนก 2 ชั้น เรียงตรงข้าม มีใบย่อย 5-9 ใบ รูปไข่ กว้าง 1-3 เซนติเมตร ยาว 4-9 เซนติเมตร ปลายใบแหลมขอบใบหยัก
- ดอก** : ช่อดอกมีขนาดใหญ่สีขาว ออกตามปลายกิ่ง มีเส้นผ่าศูนย์กลางช่อดอก 10-15 เซนติเมตร มีดอกย่อยจำนวนมาก มีกลีบเลี้ยงและกลีบดอกอย่างละ 5 กลีบ ดอกย่อยบานพร้อมกัน
- ผล** : เป็นรูปกลม สีม่วงอมดำ เส้นผ่าศูนย์กลาง 0.3-0.6 เซนติเมตร

เวลาการออกดอก : ตลอดปี ดอกมากในช่วงเดือนมิถุนายน-กรกฎาคม

ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ตลอดทั้งวัน

การขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ดและแยกหน่อที่ออกใต้ดิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การนำมาใช้ประโยชน์ : ยอดอ่อน ใช้เป็นอาหาร

ดอก มีน้ำมันหอมระเหยและสารที่มีรสขม ในบางประเทศใช้ปรุง
อาหาร ชงน้ำดื่ม ทำไวน์ ดอกแห้งเป็นยาขง ช่วยขับเหงื่อ

ผลสุก รับประทานได้ ทำแยมและขนมพาย

นำมาปลูกเป็นไม้ประดับในสถานที่ต่างๆ เนื่องจากมีดอกสีสวยงาม
(ปิยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขานุการ
นายกรัฐมนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไข่ดาว

ชื่อสามัญ	: Oncoba, Wild White Rose, Fried Egg Tree, Snuffbox Tree
วงศ์	: FLACOURTIACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Oncoba spinosa</i> Forsk.
ชื่ออื่นๆ	: -
ถิ่นกำเนิด	: แอฟริกาเขตร้อน

ภาพที่ 42 แสดงลักษณะดอกของดอกไข่ดาว

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : เป็นไม้พุ่มขนาดเล็ก สูงประมาณ 2--3 เมตร ต้นและกิ่งมีหนามแหลม
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยวเรียงสลับ ใบรูปรี กว้าง 3-4 เซนติเมตร ยาว 4-7 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบมีหนาม ขอบใบมีจักละเอียด เส้นใบเป็นรอยตัก แผ่นใบหนาแข็งเป็นมัน
- ดอก** : เป็นดอกเดี่ยวหรือออกเป็นกระจุกที่ปลายยอด กลีบดอกบางกลมหรือรูปไข่ กว้างและยาว 2-3 เซนติเมตร มักมีกลีบขนาดเล็กซ้อนกันอยู่ 3-4 กลีบ ขอบกลีบหยักเป็นคลื่น ปลายกลีบบานโค้งงุ้มเข้าหากันมี 5 กลีบ ตรงกลางดอกมีเกสรเพศผู้เป็นเส้นเล็กๆ จำนวนมาก รวมเป็นกระจุกสี่เหลี่ยม มีเกสรเพศเมียอยู่ตรงกลาง 1 อัน เมื่อดอกบานมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 6-8 เซนติเมตร
- ผล** : ค่อนข้างกลม สีเขียว เส้นผ่านศูนย์กลาง 1.5-2.5 เซนติเมตร

เวลาการออกดอก : ตลอดปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

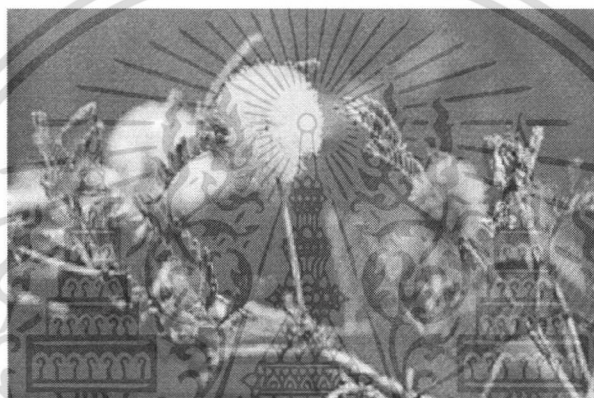
- ช่วงเวลาการส่งคืน** : ช่วงเวลาเช้าก่อนเที่ยง
การขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ดและตอนกิ่ง
การนำมาใช้ประโยชน์ : นำมาปลูกเป็นไม้ประดับ มีทรงพุ่มโปร่ง (ปีชะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กระถินเทศ

ชื่อสามัญ	: Sponge Tree, Cassie, Sweet Acacia
วงศ์	: LEGUMINOSAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Acacia farnesiana</i> (Linn.) Wild
ชื่ออื่นๆ	: กระถินหอม บูหงาอิน โคนี่เซีย เกากวินอง คำใต้ ดอกคำใต้ มอนคำ ถิ่น บูหงาเซียม บูหงาสะมะนา
ถิ่นกำเนิด	: อเมริกาเขตร้อน

ภาพที่ 43 แสดงลักษณะดอกของดอกกระถินเทศ

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : เป็นไม้พุ่มสูงประมาณ 2-4 เมตร ลำต้นและกิ่งมีสีน้ำตาล มีช่องอากาศสีน้ำตาล หรือสีนวล กิ่งมักคดไปมาแต่จะยึดจนเกือบตรงเมื่อเจริญเติบโตเต็มที่
- ใบ** : เป็นใบประกอบแบบขนนกสองชั้นเรียงสลับ มีขนอ่อนนุ่มประปราย ที่ก้านใบประกอบและแกนกลางใบประกอบด้านบนเป็นร่องตามยาวตลอดแนว แกนกลางใบประกอบยาว 2-8 เซนติเมตร ก้านใบประกอบยาว 1-1.5 เซนติเมตร มีต่อมเล็กกลมขนาด 1 ต่อม อยู่ประมาณกึ่งกลางของความยาวก้านใบที่โคนก้านใบมีหู ใบแปลงรูปเป็นหนามแหลมตรงและแข็ง 1 คู่ ยาว 0.5-3 เซนติเมตร ใบประกอบแยกแขนง 2-7 คู่ แต่ส่วนใหญ่จะเป็น 5-6 คู่ รูปขอบขนานแคบ กว้างประมาณ 1 มิลลิเมตร ยาว 2-8 มิลลิเมตร ปลายแหลมหรือเป็นติ่ง โคนใบตัดหรือมน เบี้ยว ขอบเรียบ ก้านใบย่อยสั้นมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดอก : ช่อดอกแบบกระจุกแน่น สีเหลือง ออกเป็นดอกเดี่ยวๆ หรือเป็นกลุ่มตามวอกใบ กลุ่มละ 2-5 ช่อแต่ละช่อประกอบด้วยดอกเล็กๆ จำนวนมาก เรียงเป็นรูปกลมเหมือนดอกกระถิน เส้นผ่านศูนย์กลางช่อดอก 1-2 เซนติเมตร มีใบประดับเล็กๆ เรียงเป็นวงอยู่ด้านล่างของช่อดอก ก้านช่อดอกยาว 2.5-4 เซนติเมตร กลีบเลี้ยง 5 กลีบ ยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร โคนติดกันเป็นหลอด ปลายแยกออกจากกัน เกสรเพศผู้มีจำนวนมากเป็นฝอยนูน สีเหลืองแก่ยาว 4-8 มิลลิเมตร

ผล : เป็นฝักตรงหรือโค้งเล็กน้อย รูปทรงกระบอกยาว 4-7.5 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลาง 1-2 เซนติเมตร โคนฝักสอบ ปลายแหลม ผิวเรียบ เมล็ดคอดเล็กน้อย ฝักไม่แตก มีเมล็ดประมาณ 15 เมล็ด เรียงเป็น 2 แถว เมล็ดเล็ก สีน้ำตาลเป็นมัน รูปร่างรี กว้างประมาณ 6 มิลลิเมตร ยาว 7-8 มิลลิเมตร

เวลาการออกดอก : ช่วงเดือนพฤศจิกายน-มีนาคม

ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ตลอดทั้งวัน

การขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ดและตัดชำราก

การนำมาใช้ประโยชน์ : เปลือก ยาฝาดสมาน แก้ไขริดสีดวง

ราก ใช้แก้โรคไขข้ออักเสบ ทำให้อาเจียนใช้พอกแก้บวม ต้มรวมกับขิงใช้อมบ้วนปากแก้เหงือกอักเสบ และมีเมล็ดออกตามไรฟัน

ใบ ใช้เป็นยาพอกแผล

ฝัก นำมาใช้เป็นสีย้อมแบบการใช้น้ำฝาดและทำหมึก

ดอก ในประเทศฝรั่งเศสใช้ในอุตสาหกรรมทำน้ำหอม นอกจากนี้ น้ำมันดอกกระถินเทศยังใช้ในการแต่งกลิ่นอาหาร เครื่องดื่ม ขนมหวาน และลูกกวาด

นำมาปลูกเป็นไม้ประดับในสถานที่ต่างๆ เนื่องจากออกดอกตลอดทั้งปี เป็นการสร้างสีสันภายในสวน (สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2536)

เสี้ยวดอกขาว

ชื่อสามัญ	: Orchid Tree , Snowy Orchid Tree
วงศ์	: LEGUMINOSAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Bauhinia acuminata</i> Linn. (Bauhinia)
ชื่ออื่นๆ	: กาหลง ส้มเสี้ยว เสี้ยวน้อย การแจ๊ะกูโด
ถิ่นกำเนิด	: เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ภูมิภาคอินโดจีน มาเลเซีย ศรีลังกา

ภาพที่ 44 แสดงลักษณะดอกของดอกเสี้ยวดอกขาว

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้พุ่มขนาดกลาง สูงประมาณ 1.5-3 เมตร กิ่งอ่อนมีขนทั่วไป กิ่งแก่ผิวค่อนข้างเกลี้ยง
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยวออกสลับ ลักษณะคล้ายปีกเมลงซึ่งปกติมักพับเข้าหากัน เป็นรูปไข่เกือบกลมรูป เส้นผ่านศูนย์กลาง 6-16 เซนติเมตร ปลายเว้า ลึกลงมาสู่เส้นกลางใบลึกเกือบครึ่งแผ่นใบ ทำให้ปลายทั้งสองข้างแหลม ปลายเส้นใบมีติ่งเล็กๆ โคนเว้ารูปหัวใจ เส้นใบออกจากโคนใบ 11-13 เส้น ใบระคายมือ แผ่นใบด้านบนเกลี้ยง ด้านล่างมีขนละเอียด ก้านใบยาว 3-4 เซนติเมตร
- ดอก** : สีขาวหรือม่วงออกเป็นช่อสั้นตามกิ่ง จำนวนดอกน้อยมี 3-10 ดอก โดยทยอยบานคราวละ 2-3 ดอก ก้านดอกยาว 0.5-1.5 เซนติเมตร กลีบเลี้ยง 5 กลีบ ปลายเรียวแหลมและแยกเป็นพู่สั้นๆ 5 เส้น กลีบดอก 5 กลีบ รูปรีหรือรูปไข่กลับ ปลายมน โคนสอบ กว้างประมาณ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

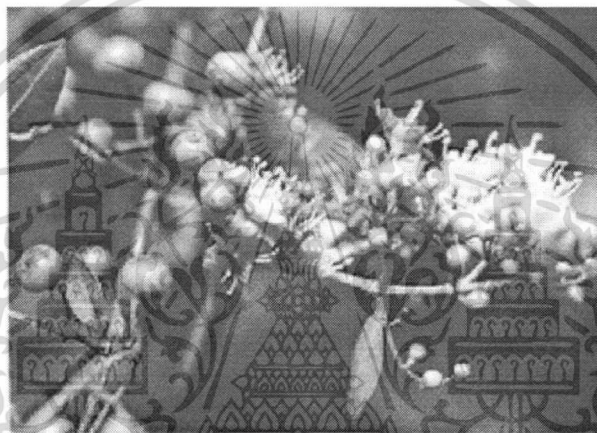
เซนติเมตรยาว 4-6 เซนติเมตร เมื่อบานมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 7-12 เซนติเมตร เกสรเพศผู้ 10 อัน ก้านชูอับเรณูแต่ละอันยาวไม่เท่ากัน มีตั้งแต่ 1.5-2.5 เซนติเมตร ก้านชูอับเรณูสีขาว อับเรณูสีเหลือง รูปขอบขนาน ยาว 3-5 เซนติเมตร ก้านชูเกสรเพศเมียยาว 1-2 เซนติเมตร มีสีเขียวอ่อนอยู่ตรงกลางมีเส้นเดี่ยว รังไข่รูปขอบขนาน ยอดเกสรเพศเมียเป็นแผ่นกลม

ผล : เป็นฝักแบน กว้าง 1-1.5 เซนติเมตร ยาว 9-15 เซนติเมตร ปลายและโคนฝักสอบแหลม ปลายฝักมีติ่งแหลม ยาวประมาณ 8 มิลลิเมตร ขอบฝักเป็นสันหนา ฝักแก่สีน้ำตาลแตกได้ ภายในมีเมล็ด 5-10 เมล็ด เมล็ดเล็กคล้ายรูปขอบขนาน

เวลาการออกดอก : ตลอดปี
ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ตลอดทั้งวัน
การขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ดและตอนกิ่ง
การนำมาใช้ประโยชน์ : ดอก ใช้เป็นยาแผนโบราณ แก้ปวดศีรษะ ลดความดันโลหิตสูง แก้เลือดออกตามไรฟัน แก้เสมหะ ราก ใช้แก้ไข้
 นำมาปลูกเป็นไม้ประดับในสถานที่ต่างๆ (สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2536)

เทียนกิ่ง

- ชื่อสามัญ : Henna, Mignonette Tree, Egyptian Rivet
- วงศ์ : LYTHRACEAE
- ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Lawsonia inermis* Linn.
- ชื่ออื่นๆ : เทียนขาว เทียนแดง เทียนไม้ เทียนข้อม เทียนป้อม ฮวงกุ่ม โจย กะฮวยเฮียะ
- ถิ่นกำเนิด : แอฟริกา เอเชียตอนใต้

ภาพที่ 45 แสดงลักษณะดอกของดอกเทียนกิ่ง

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : เป็นไม้พุ่ม สูงประมาณ 3-5 เมตร แตกกิ่งก้านสาขามาก ทรงพุ่มกลม ลักษณะของกิ่งก้านเมื่อยังอ่อนรูปเป็นเหลี่ยมเกลี้ยง ไม่มีขน ต้นแก่มีหนาม
- ใบ** : ใบเดี่ยวขนาดเล็กออกตรงข้าม มีลักษณะเป็นรูปรี กว้าง 1-2 เซนติเมตร ยาว 3-4 เซนติเมตร ปลายใบแหลมโค้ง โคนใบแหลม เรียวสอบเข้าหากัน ก้านใบสั้น
- ดอก** : มี 2 สี สีนวลหรือสีแดง ออกเป็นช่อที่ปลายกิ่ง ดอกมีขนาดเล็ก กลีบเลี้ยง 4 กลีบ กลีบดอก 4 กลีบปลายกลีบมน มีรอยยับย่น กลีบดอกมีขนาดยาว 0.3-0.5 เซนติเมตร ชานรองดอกมีกลีบเลี้ยงเชื่อมติดกันยาวประมาณ 0.2 เซนติเมตร กลางดอกมีเกสรเพศผู้ 8 อันและมีเกสรเพศเมีย ร่วงง่าย เมื่อดอกบานมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 0.8-1 เซนติเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ผล** : รูปกลมสีเขียว เมื่อแก่สีน้ำตาลขนาด 0.5-0.8 เซนติเมตร ภายในมี เมล็ดสีน้ำตาลเข้ม เป็นรูปเหลี่ยม เมล็ดจำนวนมากอัดกันแน่น
- เวลาการออกดอก** : ตลอดปี
- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น** : ตลอดทั้งวัน
- การขยายพันธุ์** : เพาะเมล็ด
- การนำมาใช้ประโยชน์** : ใบ ใบสด ตำรวมรวมกับเหง้าขมิ้นชันสด เติมเกลือเล็กน้อย ใช้พอก รักษาเล็บอักเสบ เล็บขบ หรือจมูกเล็บที่จะเป็นหนอง สามารถฆ่าเชื้อ หนองและเชื้อราซึ่งเป็นสาเหตุของโรคกลาก นำใบมาต้มดื่มแก้โรค ท้องร่วง ใช้เป็นเครื่องสำอาง โดยใช้ผงใบแห้ง ย้อมผม ให้สีแดงส้ม ใช้ย้อมเส้นไหมและขนสัตว์
- ดอก** ดอกสดนำมาทำบุหงา มีน้ำมันหอมระเหย (นิจสิริและพยอม, 2534)
- สาระสำคัญ** ในใบมีฟลิกโกลินชื่อ Lawsone มีฤทธิ์สามารถฆ่าเชื้อรา หรือเชื้อโรคได้หลายประเภท
- นำมาปลูกเป็นไม้ประดับ ที่ดอกมีสีสรรสวยงาม และให้กลิ่นหอม ตลอดเวลา(สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขานุการ นายกรัฐมนตรี. 2536)

จำปีแขก

ชื่อสามัญ	: Banana Shrub
วงศ์	: MAGNOLIACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Michelia figo</i> (Lour.) Spreng.
ชื่ออื่นๆ	: จำปาแขก
ถิ่นกำเนิด	: -

ภาพที่ 46 แสดงลักษณะดอกของดอกจำปีแขก

ลักษณะทั่วไป

ต้น : ไม้พุ่ม สูงประมาณ 2-3 เมตร ทรงพุ่มกลมค่อนข้างโปร่ง แตกกิ่งก้านต่ำใกล้ผิวดิน มีกิ่งจำนวนมาก เปลือกสีน้ำตาลปนเทา

ใบ : เป็นใบเดี่ยว ใบรูปไข่ กว้าง 1-5 เซนติเมตร ยาว 3-10 เซนติเมตร ปลายใบมน แผ่นใบแข็งกรอบ

ดอก : เป็นดอกเดี่ยวสีขาวนวล ออกดอกตามซอกใบ ดอกตั้งขึ้น ดอกตูมมีขนกำมะหยี่สีน้ำตาลปกคลุมที่แผ่นหุ้มดอก กลีบเลี้ยงและกลีบดอกมีลักษณะเหมือนกัน รวมเป็น 6 กลีบ แต่ละกลีบรูปไข่ กลีบนอกกว้าง 1.5 เซนติเมตร ยาว 2-3 เซนติเมตร กลีบในสั้นและแคบกว่า เมื่อบานกลีบเพศออกเล็กน้อยดอกบานวันเดียวแล้วหลุ่ร่วง

เวลาการออกดอก : ตลอดปี แต่ออกดอกมากในช่วงฤดูหนาวและฤดูฝน

ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ตลอดเวลา

การขยายพันธุ์ : ตอนกิ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

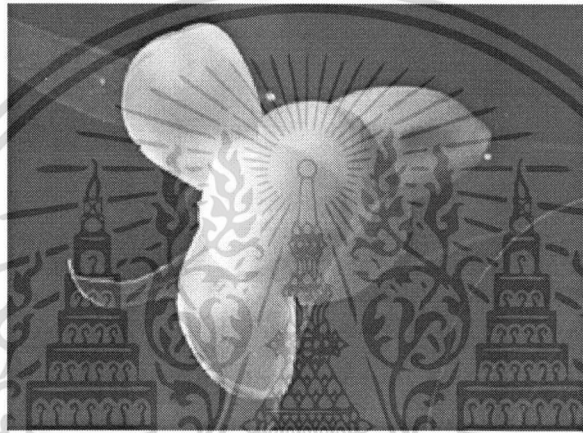
การนำมาใช้ประโยชน์ : ดอก ทำน้ำมันหอมระเหย
นำมาปลูกเป็น ไม้ดอกไม้ประดับที่มีดอกหอมและส่งกลิ่นได้ไกล
(ปิยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการ
นายกรัฐมนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ยี่หุบ

ชื่อสามัญ	: Talauma
วงศ์	: MAGNOLIACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Magnolia coco</i> (Lour.) DC.
ชื่ออื่นๆ	: ยี่หุบน้อย ยี่หุบหนู
ถิ่นกำเนิด	: เอเชีย

ภาพที่ 47 แสดงลักษณะดอกของดอกยี่หุบ

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้พุ่มหรือไม้ยืนต้นขนาดเล็ก สูงประมาณ 2-4 เมตร แตกกิ่งก้านสาขาจำนวนมาก ปลายกิ่งตั้งขึ้น ทรงพุ่มเรียวและแน่นทึบ เปลือกสีน้ำตาลปนเทา
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ มีใบจำนวนมากที่ปลายกิ่ง รูปหอก กว้าง 4-8 เซนติเมตร ยาว 8-26 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบสอบ ใบเรียบและแข็ง สีเขียวเข้มเป็นมัน เส้นใบเด่นชัดทางด้านท้องใบ ก้านใบยาว 1-1.5 เซนติเมตร โคนก้านใบป่องเล็กน้อย
- ดอก** : เป็นดอกเดี่ยวหรือช่อสั้นๆ สีเขียวอมขาว หรือสีเหลืองนวล ออกที่ปลายยอดก้านดอกยาว 1-2 เซนติเมตร กลีบเลี้ยงมี 3 กลีบ ขนาดเกือบเท่ากลีบดอก สีเขียวหนาและแข็ง กลีบดอกมี 6-12 กลีบ เรียงซ้อนกัน 2-4 ชั้น ชั้นละ 3 กลีบ หนาและอวบน้ำ รูปไข่ กว้าง 2-3 เซนติเมตร ยาว 3-4 เซนติเมตร เมื่อดอกเริ่มแย้มจะคว่ำดอกลง กลีบดอกและกลีบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เลี้ยง ใ้กิ่งงุ้มเข้าหากัน เมื่อดอกบานมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 4-5 เซนติเมตร
ดอกโรยในช่วงบ่าย

เวลาการออกดอก : ตลอดปี

ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ในเวลาพลบค่ำจนถึงเช้ามืด

การขยายพันธุ์ : ตอนกิ่ง

การนำมาใช้ประโยชน์ : ดอก นำมาสกัดน้ำมันหอมระเหย

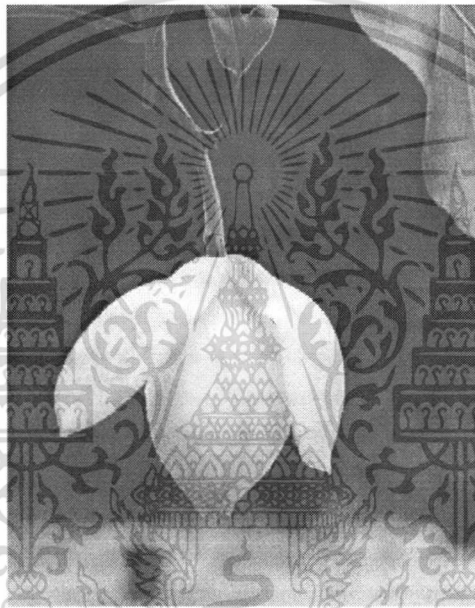
นำมาปลูกเป็นไม้ประดับตามสถานที่ต่างๆ และให้ร่มเงา (ปิยะ.2540,
สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
มนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มณฑาทา

ชื่อสามัญ	: Magnolita
วงศ์	: MAGNOLIACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Talauma candollei</i> Blume.
ชื่ออื่นๆ	: จำปูนช้าง จอมปูน ยี่หุบ
ถิ่นกำเนิด	: เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ภาพที่ 48 แสดงลักษณะดอกของดอกมณฑาทา

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : เป็นไม้พุ่ม สูง 3-8 เมตร ลำต้นมักแตกกิ่งก้านต่ำ เปลือกเรียบมี สีน้ำตาลอมเทา
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยว เรียงสลับ ใบรูปรีแกมขอบขนาน กว้าง 4-6 เซนติเมตร ยาว 7-15 เซนติเมตร ปลายใบแหลมขอบใบเรียบ ใบบาง ไม่มีขน แผ่นใบเป็นคลื่นหรือลอน เส้นใบ 10-12 คู่
- ดอก** : ดอกเป็นดอกเดี่ยวขนาดใหญ่ สีเหลือง หรือเหลืองครีม ออกดอกที่ปลายกิ่ง มีกลีบเลี้ยง 3 กลีบ สีเขียวอ่อนบางและกางคลุมอยู่ ดอกรูปรี ปลายกลีบค่อนข้างแหลมดอกห้อยลง กลีบดอก 6 กลีบ เรียงเป็น 2 ชั้นๆละ 3 กลีบ รูปไข่กลับ เมื่อดอกบานเส้นผ่าศูนย์กลาง 3-4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เซนติเมตร ยาว 3-5 เซนติเมตร เมื่อกลิบดอกขึ้นนอกบานจะคลี่หุ้มกันอยู่ แล้วเปลี่ยนเป็นสีเหลืองอมน้ำตาลแล้วร่วงไปทิ้งชุด มีเกสรเพศผู้และเกสรเพศเมียจำนวนมาก

ผล : กลุ่มผนังเชื่อมติดกันรูปรี กว้าง 2-3 เซนติเมตร ยาว 3-4 เซนติเมตร มีผลย่อยเรียงอัดติดกันอยู่บนแกนกลางผล ผลย่อยมีหนามแข็งเป็นจางอย ผลอ่อนสีเขียวเมื่อแก่จะกลายเป็นสีดำ ผลแก่แล้วแตก มีผลตลอดปี

เวลาการออกดอก : ออกดอกตลอดปี

ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ตั้งแต่ช่วงเย็นและหอมมากในช่วงเช้านี้

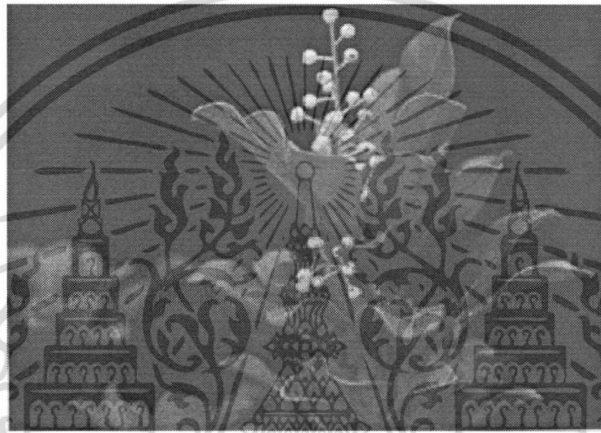
การขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ด คอนกิ่ง

การนำมาใช้ประโยชน์ : ดอก นำมาทำน้ำมันหอมระเหย ดอกมีขนาดใหญ่ สามารถนำมาจัดเป็นดอกไม้ประดิษฐ์

นำมาปลูกเป็นไม้ประดับตามสถานที่ต่างๆ และให้ร่มเงา (ปิยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2536)

ประยงค์

ชื่อสามัญ	: Chinese Rice Flower
วงศ์	: MELIACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Aglai odorata</i> Lour.
ชื่ออื่นๆ	: ขะยง ขะยม พะยงค์ ยม หอมไกล
ถิ่นกำเนิด	: เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ภาพที่ 49 แสดงลักษณะดอกของดอกประยงค์

ลักษณะทั่วไป

ต้น : ไม้พุ่ม สูงประมาณ 3-6 เมตร ทรงพุ่มโปร่งกลม หรือเป็นรูปสามเหลี่ยม แตกกิ่งจำนวนมาก เนื้อไม้เหนียว

ใบ : เป็นใบประกอบแบบขนนกเรียงสลับแกนกลางใบแผ่เป็นครีบลึกๆ ใบย่อยมี 5 ใบ รูปไข่กลับ กว้าง 1-2 เซนติเมตร ยาว 2-4 เซนติเมตร ปลายใบมีสองอย่าง คือปลายแหลมและเว้า

ดอก : ช่อดอกสีเหลือง ยาว 5-10 เซนติเมตร ออกดอกตามซอกใบและปลายกิ่ง มีดอกย่อยขนาดเล็กคล้ายไขปลาจำนวนมาก เมื่อดอกย่อยบานมีขนาด 0.2-0.3 เซนติเมตร ดอกบานไม่พร้อมกัน

ผล : รูปรี เมื่อสุกมีสีแดง

เวลาการออกดอก : ช่วงเดือนสิงหาคม-ธันวาคม

ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ช่วงเวลากลางวัน

การขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ดและตอนกิ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การนำมาใช้ประโยชน์ : ราก รับประทานเป็นยาทำให้อาเจียนเพื่อถอนพิษ เบื่อเมา แก้ไข้ ดอก ใช้แต่งกลิ่นใบชา เรียก “ซากลิ้น” มีสารสำคัญ เช่น odorine, odorinol, aglaiol ฯลฯ มีน้ำมันหอมระเหย นำมาปลูกเป็นไม้ประดับตามสถานที่ต่างๆ ที่ส่งกลิ่นหอม (ปี ยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการ นายกรัฐมนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หอมหมื่นลี้

ชื่อสามัญ	: Fragrant Olive, Sweet Tea
วงศ์	: OLEACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Osmanthus fragrans</i> Lour.
ชื่ออื่นๆ	: สารภีฝรั่ง
ถิ่นกำเนิด	: -

ภาพที่ 50 แสดงลักษณะดอกของดอกหอมหมื่นลี้

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้พุ่มสูงประมาณ 1-2 เมตร เนื้อไม้แข็งและเหนียว
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยว เรียงตรงข้ามเป็นคู่ ใบรูปรี กว้าง 3-4 ยาว 6-10 เซนติเมตร ปลายใบแหลม ขอบใบจักเล็กๆ เนื้อใบหนาและแข็ง เส้นใบสีขาวเห็นชัดเจน
- ดอก** : ช่อดอกสีขาวนวล หรือสีชมพูอ่อน ดอกออกเป็นกระจุกที่ปลายกิ่งหรือตามซอกใบ ดอกย่อยมีขนาดเล็ก เส้นผ่าศูนย์กลางช่อดอก 3-4 เซนติเมตร มีดอกย่อย 12-25 ดอก ก้านดอกย่อยยาว 1-1.5 เซนติเมตร กลีบดอกมี 4 กลีบ ปลายกลีบงอโค้งเข้าหากัน เมื่อดอกย่อยบานมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 0.5 เซนติเมตร

เวลาการออกดอก : ช่วงปลายฤดูฝน

ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ช่วงพลบค่ำและเช้ามืด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

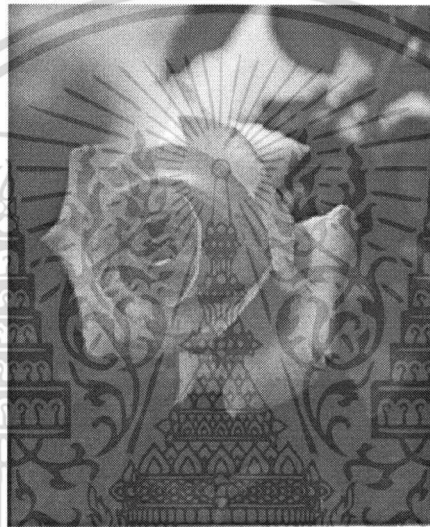
- การขยายพันธุ์ : ปีกชำ และตอนกิ่ง
 การนำมาใช้ประโยชน์ : ดอก นำมาทำเป็นยาหอม สกัดเอาน้ำมันหอมระเหย
 นำมาปลูกเป็นไม้ประดับที่ส่งกลิ่นหอมไกล (ปิยะ, 2540)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กุหลาบ

ชื่อสามัญ	: Rose
วงศ์	: ROSACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Rosa</i> spp. และ <i>Rosa</i> Hybrid
ชื่ออื่นๆ	: -
ถิ่นกำเนิด	: ในเอเชีย

ภาพที่ 51 แสดงลักษณะดอกของดอกกุหลาบ

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : มีทั้งไม้พุ่ม ไม้เลื้อย สูง 1-3 เมตร ตามต้นและกิ่งมีหนามแหลมและมีสีเขียว
- ใบ** : เป็นใบประกอบแบบขนนก ใบย่อย 5-7 ใบ เรียงสลับ ใบรูปไข่ ปลายใบแหลม โคนใบมน ขอบใบจักเป็นฟันเลื่อย
- ดอก** : ดอกเป็นดอกเดี่ยวหรือดอกช่อ มีหลายสี ตามพันธุ์ และชนิด ออกดอกที่ปลายกิ่ง มีกลีบดอกตั้งแต่ 5 กลีบขึ้นไป เรียงซ้อนกันหลายชั้น ดอกมีขนาดแตกต่างกันไป
- ผล** : เป็นรูปไข่เมื่อสุกมีสีแดง กว้าง 1.5-2 เซนติเมตร ยาว 2.5-3 เซนติเมตร ผลแห้งเมล็ดร่อน มีเมล็ดจำนวนมาก
- เวลาการออกดอก** : ตลอดปี แต่ดอกที่มีคุณภาพดีจะอยู่ในช่วงฤดูหนาว

ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ตลอดวัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- การขยายพันธุ์** : ตอนกิ่ง ปักชำ ตัดตา และเพาะเมล็ด
- การนำมาใช้ประโยชน์** : ดอก กลีบดอกเป็นขาระบายอ่อนๆ กลีบดอกแรกแย้มสกัดได้น้ำมันหอมระเหย ใช้แต่งกลิ่น โดยเฉพาะ เครื่องสำอาง ทำดอกไม้ประดิษฐ์ และบุหงา เป็นยาเย็น แก้กตรีโทษ บำรุงหัวใจ ขับน้ำดี ทำให้หัวใจเบิกบาน กลีบดอกเป็นยาสมาน
- ผล** มีวิตามิน C มาก
- ปลูกเป็นไม้ดอกไม้ประดับที่มีดอกสวยงามและให้กลิ่นหอม (ปี
ชชะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขานุการ
นายกรัฐมนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กุหลาบมอญ

ชื่อสามัญ	: Damask Rose
วงศ์	: ROSACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Rosa damascena</i> Mill.
ชื่ออื่นๆ	: ยี่สุ่น กุหลาบออน
ถิ่นกำเนิด	: ซีเรีย ตุรกี

ภาพที่ 52 แสดงลักษณะดอกของดอกกุหลาบมอญ

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้พุ่มสูงประมาณ 1-2 เมตร ต้นและกิ่งมีหนาม
- ใบ** : ใบประกอบแบบขนนก ออกสลับ ใบย่อย 5-7 ใบ รูปไข่กว้าง 2-4 เซนติเมตร ยาว 3-5 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบมน ขอบใบจักเป็นฟันเลื่อย หูแนบติดกับก้านใบ
- ดอก** : สีชมพูอ่อน ชมพูเข้ม หรือแดง ออกดอกเป็นช่อที่ปลายกิ่ง ฐานรองดอกเป็นรูปถ้วย กลีบเลี้ยง 5 กลีบ กลีบยาวเรียว กลีบดอกซ้อนกันหลายชั้น รูปกลีบเกือบกลม กว้าง 1.5-2 เซนติเมตร เมื่อบานดอกมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 4.5-7 เซนติเมตร เกสรเพศผู้และเกสรเพศเมียมีจำนวนมาก
- ผล** : รูปไข่ เมื่อสุกสีแดง กว้าง 1.5-2 เซนติเมตร ยาว 2.5-3 เซนติเมตร
- เวลาการออกดอก** : ตลอดปี
- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น** : ตลอดเวลา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- การขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ด ปักชำกิ่ง และตอนกิ่ง
- การนำมาใช้ประโยชน์ : ดอก กลีบดอกแรกแย้มมีน้ำมันหอมระเหยมาก ประกอบด้วยสารหลายชนิด เช่น geraniol, l-citronellol ฯลฯ ใช้แต่งกลิ่นน้ำหอม อาหาร เติร์ยมเป็นน้ำดอกไม้เทศ (rose water) ใช้แต่งกลิ่นและเป็นตัวทำละลายในยาบางชนิด ทำดอกไม้ประดิษฐ์ และบุหงา ปลูกเป็นไม้ดอกไม้ประดับที่มีดอกสวยงามและให้กลิ่นหอม (ปี ๒๕.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กุหลาบควีนสิริกิติ์

ชื่อสามัญ	: Rosa “Queen Sirikit”
วงศ์	: ROSACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: Rosa “Queen Sirikit”
ชื่ออื่นๆ	: -
ถิ่นกำเนิด	: ประเทศฝรั่งเศส

ภาพที่ 53 แสดงลักษณะดอกของดอกกุหลาบควีนสิริกิติ์

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้พุ่มสูงประมาณ 1-2 เมตร ลำต้นแข็ง กิ่งอวบ มีหนาม
- ใบ** : ใบประกอบแบบขนนก ออกสลับ ใบย่อย 5-7 ใบ รูปไข่ กว้าง 2-4 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนมน ขอบใบจักเป็นฟันเลื่อย หูใบแนบติดกับก้านใบ
- ดอก** : สีเหลืองสด ปลายและขอบกลีบสีแดงเรื่อ ออก 1-3 ดอก ที่ปลายกิ่ง รูปร่างดอกเป็นรูปถ้วย กลีบเลี้ยง 5 กลีบ กลีบดอกจำนวนมากซ้อนกันหลายชั้น เมื่อดอกบานมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 10-12 เซนติเมตร เกสรเพศผู้และเกสรเพศเมียมีจำนวนมาก
- ผล** : รูปไข่
- เวลาการออกดอก** : ตลอดปี
- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น** : ตลอดเวลา
- การขยายพันธุ์** : ตอนกิ่ง ปักชำ และติดตา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การนำมาใช้ประโยชน์ : ดอก กลีบดอกแรกแย้มสกัดให้น้ำมันกุหลาบ ใช้แต่งกลิ่นเครื่อง
 สำอาง อาหารและยาบางชนิด ใช้ทำดอกไม้ประดิษฐ์
 ปลูกเป็นไม้ดอกไม้ประดับที่มีดอกสวยงามและให้กลิ่นหอม (ปี
 ๒๕๒๕, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขานุการ
 นายกรัฐมนตรี. ๒๕๓๖)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เข็มหอม

ชื่อสามัญ	: Siamese White Ixora
วงศ์	: RUBIACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Ixora finlaysonia</i> Wall. ex G. Don
ชื่ออื่นๆ	: เข็มพวงขาว
ถิ่นกำเนิด	: เขตร้อน และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ภาพที่ 54 แสดงลักษณะดอกของดอกเข็มหอม

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้พุ่มสูงประมาณ 1-3 เมตร ลำต้นขนาดเล็ก แตกกิ่งใกล้ผิวดินจำนวนมาก แต่ละต้นมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 1-2 เซนติเมตร เปลือกลำต้นสีน้ำตาลหรือม่วงเข้ม
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยวเรียงตรงข้าม ใบรูปรีแกมขนาน หน้าใบมัน มีสีเขียวเข้ม หลังใบสีอ่อนกว่าและเห็นเส้นใบชัดเจน
- ดอก** : ช่อดอกสีขาว ออกที่ปลายยอด มีเส้นผ่านศูนย์กลางช่อดอก 8-18 เซนติเมตร มีดอกย่อยจำนวนมาก ดอกย่อยมีกลีบเลี้ยงสีเขียวรูปถ้วยปลายแยกเป็น 4 กลีบ โคนกลีบดอกเชื่อมติดกันเป็นหลอดเล็กๆ ยาว 2.5-3 เซนติเมตร ปลายหลอดมีกลีบแยกออกจากกันเป็น 4 กลีบ แต่ละกลีบรูปไข่ กว้าง 0.3 เซนติเมตร ยาว 0.8 เซนติเมตร เมื่อดอกบานมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 1.22-2 เซนติเมตร ดอกย่อยภายในช่อดอกเดียวกันบานในเวลาใกล้เคียงกัน ดอกที่บานใหม่ๆ จะมีสีขาวบริสุทธิ์ เมื่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โกสัโธจะเปลี่ยนเป็นสีคล้ำ

ผล : เป็นรูปกลม เส้นผ่านศูนย์กลาง 0.8 เซนติเมตร มีเนื้อนุ่ม เมื่อแก่ผลจะมีสีดำ ผลแก่ตลอดปี

เวลาการออกดอก : ตลอดปี

ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ตลอดเวลา

การขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ด ปักชำ และตอนกิ่ง

การนำมาใช้ประโยชน์ : ราก มีรสหวาน ใช้เป็นยาเจริญอาหาร รักษาโรคตา ในเบงกอลใช้ดื่มรักษาบิด

ใบและดอก ใช้ทำดอกไม้ประดิษฐ์

นำมาปลูกเป็นไม้ประดับในสถานที่ต่างๆ และให้ร่มเงา (ปิยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พุดซ้อน

ชื่อสามัญ	: Gardenia, cape Jassamine
วงศ์	: RUBIACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Gardenia augusta</i> (L.) Merrill.
ชื่ออื่นๆ	: เคนดวา แคนดวา พุดจีน พุดใหญ่ พุทธรักษา
ถิ่นกำเนิด	: ประเทศจีนและญี่ปุ่น

ภาพที่ 55 แสดงลักษณะดอกของดอกพุดซ้อน

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้พุ่มสูงประมาณ 1-2 เมตร แตกกิ่งก้านจำนวนมากเป็นพุ่มกลม
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปใบหอกหรือรูปไข่กลับ กว้าง 3-4 เซนติเมตร ยาว 8-10 เซนติเมตร ปลายใบและโคนใบแหลม แผ่นใบเป็นมันสีเขียวเข้ม
- ดอก** : เป็นดอกเดี่ยวสีขาว ออกตามซอกใบและปลายกิ่ง มีกลีบเลี้ยงหนาเป็นสัน 6 สันกลีบดอกโคนติดกัน ปลายแยกเป็น 5-12 กลีบ มี 2 พันธุ์ คือ พันธุ์ดอกลา มีกลีบดอกชั้นเดียว และพันธุ์ซ้อนมีกลีบดอกจำนวนมากเรียงซ้อนกัน เมื่อดอกบานมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 7-8 เซนติเมตร มีเกสรเพศผู้ 6-12 อัน
- ผล** : พันธุ์ดอกลาติดผลได้ มีทั้งแบบผลสั้นและแบบยาว เส้นผ่าศูนย์กลาง 2 เซนติเมตร และ 4 เซนติเมตร ตามลำดับ มีสันตามแนวยาวของผล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 4-7 สัน ผลสุกสีเหลือง มีเมล็ดจำนวนมาก
- เวลาการออกดอก : ตลอดปี
- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ตั้งแต่เช้าถึงเย็น
- การขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ดและตอนกิ่ง
- การนำมาใช้ประโยชน์ : ราก แก้ไข้

เปลือกต้น แก้บิด

ใบ ตำพอกแก้อาการปวดศีรษะ

ดอก ใช้สกัดให้น้ำมันหอมระเหย ใช้แต่งกลิ่นเครื่องสำอาง น้ำจากดอกผสมกับน้ำมันใช้เป็นยารักษาโรคผิวหนัง บำรุงหัวใจให้ชุ่มชื้น แก้ไข้ทุกชนิด

ผล ขับพยาธิและขับปัสสาวะ

เมล็ด บดให้สารสีเหลืองทอง แต่งสีอาหารให้สีเหลือง เช่น เต้าหู้เหลือง น้ำแกงฮวย ฯลฯ

สารสำคัญ สารสีเหลืองทอง ชื่อ gardenin สารสีน้ำตาลแดง ชื่อ crocin

ปลูกเป็นไม้ประดับตามสถานที่ต่างๆ มีทรงพุ่มที่ไม่สูงมาก แตกกิ่งก้านสาขามาก และออกดอกตลอดทั้งปี (ปิยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2536)

พุดน้ำบุษย์

ชื่อสามัญ	: -
วงศ์	: RUBIACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Gardenia sp.</i>
ชื่ออื่นๆ	: พุดน้ำบุต, พุดบุศราคัม
ถิ่นกำเนิด	: -

ภาพที่ 56 แสดงลักษณะดอกของดอกพุดน้ำบุษย์

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้พุ่มขนาดเล็ก สูงประมาณ 2-3 เมตร แตกกิ่งก้านสาขาจำนวนมาก ทรงพุ่มแน่นทึบ กิ่งแตกตรงข้อเป็น 2-3 กิ่ง
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยว เรียงตรงข้ามเป็นคู่ ใบรูปรี กว้าง 3-6 เซนติเมตร ยาว 8-12 เซนติเมตร ใบบางเป็นมัน หน้าใบสีเขียวเข้ม หลังใบสีอ่อน เส้นกลางใบสีขาวเห็นชัดเจนทางด้านหน้าใบ เส้นใบเด่นชัดทั้งสองด้าน
- ดอก** : เป็นดอกเดี่ยวสีเหลืองออกตามซอกใบใกล้ปลายกิ่ง กลีบเลี้ยงเป็นแจกลีเขียว โคนกลีบดอกเชื่อมกันเป็นหลอดสีเหลือง ยาว 1-1.5 เซนติเมตร ปลายแยกเป็น 7 กลีบ เมื่อดอกบานมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 3-4 เซนติเมตร ดอกมีเริ่มบานมีสีเหลืองบานอยู่ได้ 1-2 วัน ดอกใกล้โรยเปลี่ยนเป็นสีเหลืองเข้ม

เวลาการออกดอก : ตลอดทั้งปี

ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ช่วงเวลาค่ำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- การขยายพันธุ์ : ปีกช้าและตอนกิ่ง
- การนำมาใช้ประโยชน์ : ดอก เต็มมาบูชาพระ นำมาผูกปอยผม หรือใช้ทัดหูสำหรับหญิงสาว
นำมาปลูกเป็นไม้ประดับที่มีสีสันสวยงาม (ปิยะ.2540, สำนักงาน
เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แก้ว

- ชื่อสามัญ : Orange Jasasamine, Andaman Satinwood, China Box Tree, Satinwood, Cosmetic Bark Tree
- วงศ์ : RUTACEAE
- ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Murraya paniculata* (Linn.) Jack.
- ชื่ออื่นๆ : แก้วขาว แก้วซี่ไก่ แก้วพริก แก้วขาว แก้วลาย ตะไหลแก้ว แก้วลายจำพริก
- ถิ่นกำเนิด :

ภาพที่ 57 แสดงลักษณะดอกของดอกแก้ว

ลักษณะทั่วไป

- ต้น : เป็นไม้พุ่มหรือไม้ยืนต้นขนาดเล็ก สูงถึง 10 เมตร เปลือกแตกเป็นร่องตามยาวและมักบิดเวียน
- ใบ : เป็นใบประกอบแบบขนนก มีใบย่อย 5-9 ใบ เรียงสลับจากเล็กไปหาใหญ่ ใบรูปรี รูปไข่ หรือรูปข้าวหลามตัดเบี้ยว กว้าง 1.5-4 เซนติเมตร ยาว 2-10 เซนติเมตร แผ่นใบสีเขียวเข้มเป็นมัน ที่ใบมีต่อมน้ำมัน ส่องกับแสงดูจะเป็นจุดใสๆ เมื่อขยี้จะมีกลิ่นฉุนเผ็ดร้อน
- ดอก : ช่อดอกสีขาว ออกเป็นช่อดอกสั้นๆ ตามซอกใบ ช่อละ 2-3 ดอก ก้านดอกยาว 0.5-1.0 เซนติเมตร กลีบเลี้ยงสีเขียวขนาดเล็กมี 5 แฉก ติดอยู่ทนจนถึงเป็นผล กลีบดอกมี 5 กลีบ รูปรี ยาว 1-1.5 เซนติเมตร ปลายกลีบมนหรือเรียวแหลม บานเวลากลางคืน ขณะที่บายกลีบดอกมีวน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ออกและร่วงง่าย
- ผล** : เป็นรูปรีหรือรูปไข่ ยาว 1 เซนติเมตร เมื่อแก่เปลือกเป็นสีแดงอมส้ม
แต่ละผลมี 1-2 เมล็ด
- เวลาการออกดอก** : ตลอดปี แต่ดกในช่วงต้นและกลางฤดูฝน
- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น** : ช่วงกลางคืนและหอมมากในช่วงเวลาเช้า
- การขยายพันธุ์** : เพาะเมล็ดและตอนกิ่ง
- การนำมาใช้ประโยชน์** : **เปลือก** ใช้ทำเครื่องสำอาง ประุงยาแก้ปวดท้อง คุมธาตุ ขับโลหิต
ไม้ ทำเครื่องเรือน กรอบรูป กระจวย ซอด้วง ซออู้ และหวี นำมาทำ
ไม้เท้าถือเล่น เนื่องจากเนื้อไม้มีลายงามชัดเจน
ใบ ประุงเป็นยาขับประจำเดือน เรียกว่า ยาประสะใบแก้ว เป็นยาขับลม
และบำรุงโลหิต แก้ท้องอืดเพื่อ คุมธาตุ ตำพอกฝีและสิ่ว ถอนพิษ แก้
ปวดท้องขึ้น รับประทานแก้ริดสีดวงทวาร น้ำมันจากใบใช้เป็นยาช
รากล แก้ปวดเอว
ยาง รับประทานแก้ท้องร่วง
เมล็ด รับประทานขับไส้เดือน และพยาธิ บดผสมกับน้ำมันาวทาแก้
ผิวหนังอักเสบ
นำมาปลูกเป็นไม้ประดับที่สามารถตัดแต่งได้ดี สามารถนำมาจัดสวน
แบบ formal (ปิยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ
สำนักเลขานุการนายกรัฐมนตรื. 2536)

ทิวาราตรี

ชื่อสามัญ	: Day Jessamine, Day-blooming Jessamine, Chin Ink Berry, Day Cestrum
วงศ์	: SOLANACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Cestrum diurnum</i> L. non Weston
ชื่ออื่นๆ	: ทิวา
ถิ่นกำเนิด	: หมู่เกาะเวสต์อินดีส

ภาพที่ 58 แสดงลักษณะดอกของดอกทิวาราตรี

ลักษณะทั่วไป

ต้น	: ไม้พุ่มสูง 2-5 เมตร แตกกิ่งยืดยาวจำนวนมาก
ใบ	: เป็นใบเดี่ยวเรียงเวียนสลับ ใบรูปไข่กลับ กว้าง 2-3 เซนติเมตร ยาว 5-8 เซนติเมตร ขอบใบเป็นคลื่น ใบเป็นมันเงา
ดอก	: ช่อดอกสีขาว ออกดอกเป็นช่อสั้น ดอกย่อยที่โคนกลีบดอกเป็นหลอด ยาว 1 เซนติเมตร ปลายแยกเป็น 5-6 กลีบสั้นๆ มีวงกลีบ เกสรเพศผู้ 5 อันเมื่อดอกย่อยบานมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 0.6-0.8 เซนติเมตร
ผล	: เป็นรูปกลม เมื่อบานมีสีดำ เนื้อนุ่ม เส้นผ่านศูนย์กลาง 0.3-0.5 เซนติเมตร
เวลาการออกดอก	: ตลอดปี
ช่วงเวลาการส่งกลิ่น	: ช่วงกลางวัน
การขยายพันธุ์	: ตอนกิ่งและปักชำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การนำมาใช้ประโยชน์ : เป็นโทษ (ผล) ผลดิบมีสาร solanine ทำให้ท้องร่วง และอาเจียนอย่างรุนแรง ผลสุกมีสาร atropine ทำให้เวียน ปวดศีรษะ ใจสั่น ประสาทหลอน ม่านตาขยาย ปากแห้ง หลับ ถ้ารับประทานมากอาจตายได้

ทรงพุ่มปานกลางเหมาะที่ปลูกในที่ร่มรำไร หรือปลูกตามมุมบ้าน (ปี
 ๒๕๔๐, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการ
 นายกรัฐมนตรี. ๒๕๓๖)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พุดตะแคง

ชื่อสามัญ	: Lady of the Night, Yellow Brunfelsia
วงศ์	: SOLANACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Brunfelsia americana</i> L.
ชื่ออื่นๆ	: พุดตะแคง
ถิ่นกำเนิด	: แถบประเทศอินเดียตะวันตก

ภาพที่ 59 แสดงลักษณะดอกของพุดตะแคง

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้พุ่มขนาดเล็ก สูงประมาณ 1-1.5 เมตร แตกกิ่งก้านสาขาจำนวนมาก
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยว รูปหอก กว้าง 3-4 เซนติเมตร ยาว 4-10 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบสอบ
- ดอก** : เป็นดอกเดี่ยวมีสีขาว ออกตามซอกใบและปลายกิ่ง ครั้งละ 1-2 ดอก โคนกลีบดอกเป็นหลอด ยาว 4-9 เซนติเมตร ตอนปลายแยกเป็น 5 กลีบ เมื่อดอกบานมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 5 เซนติเมตร เมื่อเริ่มบานมีสีขาว แล้วเปลี่ยนเป็นสีเหลือง
- ผล** : เป็นรูปกลม สีเหลืองและมีเมล็ดจำนวนมาก

เวลาการออกดอก : ออกดอกตลอดทั้งปี

ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ช่วงเวลาเย็น

การขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ดและตอนกิ่ง

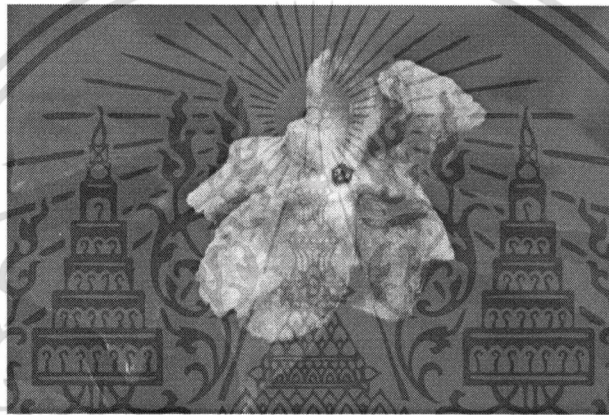
การนำมาใช้ประโยชน์ : ทรงพุ่มไม่แน่นทึบ ลำต้นสูงไม่มาก ให้ออกสวยงาม(ปิยะ, 2540)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่บนสื่อออนไลน์

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พุดสามสี

ชื่อสามัญ	: Yesterday-today-and-tomorrow, Morning-noon-and-night, Manaca Riantree
วงศ์	: SOLANACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Brunfelsia australis</i> Benth.
ชื่ออื่นๆ	: พุดสี พุทธชาดม่วง พุทธชาดสามสี สามราสี
ถิ่นกำเนิด	: อเมริกาเขตร้อน หมู่เกาะเวสต์อินดีส

ภาพที่ 60 แสดงลักษณะดอกของดอกพุดสามสี

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้พุ่มขนาดเล็ก สูงประมาณ 1-2 เมตร แตกกิ่งก้านจำนวนมาก เป็นพุ่มกลมเตี้ย มีใบจำนวนมาก
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ ใบรูปรี กว้าง 4-6 เซนติเมตร ยาว 10-15 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบสอบ
- ดอก** : เมื่อดอกเริ่มบานมีสีม่วงเข้ม แล้วสีค่อยๆ จางลงเป็นสีม่วงอ่อนและกลายเป็นสีขาว ดอกออกเป็นกระจุกตามซอกใบใกล้ปลายกิ่ง โคนกลีบดอกเชื่อมกัน ตอนปลายแยกเป็น 5 กลีบ และมีกลีบดอกยื่น เมื่อดอกบานมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 3-4 เซนติเมตร กิ่งที่มีใบน้อยจะมีดอกมากกว่ากิ่งที่มีใบมาก

- เวลาการออกดอก** : ตลอดปี
- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น** : หอมตลอดวันและหอมแรงตั้งแต่ช่วงพลบค่ำ
- การขยายพันธุ์** : โดยการปักชำกิ่งและตอนกิ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

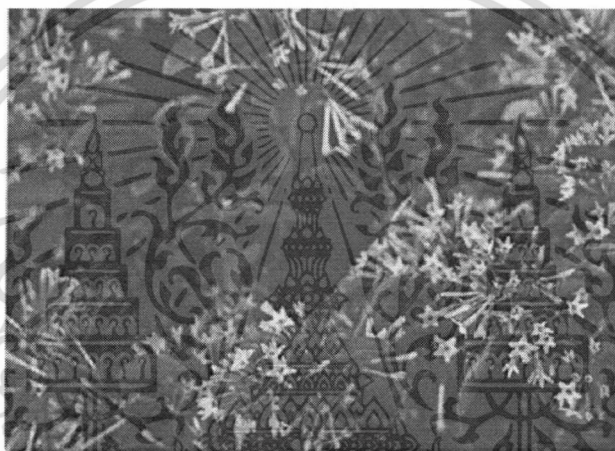
การนำมาใช้ประโยชน์ : ทรงพุ่มแน่นทึบ แผ่กิ่งก้านสาขามากมาย มีสีสรรภายในต้นหลายสี
เหมาะสำหรับการจัดสวนที่ทำให้มีสีสรรแปลกตา (ปิยะ.2540,
สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.
มนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ราตรี

ชื่อสามัญ	: Lady of the Night, Night Jessamine, Queen of the night, Night-blooming Cestrum, Night Cestrum, Eight O'clock Jasmine
วงศ์	: SOLANACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Cestrum nocturnum</i> L.
ชื่ออื่นๆ	: หอมดึก ดอกหอมดึก
ถิ่นกำเนิด	: หมู่เกาะเวสต์อินดีส

ภาพที่ 61 แสดงลักษณะดอกของดอกราตรี

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้พุ่มสูงประมาณ 3-4 เมตร เปลือกลำต้นเป็นสีเทาอ่อนเกือบขาว แตกกิ่งก้านจำนวนมากเป็นพุ่มและเป็นเหลี่ยม โท้งลง
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยว เรียงวนสลับ ใบรูปรี กว้าง 4-6 เซนติเมตร ยาว 8-15 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบสอบ
- ดอก** : ช่อดอกสีขาวอมเขียว ยาว 8-15 เซนติเมตร ออกดอกตามซอกใบ และปลายกิ่ง ดอกย่อยจำนวนมาก กลีบเลี้ยงสีเขียว รูปถ้วย กลีบดอกโคนเชื่อมกันเป็นหลอดแคบๆ ยาว 2-2.5 เซนติเมตร ปลายแยกเป็น 5 กลีบ เกสรเพศผู้ 5 อัน ดอกย่อยบานไม่พร้อมกัน บานตอนกลางคืนถึงเช้า ช่วงดอกบานจะมีสีขาวนวล
- ผล** : ค่อนข้างกลม สีขาวขุ่น ฉ่ำน้ำ ผลแก่ตลอดปี

เวลาการออกดอก : ตลอดปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

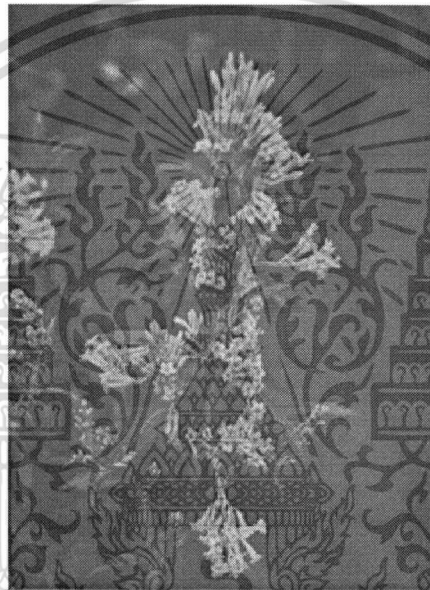
- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : เวลากลางคืนจนถึงเช้า
- การขยายพันธุ์ : ปักชำกิ่ง และตอนกิ่ง
- การนำมาใช้ประโยชน์ : ใบ มีสาร steriod sapogenin มีพิษต่อหัวใจ
 ผล ผลดิบมีสารชื่อ solanine ทำให้ท้องร่วงและอาเจียนอย่างรุนแรง
 ผลมีสารชื่อ atropine ทำให้วิงเวียน ปวดศีรษะ ใจสั่น ประสาท
 หลอน ม่านตาขยาย ปากแห้ง หลับถ้าทานมากอาจตายได้
 ปลูกเป็นไม้ประดับให้ความสวยงาม หรืออาจตัดเป็นระเบียบเพื่อกัน
 เป็นทางเดิน (ปิยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ
 สำนักเลขานุการนายกรัฐมนตรื. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ราตรีสีทอง

ชื่อสามัญ	: Yellow Jessamine
วงศ์	: SOLANACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Cestrum aurantiacum</i> Lindl.
ชื่ออื่นๆ	: -
ถิ่นกำเนิด	: กัวเตมาลา เม็กซิโก

ภาพที่ 62 แสดงลักษณะดอกของดอกราตรีสีทอง

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : เป็นไม้พุ่ม สูงประมาณ 2 เมตร เปลือกสีเทาอ่อนปนขาว แตกกิ่งก้านจำนวนมาก เป็นพุ่ม กิ่งก้านเป็นเหลี่ยม กิ่งตั้งขึ้น
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ ใบรูปรีแกมรูปหอก กว้าง 4-6 เซนติเมตร ยาว 5-12 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบสอบ ใบสีเขียวอมเหลือง หรือสีเขียวอมขาว
- ดอก** : ช่อดอกสีเหลืองทอง ยาว 8-15 เซนติเมตร ออกเป็นช่อใหญ่ตามซอกใบ และปลายกิ่ง มีดอกย่อยจำนวนมาก กลีบเลี้ยงสีเขียว รูปถ้วย กลีบดอกมีโคนเชื่อมกันเป็นหลอดแคบๆ ยาว 2.2.5 เซนติเมตร ปลายแยกเป็นแฉกสั้นๆ 5 แฉก เกสรเพศผู้ 5 อัน ดอกบานไม่พร้อมกัน

เวลาการออกดอก : ตลอดปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารทสวงนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : หอมมากในเวลากลางคืนและหอมอ่อนๆ ในตอนเช้า
- การขยายพันธุ์ : ปีกชำกิ่ง และตอนกิ่ง
- การนำมาใช้ประโยชน์ : ปลูกเป็นไม้ประดับให้ความสวยงาม หรืออาจตัดเป็นระเบียบเพื่อกัน
เป็นทางเดิน (ปีช.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ
สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ราตรีสวรรค์

ชื่อสามัญ	: -
วงศ์	: VERBENACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Clerodendrum calamitosum</i> Linn.
ชื่ออื่นๆ	: -
ถิ่นกำเนิด	: -

ภาพที่ 63 แสดงลักษณะดอกของดอกราตรีสวรรค์

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้พุ่มขนาดเล็ก สูง 1-2 เมตร เปลือกสีเทาอมม่วง มีรอยจุดตามลำต้น แตกกิ่งจำนวนมาก
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยว เรียงตรงข้ามเป็นคู่ กว้าง 3 เซนติเมตร ยาว 5 เซนติเมตร โคนใบสอบ ปลายใบมน ขอบใบหยัก เส้นใบเห็นชัด ก้านใบยาว 1.5 เซนติเมตร
- ดอก** : ช่อดอกสีขาวนวล ออกดอกที่ปลายยอด มีดอกย่อยจำนวนมาก ประมาณ 20-30 ดอก บานไม่พร้อมกัน กลีบเลี้ยงสีม่วงแดง มี 5 กลีบ กลีบดอกโคนติดกัน เป็นหลอดยาว 2 เซนติเมตร ปลายแยกเป็น 5 กลีบ มีเกสรเพศผู้และเพศเมียยาว โผล่พ้นดอก เมื่อดอกบานมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 3 เซนติเมตร ดอกย่อยบานไม่พร้อมกัน ดอกบานวันเดียวแล้วโรย โกลีโรยจะเปลี่ยนเป็นสีฟ้าขาว
- ผล** : รูปกลม สีดำ เส้นผ่าศูนย์กลาง 0.8 เซนติเมตร มีกลีบเลี้ยงสีแดงติดอยู่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- เวลาการออกดอก** : ตลอดปี
ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ในช่วงเย็นและหอมอ่อนตลอดวัน
การขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ด ปักชำ ทับกิ่ง และตอนกิ่ง
การนำมาใช้ประโยชน์ : นำมาปลูกเป็นไม้ประดับที่มีสีสันสวยงามและมีกลิ่นหอม(ปิยะ, 2540)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นางแย้ม

ชื่อสามัญ	: Glory Bower
วงศ์	: VERBENACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Clerodendrum philippinum</i> Schauer.
ชื่ออื่นๆ	: กระอุมเปอ ปั้งชะมด ปั้งซ็อน ปั้งสมุทร ส่วนใหญ่
ถิ่นกำเนิด	: เอเชีย

ภาพที่ 64 แสดงลักษณะดอกของคอกนางแย้ม

ลักษณะทั่วไป

ต้น : ไม้พุ่มขนาดเล็ก สูงประมาณ 1-2 เมตร แตกกิ่งก้านจากใต้ดิน ลำต้นและกิ่งก้านเป็นเหลี่ยมและมีขน

ใบ : เป็นใบเดี่ยวเรียงตรงข้าม ใบรูปหัวใจ กว้าง 8-10 เซนติเมตร ยาว 10-16 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบหยักเว้าหรือตัด ขอบใบหยัก ใบมีขนสาก ก้านใบยาว 7-10 เซนติเมตร

ดอก : ช่อดอกสีม่วงอ่อนถึงสีขาว ออกเป็นช่อแน่นที่ปลายกิ่ง มีเส้นผ่านศูนย์กลางช่อดอก 6-12 เซนติเมตร ดอกย่อยมีกลีบเลี้ยงสีม่วงแดงเป็นหลอดสั้น ปลายแยก 5-6 แฉก กลีบดอกมีหลายชั้น โคนกลีบติดกัน ปลายกลีบแผ่ออก เมื่อดอกย่อยบานมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 2-3 เซนติเมตร ดอกย่อยบานไม่พร้อมกันและบานนานหลายวัน

เวลาการออกดอก : ตลอดปี

ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ทั้งช่วงกลางวันและกลางคืน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การขยายพันธุ์ : แยกหน่อ ทับกิ่ง และปักชำกิ่ง

การนำมาใช้ประโยชน์ : ทั้งต้น แก้วพิช

ราก นำมาปรุงเป็นยาแก้ปวดเอว และปวดข้อ ริดสีดวงทวาร แก้เหน็บชา ขับระดูขาว แก้หลอดลมอักเสบ รสเย็นจืด แก้วพิชฝัภายใน บำรุงปอด ปรุงเป็นยาขับปัสสาวะ ใช้ภายนอกฝนทาแก้เริ่มงูสะวัด ลมพิษต่างๆ

สาระสำคัญ ภายในต้นมีสารพวก แทนนิน Phenol, saponin, flavoniod glycoside

เป็นพันธุ์ไม้ที่ปลูกเลี้ยงง่าย มีดอกสวยงาม ดอกมีกลิ่นหอม ทรงพุ่มต้นไม่ใหญ่มาก เหมาะที่จะนำมาประดับสวนหรือสถานที่ต่างๆ (ปีช.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขานุการ นายกรัฐมนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สายหยุด

ชื่อสามัญ	: Sai-yood
วงศ์	: ANONACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Desmos chinensis</i> Lour.
ชื่ออื่นๆ	: กล้วยเครือ เครือเขาแกลบ สาวหยุด เสลาเพชร
ถิ่นกำเนิด	: จีนตอนใต้

ภาพที่ 65 แสดงลักษณะดอกของดอกสายหยุด

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้พุ่มรอเลื้อย กิ่งอ่อนสีเขียวอมน้ำตาล กิ่งแก่มีสีน้ำตาลเข้ม เนื้อไม้เหนียว เลื้อยได้ไกลนับสิบเมตร
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยว เรียงสลับสองด้าน ในระนาบเดียวกันของกิ่ง ใบรูปหอกแกมขอบขนาน กว้าง 3-7 เซนติเมตร ยาว 6-18 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบมนหรือเว้าเล็กน้อย ด้านบนเรียบด้านล่างมีขน
- ดอก** : เป็นดอกเดี่ยวสีเหลือง ออกตรงข้ามใบใกล้ปลายกิ่ง ก้านดอกสีเขียวขนาดเล็ก ยาว 3-5 เซนติเมตร ดอกห้อย กลีบเลี้ยง 3 กลีบ สีเขียวขนาดเล็ก กลีบรองดอกเป็นมุมสามเหลี่ยม กลีบดอกมี 6 กลีบ แบ่งเป็นสองชั้น ชั้นละ 3 กลีบ กลีบชั้นนอกใหญ่กว่ากลีบชั้นใน กลีบดอกแต่ละพันธุ์มีขนาดแตกต่างกันมาก มีกว้างตั้งแต่ 0.3-3 เซนติเมตร และยาวตั้งแต่ 2.5-10 เซนติเมตร ดอกอ่อนมีสีเขียว เมื่อบานเปลี่ยนเป็นสีเหลือง สีเหลืองส้ม หรือสีส้ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

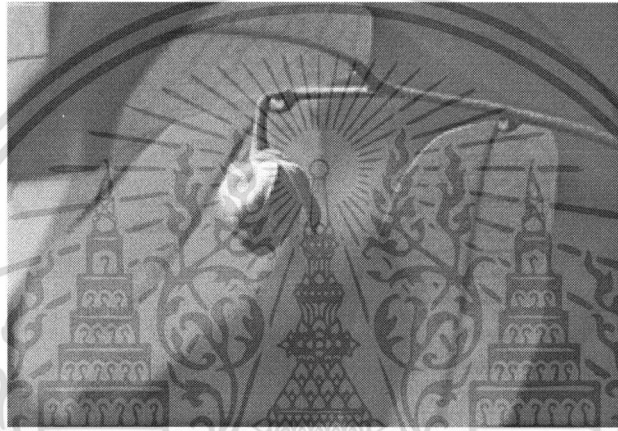
- ผล** : เป็นผลกลุ่ม มีผลย่อย 8-12 ผล แต่ละผลรูปทรงกระบอก กว้าง 0.5-0.7 เซนติเมตร ยาว 3-5 เซนติเมตร ผลคอครัดเมล็ดเป็นช่วงๆ ผลละ 3-6 เมล็ด มีผลแก่ทยอยออกตลอดปี
- เวลาการออกดอก** : ตลอดปี แต่จะออกดอกมากในช่วงต้นฤดูฝน
- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น** : เฉพาะช่วงเช้า
- การขยายพันธุ์** : เพาะเมล็ด และตอนกิ่ง
- การนำมาใช้ประโยชน์** : นำมาปลูกประดับในสถานที่ต่างๆ ให้ดอกที่สวยงาม (ปิยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นมแมว

ชื่อสามัญ	: Nom-Maew
วงศ์	: ANNONACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Rauwenhoffia siamensis</i> Scheff.
ชื่ออื่นๆ	: -
ถิ่นกำเนิด	: ประเทศไทย

ภาพที่ 66 แสดงลักษณะดอกของคอกนมแมว

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : เป็นไม้พุ่มรอเลื้อย แตกกิ่งต่ำใกล้ผิวดินเป็นกอ ลำต้นและกิ่งก้านออกสีค่อนข้างคล้ำเป็นสีเทาเข้มหรือเกือบดำ มีความเหนียวมาก
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยวเรียงสลับสองด้านในระนาบเดียวกันของกิ่ง ใบรูปไข่แกมขอบขนาน กว้าง 2-5 เซนติเมตร ยาว 8-15 เซนติเมตร ผิวใบเรียบสีเขียวเข้มเป็นมัน เนื้อใบค่อนข้างแข็ง พื้นใบมักหักมุมเป็นรูปจั่ว ด้านหงายตามแนวเส้นกลางใบ
- ดอก** : ดอกเดี่ยวสีเหลืองนวลออกดอกที่ซอกใบใกล้ปลายกิ่ง มีกลีบดอกหนาและแข็ง 6 กลีบ เรียงเป็นสองชั้น ชั้นละ 3 กลีบ กลีบดอกชั้นในและชั้นนอกเรียงสับหว่างกัน เส้นผ่านศูนย์กลาง 1.5 เซนติเมตร
- ผล** : เป็นผลกลุ่มมี 8-15 ผล ผลรูปกลมหรือทรงกระบอก กว้าง 0.8 เซนติเมตร ยาว 1-1.5 เซนติเมตร ผลอ่อนสีเขียว เมื่อแก่สีเหลือง รับประทานได้ รสหวาน หรือหวานอมเปรี้ยว มีเมล็ดสีม่วงเข้มหลาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

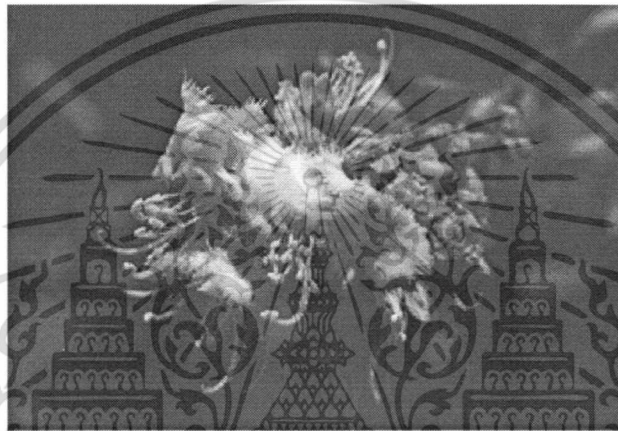
- เมล็ด
- เวลาการออกดอก : ออกดอกเป็นช่วงๆ ตลอดปี
- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ในช่วงเวลาเย็นและกลางคืน
- การขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ดและตอนกิ่ง
- การนำมาใช้ประโยชน์ : ราก ฝนทาแก้พิษแมลงสัตว์กัดต่อย
- ผล รับประทานได้ มีกลิ่นหอม รสชาติดี
- นำมาปลูกเป็นไม้ประดับ ให้ร่มเงาและมีกลิ่นหอม (ปิยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โนรา

ชื่อสามัญ	: -
วงศ์	: MALPIGHIACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Hiptage benghalensis</i> (L.) Kurz.
ชื่ออื่นๆ	: กำลิ่งช้างสาร พญาช้างเผือก สะเลา
ถิ่นกำเนิด	: เอเชียใต้

ภาพที่ 67 แสดงลักษณะดอกของดอกโนรา

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : เป็นไม้พุ่มรอเลื้อย มีเนื้อไม้แข็ง ถ้าปลูกลงกลางแจ้งจะแตกเป็นพุ่ม
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยว เรียงตรงข้ามกัน ใบรูปไข่ กว้าง 3-10 เซนติเมตร ยาว 5-18 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบมนและมีต่อมสีเหลือง 2 ต่อมน ใบอ่อนสีเทา ใบแก่สีเขียวเข้มเป็นมัน

ดอก : ช่อดอกสีขาวอมชมพู ชมพูเต็มเหลือง หรือสีขาว ยาว 20 เซนติเมตร ออกดอกตามซอกใบและปลายกิ่ง กลีบเลี้ยง 5 กลีบ กลีบหนึ่งมีต่อมนูน กลีบดอกมี 5 กลีบ ขนาดไม่เท่ากัน กลีบใหญ่อยู่ชั้นนอกสุด และมีประสีเหลือง ดอกจะทยอยบานบานอยู่เรื่อยๆ ดอกบานนาน 3-4 วันจึงจะร่วง แล้วออกดอกใหม่ ทยอยบานตามลำดับ

ผล : เป็นรูปกลมมีปีก 3 อัน ประกบกันมีปีกยาวมาก 1 อัน

เวลาการออกดอก : ช่วงเดือนธันวาคม-กุมภาพันธ์

ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ตลอดเวลา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ด ปักชำกิ่ง และตอนกิ่ง

การนำมาใช้ประโยชน์ : เปลือก ตำพอกแผลสด

ใบ แก้โรควิวหนัง

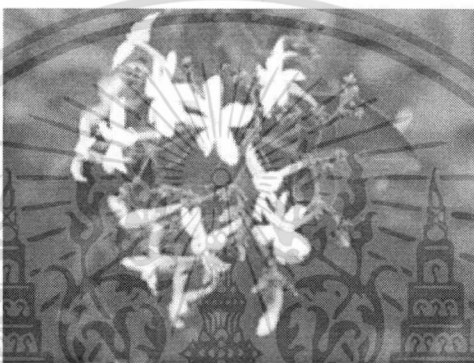
นำมาปลูกตกแต่งในสถานที่ต่างๆ ดอกมีสีสรรสวยงาม (ปีชะ.2540,
สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.
มนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พุทธรักษา

ชื่อสามัญ	: Jasmine Vine, Star jasmine, Angel-hair Jasmine
วงศ์	: OLEACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Jasminum auriculatum</i> Vahl.
ชื่ออื่นๆ	: ไก่น้อย
ถิ่นกำเนิด	: ประเทศจีนและอินเดีย

ภาพที่ 68 แสดงลักษณะดอกของดอกพุทธรักษา

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้พุ่มรอเลื้อย สูงประมาณ 1-2 เมตร ลำต้นมีขนาดเล็กแตกกิ่งจำนวนมาก เปลือกมีสีเขียว
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยว เรียงตรงข้ามเป็นคู่ ใบรูปรี กว้าง 2 เซนติเมตร ยาว 2-4 เซนติเมตร ปลายใบมน ใบสีเขียวเข้ม มีขนทั้ง 2 ด้านเล็กน้อย
- ดอก** : ช่อดอกสีขาว ออกเป็นช่อที่ปลายกิ่ง ช่อกระจายโปร่ง โคนกลีบดอกติดกันเป็นหลอด ที่ปลายกลีบแยกออกจากกัน มี 7-8 กลีบ เมื่อดอกย่อยบานมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 1.5-2 เซนติเมตร ดอกบานไม่พร้อมกัน บานวันเดียวแล้วโรย

- เวลาการออกดอก** : ตลอดปี
- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น** : เวลากลางคืนจนกระทั่งโรย
- การขยายพันธุ์** : ตอนกิ่ง ทับกิ่ง ปักชำ
- การนำมาใช้ประโยชน์** : ดอก นำมาสกัดน้ำมันหอมระเหย
นำมาปลูกเป็นไม้ประดับ โดยปลูกเป็นพุ่มหรือทำเป็นซุ้ม (ปิยะ.2540)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มะลิฉัตร

ชื่อสามัญ	: Jasmine
วงศ์	: OLEACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Jasminum sambac</i> Ait.
ชื่ออื่นๆ	: มะลิพิกุล
ถิ่นกำเนิด	: ตะวันออกกลาง อินเดีย

ภาพที่ 69 แสดงลักษณะดอกของดอกมะลิฉัตร

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้พุ่มกึ่งเลื้อย สูงประมาณ 1-2 เมตร พุ่มกลมแน่นทึบ แตกกิ่งตรงข้อ 2-3 กิ่ง
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยว เรียงตรงข้ามเป็นคู่ ใบรูปไข่ กว้าง 3-5 เซนติเมตร ยาว 4-7 เซนติเมตร ปลายใบแหลม สีเขียวอมเหลือง
- ดอก** : เป็นดอกเดี่ยวหรือดอกออกเป็นช่อที่ปลายกิ่งหรือซอกใบใกล้ปลายกิ่ง 1-4 ดอก มีสีขาว กลีบเลี้ยงเป็นเส้นสีเขียว โคนกลีบดอกเชื่อมกันเป็นหลอดยาว 0.6-1.2 เซนติเมตร ปลายแยกเป็นกลีบเรียงเวียนโดยรอบ 3-4 ชั้น ห่างกันชั้นละ 0.2-0.2 เซนติเมตร เมื่อดอกบานมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 1-1.5 เซนติเมตร ดอกบานอยู่ได้ 1-2 วัน ดอกโรยเป็นเป็นสีฟางข้าว

- เวลาการออกดอก** : ตลอดปี
- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น** : เวลากลางวัน
- การขยายพันธุ์** : ทับกิ่ง ปักชำ และตอนกิ่ง
- การนำมาใช้ประโยชน์** : ใบสด คั้นให้ละเอียด ผสมน้ำมันพืชทารักษาแผลพุพอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาก็เท่านั้น เมื่ออนุญาตเห็นประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

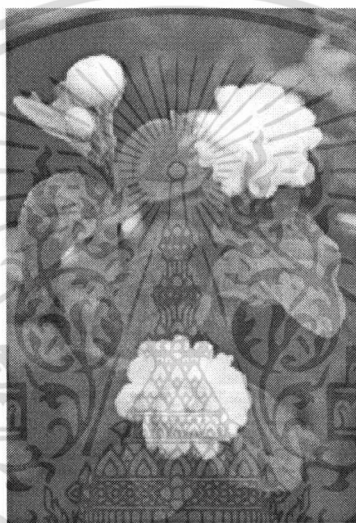
ดอก บำรุงหัวใจ ใช้ปรุงเป็นยาหอม เข้าในเกสรทั้งห้า และทั้งเก้า ใช้
 อบน้ำให้หอม ทำนุหรง และทำดอกไม้ประดิษฐ์ใช้ดอกสดแก้เจ็บตา
 แก้ไข้ตัวร้อน ดอกแห้ง ใช้ปรุงเป็นยาแต่งกลิ่น
 ต้น ใช้แก้ฤดูหนาว ขับเสมหะ และโลหิตเป็นพิษ
 ราก ฝนกินแก้ร้อนใน และท้องเสีย
 นำมาปลูกเป็นไม้ประดับ โดยปลูกเป็นพุ่มหรือทำเป็นซุ้ม (ปิยะ.2540,
 สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.
 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มะลิซ้อน

ชื่อสามัญ	: Jasmine
วงศ์	: OLEACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Jasminum Sambac</i> (L.) Ait. 'G. Duke of Tuscany'
ชื่ออื่นๆ	: มะลิหลวง
ถิ่นกำเนิด	: ประเทศเขตร้อนและกึ่งร้อนชื้น

ภาพที่ 70 แสดงลักษณะดอกของคอกมะลิซ้อน

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้พุ่มกึ่งเลื้อย สูง 1-2 เมตร มีอายุอยู่ได้หลายปี ส่วนโคนของลำต้นอาจใหญ่ได้ถึง 5 เซนติเมตร แตกกิ่งต่ำใกล้พื้นดินจำนวนมาก เป็นพุ่มแน่น ปลายกิ่งตั้งขึ้นกิ่งเปราะ
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยว มักมี 3 ใบต่อหนึ่งข้อเรียงตรงข้าม ใบรูปไข่กลับ กว้าง 3-6 เซนติเมตร ยาว 5-10 เซนติเมตร ปลายใบแหลม สีเขียวเข้ม เส้นใบล่างมองเห็นชัดเจน
- ดอก** : เป็นดอกเดี่ยวหรือดอกช่อ 1-2 ดอก สีขาวบริสุทธิ์ ออกดอกที่ปลายกิ่ง โคนกลีบดอกติดกันเป็นหลอด ปลายแยกเป็นกลีบจำนวนมาก ขอบกลีบเป็นคลื่น เมื่อบานมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 3-4 เซนติเมตร ดอกบานอยู่ได้หลายวัน ดอกที่ใกล้โรยจะเปลี่ยนเป็นสีฟางข้าว

เวลาการออกดอก : ตลอดปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ทั้งกลางวันและกลางคืน
- การขยายพันธุ์ : ปักชำ ทับกิ่ง และตอนกิ่ง
- การนำมาใช้ประโยชน์ : ใบสด ตำให้ละเอียด ผสมน้ำมันพีชทารักษาแผลพุพอง ดอก บำรุงหัวใจ ไข่ปรุงเป็นยาหอม เข้าในเกสรทั้งห้า และทั้งเก้า ใช้อบน้ำให้หอม ทำบุหงา และทำดอกไม้ประดิษฐ์ ใช้ดอกสดแก้เจ็บตา แก้ไข้ตัวร้อน ดอกแห้ง ไข่ปรุงเป็นยาแต่งกลิ่น
- ต้น ใช้แก้कुठะราด ขับเสมหะ และโลหิตเป็นพิษ
- ราก ผนกินแก้ร้อนใน และท้องเสีย
- นำมาปลูกเป็นไม้ประดับ โดยปลูกเป็นพุ่มหรือทำเป็นซุ้ม (ปิยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มะลิลา

ชื่อสามัญ	: Arabian Jasmine
วงศ์	: OLEACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Jasminum sambac</i> (L.) Ait.
ชื่ออื่นๆ	: ข้าวแตก มะลิขี้ไก่ มะลิป้อม
ถิ่นกำเนิด	: ประเทศเขตร้อนและกึ่งร้อนชื้น

ภาพที่ 71 แสดงลักษณะดอกของดอกมะลิลา

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้พุ่มกึ่งเลื้อย สูงประมาณ 1-2 เมตร แตกกิ่งต่ำจำนวนมาก ต้นที่มีอายุหลายปีจะเลื้อย ปลายกิ่งมักขนานกับพื้น กิ่งเปราะ
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยว เรียงตรงข้ามเป็นคู่ ใบรูปไข่แกมรูปรี กว้าง 3-5 เซนติเมตร ยาว 6-10 เซนติเมตร ปลายใบแหลม ด้านท้องใบเห็นเส้นใบชัดเจน
- ดอก** : ช่อดอกสีขาว ดอกออกเป็นช่อที่ปลายกิ่ง โคนกลีบดอกจะเชื่อมกันเป็นหลอด ยาว 1.5 เซนติเมตร ปลายแยกเป็น 5-8 กลีบ เมื่อดอกย่อยบานมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 2-3 เซนติเมตร ดอกที่อยู่ตรงกลางจะบานก่อน ดอกบานวันเดียวแล้วจะโรยในช่วงบ่าย

- เวลาการออกดอก** : ตลอดปี
- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น** : เวลากลางคืน
- การขยายพันธุ์** : ทับกิ่ง ปักชำ และตอนกิ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การนำมาใช้ประโยชน์ : ใบสด ตำให้ละเอียด ผสมน้ำมันพีชทาร์กษาผลพุพอง
 ดอก บำรุงหัวใจ ใช้ปรุงเป็นยาหอม เข้าในเกสรทั้งห้า และทั้งเก้า ใช้
 อบน้ำให้หอม ทำบุหงา และทำดอกไม้ประดิษฐ์ ใช้ดอกสดแก้เจ็บตา
 แก้ไข้ตัวร้อน ดอกแห้ง ใช้ปรุงเป็นยาแต่งกลิ่น
 ต้น ใช้แก้คุณทะราด ขับเสมหะ และโลหิตเป็นพิษ
 ราก ฝนกินแก้ร้อนใน และท้องเสีย
 นำมาปลูกเป็นไม้ประดับ โดยปลูกเป็นพุ่มหรือทำเป็นซุ้ม (ปิยะ.2540,
 สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
 มนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คัตเค้า

ชื่อสามัญ	: Sianese Randia
วงศ์	: RUBIACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Oxyceros horridus</i> Lour. <i>Randia siamensis</i> Craib
ชื่ออื่นๆ	: คัตเค้าเครือ คัตเค้าหนาม เก็ดเค้า จีเค้า หนามติดเค้า พญาเท้าเอว
ถิ่นกำเนิด	: เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แอฟริกาเขตร้อน

ภาพที่ 72 แสดงลักษณะดอกของคัตเค้า

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : เป็นไม้พุ่มหรือเลื้อย ลำต้นมีเนื้อไม้แข็งและเหนียว เลื้อยไปได้ไกล 6-8 เมตร มีหนามแหลมโค้งเป็นคู่ที่โคนใบและตามกิ่งก้าน หนามแข็งและยาว 0.5-1 เซนติเมตร
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยวเรียงตรงข้าม ใบรูปไข่ถึงขอบขนาน กว้าง 3-5 เซนติเมตร ยาว 6-12 เซนติเมตร โคนใบสอบ ปลายใบแหลมถึงเรียวแหลม ผิวใบเกลี้ยงทั้งสองด้าน เส้นใบมี 4-6 คู่ ก้านใบยาว 0.3-0.5 เซนติเมตร หูใบเล็กรูปสามเหลี่ยม
- ดอก** : ช่อดอกสีขาว ออกเป็นช่อกระจุกตามซอกใบใกล้ปลายกิ่ง มีเส้นผ่านศูนย์กลางของช่อดอก 4-7 เซนติเมตร ดอกย่อยมีกลีบเลี้ยงสีเขียวรูปถ้วย โคนกลีบดอกเชื่อมกันเป็นหลอดยาว 1 เซนติเมตร ปลายแยกเป็น 5 กลีบ แต่ละกลีบรูปขอบขนาน กว้าง 0.3 เซนติเมตร ยาว 1 เซนติเมตร เมื่อดอกบานมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 1.5-2 เซนติเมตรเกสร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- เพศผู้ 5 อัน เกสรเพศเมียรูปกระสวย สีขาว เมื่อแรกบานกลีบดอกมีสีขาวบริสุทธิ์ ต่อมาเปลี่ยนเป็นสีขาวอมเหลืองและสีเหลืองตามลำดับ
- ผล** : เป็นผลกลุ่ม ผลย่อยรูปกลมรี เส้นผ่านศูนย์กลาง 1 เซนติเมตร ผลอ่อนสีเขียว เมื่อแก่สีดำ มีเมล็ดขนาดเล็กจำนวนมาก
- เวลาการออกดอก** : ช่วงเดือนกุมภาพันธ์
- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น** : ทั้งเวลากลางวันและกลางคืน แต่หอมมากในเวลากลางคืน
- การขยายพันธุ์** : เพาะเมล็ด ปักชำ และตอนกิ่ง
- การนำมาใช้ประโยชน์** : ราก แก้ไข้ แก้เลือดออกตามไรฟัน

ต้น บำรุงโลหิต

ผล ขับประจำเดือน ฟอกโลหิต การศึกษาฤทธิ์ทางเภสัชวิทยา พบว่าผลมีฤทธิ์เบื่อปลา เนื่องจากมีสารซาโปนิน จำพวกไตรเทอร์ปีน

ราก แก้โลหิตออกตามไรฟัน

นำมาปลูกเป็นไม้ประดับ โดยปลูกเป็นพุ่มหรือทำเป็นซุ้ม (ปิยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2536)

การเวก

ชื่อสามัญ	: Gara-Wek
วงศ์	: ANNONACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Artabotry siamensis</i> Miq.
ชื่ออื่นๆ	: กระดังงัว กระดังงาป่า กระดังงาเถา หนามควายนอน นมวัว
ถิ่นกำเนิด	: ประเทศไทย

ภาพที่ 73 แสดงลักษณะดอกของการเวก

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : เป็นไม้เถาเนื้อแข็ง พุ่มใบหนาแน่น มีขนอยู่ทั่วไปตามกิ่งก้าน และใบ มีมือเกาะเป็นรูปตาขอ ผิวของกิ่งค่อนข้างเรียบ สามารถเลื้อยไปได้ไกล 10-15 เมตร
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยวเรียงสลับสองด้านในระนาบเดียวกันของกิ่ง ใบรูปรีแกมขอบขนาน กว้าง 3-6 เซนติเมตร ยาว 6-18 เซนติเมตร ขอบใบเรียบ แผ่นใบด้านบนสีเขียวเข้ม ด้านล่างสีจางกว่า มีขนประปรายตามเส้นกลางใบ
- ดอก** : ออกดอกเดี่ยวหรือเป็นกระจุก 1-3 ดอกออกตรงข้ามกับก้านใบ ก้านแบนและโค้งงอคล้ายขอ มีกลีบเลี้ยง 3 กลีบขนาดเล็กรูปสามเหลี่ยมสีเขียว ปลายกลีบกระดกขึ้น มีสีเหลืองบนส่วนโค้งที่เป็นตะขอ กลีบดอกมี 6 กลีบ เรียงเป็น 2 ชั้น ชั้นละ 3 กลีบ กลีบดอกชั้นนอกรูปรีปลายแหลม กลีบดอกชั้นในเล็กกว่า การเวกมีกลีบดอกแคบ มีขน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มาก และเนื้อแข็งกว่ากระดังงาจีน เกสรเพศผู้จำนวนมาก เกสรเพศเมียมีอยู่หลายอันอยู่แยกกัน ดอกอ่อนสีเขียวเมื่อบานเป็นสีเหลือง

ผล : เป็นกลุ่มมี 4-15 ผลรูปรีป้อมหรือรูปไข่กลับ แต่ละผลกว้าง 1.8 เซนติเมตร ยาว 2 เซนติเมตร ผลอ่อนสีเขียว เมื่อแก่สีเหลือง

เวลาการออกดอก : ช่วงเดือนมกราคม-มีนาคม

ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ช่วงพลบค่ำจนกระทั่งเช้า และหยุดหอมในช่วงกลางวัน

การขยายพันธุ์ : ตอนกิ่งและเพาะเมล็ด

การนำมาใช้ประโยชน์ : เนื้อไม้ รสจืด ขับปัสสาวะ แก้ปัสสาวะพิการ

ดอก แก้วมวิงเวียน ชูกำลัง ทำให้ชุ่มชื้น

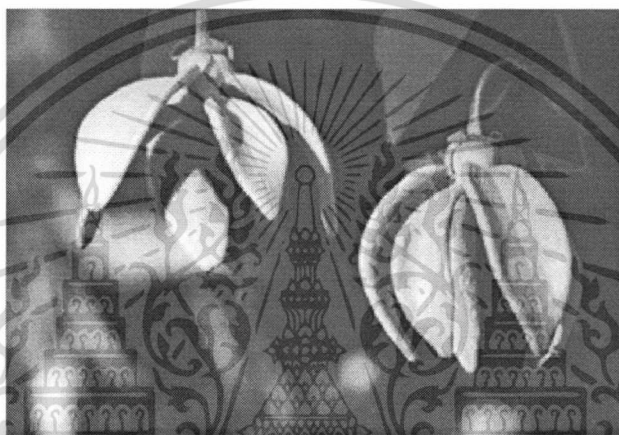
นิยมปลูกเป็นไม้ประดับตามริมถนน ส่งกลิ่นหอมในยามเย็น (ปี
ยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขานุการ
นายกรัฐมนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กระดังงาจีน

ชื่อสามัญ	: Climbing Ilang-Ilang
วงศ์	: ANNONACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Artabotrys hexapetalus</i> (L. f.) Bhand.
ชื่ออื่นๆ	: การเวก สะบันงาเครือ สะบันงาจีน
ถิ่นกำเนิด	: ในประเทศจีนตอนใต้ อินเดีย และศรีลังกา

ภาพที่ 74 แสดงลักษณะดอกของดอกกระดังงาจีน

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : เป็นไม้เถาเนื้อแข็ง เลื้อยพันขึ้นซุ่มและให้ร่มเงาได้ดี ผิวค่อนข้างเรียบ ยอดอ่อนมีขน
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยวเรียงสลับสองด้านในระนาบเดียวกันของกิ่ง ใบรูปรีแกมขอบขนาน กว้าง 4-8 เซนติเมตร ยาว 8-20 เซนติเมตร ปลายใบแหลม ขอบใบเรียบ ผิวใบด้านบนสีเขียวเข้มเป็นมันด้านล่างจางกว่า และมีขนประปรายตามเส้นกลางใบ เส้นขนานใบข้างละ 7-9 เซนติเมตร เนื้อใบหนา ก้านใบยาว 5-8 เซนติเมตร
- ดอก** : ช่อดอกสีเหลือง ออกดอกเป็นช่อ มี 1-5 ดอกตรงข้ามกับใบ ก้านดอกแบนและโค้งเป็นตะขอยาว 1-2 เซนติเมตร โคนก้านใบมีใบประดับรูปสามเหลี่ยม 1 ใบกว้าง 0.1-0.2 เซนติเมตรร่วงง่าย ปลายก้านดอกใหญ่กว่าโคนก้าน กลีบเลี้ยง 3 กลีบ รูปสามเหลี่ยม ขนาด 0.5-0.7 เซนติเมตร ปลายกลีบกระดกขึ้น กลีบดอกเรียงสลับ 2 ชั้น ชั้นละ 3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กลีบ แต่ละกลีบรูปรีปลายแหลม กลีบชั้นนอกกว้างประมาณ 1-1.5 กลีบดอกชั้นในมีขนาดเล็กกว่าโคนกลีบดอกเว้าคล้ายรูปไข่ป้อม โคนงั้นแนบกับกลีบดอกชั้นใน มีจุดกระสีแดงที่เนื้อในของโคนกลีบ ดอกอ่อนสีเขียว มีขนปกคลุม เมื่อบานเปลี่ยนเป็นสีเหลืองผิวเรียบเป็นมันและใส

ผล : เป็นกลุ่ม มี 4-20 ผล แต่ละผลรูปรี กว้าง 1.5 เซนติเมตร ยาว 2 เซนติเมตร ผลอ่อนสีเขียว เมื่อแก่เปลี่ยนเป็นสีเหลือง มีผลแก่ตลอดปี แต่ละผลมี 1-2 เมล็ด

เวลาการออกดอก : ตลอดปี

ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ตั้งแต่เย็นจนถึงเช้า

การขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ด และตอนกิ่ง

การนำมาใช้ประโยชน์ : เนื้อไม้ รสจืด ขับปัสสาวะ แก้ปัสสาวะพิการ

ดอก แก้มวงเวียน ชูกำลัง ทำให้ชุ่มชื้น

นิยมปลูกเป็นไม้ประดับตามริมถนน ส่งกลิ่นหอมในยามเย็น (ปี
ยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการ
นายกรัฐมนตรี. 2536)

ชะลูด

ชื่อสามัญ	: -
วงศ์	: APOCYNACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Alyxia reinwardtii</i> Bl. var. <i>lucida</i> Markgr
ชื่ออื่นๆ	: ลูด ชะนูด นูด
ถิ่นกำเนิด	: ตามป่าดงดิบ ภาคตะวันออกและภาคใต้ของไทย

ภาพที่ 75 แสดงลักษณะดอกของดอกชะลูด

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้เถา ขนาดเล็ก 1-1.5 เซนติเมตร เปลือกสีเขียวคล้ำ ลำต้นเกลี้ยง ทุกส่วนมียางสีขาว
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยวเรียงรอบข้อ ข้อละ 3 ใบ รูปรีหรือขอบขนาน กว้าง 2-4 เซนติเมตร ยาว 4-10 เซนติเมตร ปลายใบมนหรือแหลม โคนใบจะเป็นครีบกึ่ง ใบบ้านบนสีเขียวเข้มเป็นมันและขอบใบจะม้วนลง เนื้อใบหนาและแข็ง ก้านใบยาว 0.3-0.7 เซนติเมตร
- ดอก** : ช่อดอกสีขาวนวลออกเป็นช่อรูปซี่ร่ม ตามซอกใบและปลายกิ่ง ช่อละ 4-10 ดอก โคนกลีบดอกเชื่อมติดกันเป็นหลอด ยาว 0.8 เซนติเมตร ปลายแยกเป็น 5 กลีบเป็นแฉกสั้นๆ เกสรเพศผู้ 5 อัน เมื่อดอกบานมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 0.5-1 เซนติเมตร
- ผล** : รูปรี ยาว 1 เซนติเมตร
- เวลาการออกดอก** : ช่วงเดือนธันวาคม-กุมภาพันธ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ช่วงหลังพลบค่ำ
- การขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ด ปักชำ และตอนกิ่ง
- การนำมาใช้ประโยชน์ : ราก แก้วม ขับเสมหะและไข้พิษ
- เปลือก รับประทาน บำรุงกำลัง ใช้ออบผ้า มีสารหอมชื่อ คูมาริน (comarin) และใช้ต้มรวมกับลูกชัดสำหรับย้อมผ้า
- ใบและผล แก้วปวคนวนท้อง ขับลม
- ดอก แก้วสะอึก แก้วไข่
- ปลูกเป็นไม้ประดับ นิยมทำซุ้มให้เลื้อยขึ้น (ปีช.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขานุการนายกรัฐมนตรื. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชมนาด

ชื่อสามัญ	: Bread Flower
วงศ์	: APOCYNACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Vallaris glabra</i> Ktze.
ชื่ออื่นๆ	: ชำมะนาด ชำมะนาดฝรั่ง ดอกข้าวใหม่ อัมส้ม
ถิ่นกำเนิด	: ประเทศอินโดนีเซีย

ภาพที่ 76 แสดงลักษณะดอกของดอกชมนาด

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้เถาเลื้อย เถาแข็งมีจุดกระเสี้ยวได้ไกลถึง 6 เมตร ทุกส่วนของต้นมีขาวสีขาว แต่ละเถาจะแตกกิ่งชูตั้งจำนวนมาก
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยวเรียงตรงข้าม ใบรูปไข่ปลายแหลม กว้าง 8-10 เซนติเมตร ยาว 10-15 เซนติเมตร ใบมันสีเขียวเข้ม เนื้อใบค่อนข้างหนา ขอบใบเรียบ ปลายใบมีติ่งแหลม โคนแหลมสอบเข้าหาก้านใบ
- ดอก** : ช่อดอกสีขาวอมเขียว ออกดอกเป็นช่อตามซอกใบและปลายกิ่ง ช่อละ 10-15 ดอก โคนกลีบดอกเชื่อมติดกันเป็นรูปถ้วยตื้นๆ ปลายแยกเป็น 5 แฉก ปลายแฉกแหลม เมื่อดอกย่อยบานมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 1.5 เซนติเมตร เกสรเพศผู้ 5 อันเกาะติดรอบๆ เกสรเพศเมียเหมือนลูกศรอยู่กลางดอก ดอกย่อยทยอยบาน มีกลิ่นหอมแรงคล้ายใบเตยหอม

- เวลาการออกดอก** : ตลอดปี
- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น** : ทั้งกลางวันและกลางคืน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- การขยายพันธุ์ : ตอนกิ่ง ทาบกิ่งและปักชำ
- การนำมาใช้ประโยชน์ : ดอก อบแป้งร่ำ เครื่องหอม รสมันร้อน เป็นยาถ่ายอย่างแรง
ใบ มีสารที่มีฤทธิ์คล้ายคิคาโลส ใช้สกัด alcohol สกัดพวก triterpenic acid
ยาง ใช้ใส่แผลเรื้อรัง มีพิษ เพราะมีสาร calcium oxalate ถ้าถูกน้ำยางนี้จะมีอาการอักเสบอย่างรุนแรง ถ้าน้ำยางนี้ถูกปากและลิ้นจะพองบวม
ปลูกเป็นไม้ประดับที่มีดอกที่สวยงาม นิยมทำซุ้มให้เลื้อย (ปิยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กุมาริกา

ชื่อสามัญ	: Osmanthus
วงศ์	: APOCYNACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Parameria barbata</i> K. Schum. Var. <i>pierrei</i> Kerr.
ชื่ออื่นๆ	: เครือเขามวก เครือเขามวกขาว ตั่งตู้เครือ เครือชูด ช้างงาเคียว ตั่งติดมวก ส้มลม ส้มเย็น สร้อยสุมาลี ช่อมาลี มาลี
ถิ่นกำเนิด	: แถบอินโดจีน

ภาพที่ 77 แสดงลักษณะดอกของดอกกุมาริกา

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : เป็นไม้เถาเลื้อยขนาดเล็ก ลำต้นกลม กิ่งอ่อนเรียวเล็ก สีน้ำตาลเข้ม ยอดอ่อนและก้านช่อดอกมีขนสั้นๆ สีน้ำตาล ทุกส่วนของต้นมีขนขาว
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยวเรียงตรงข้าม หรือเป็นวงรอบมี 3 ใบ ใบรูปรีขอบขนาน หรือรูปหอก ส่วนที่กว้างที่สุดของใบอยู่ประมาณกึ่งกลางใบ แล้วเรียวสอบเข้าหาโคนใบและปลายใบซึ่งมีลักษณะเรียวแหลม ด้านบนสีเข้มกว่าด้านล่าง กว้าง 3-5 เซนติเมตร ยาว 6-8 เซนติเมตร แผ่นใบหนา สีเขียวเข้มเป็นมัน ขอบใบเป็นคลื่น เส้นใบแขนงใบข้างละ 5-7 เส้น ก้านใบสั้น
- ดอก** : ช่อดอกสีขาวแบบแตกแขนง ยาว 5-10 เซนติเมตร ออกดอกตามซอกใบและปลายกิ่ง ก้านดอกยาว 0.2-0.4 เซนติเมตร กลีบเลี้ยง 5 กลีบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดอกย่อยขนาดเล็ก โคนกลีบเชื่อมเป็นดอกสั้นรูปกรวยปลายแยกเป็น 5 แฉก ขอบกลีบซ้อนเหลื่อมกันเป็นเกลียว เมื่อดอกบานมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 0.5 เซนติเมตร เกสรเพศผู้มี 5 อัน รังไข่มีขน

ผล : เป็นฝักคู่ กว้าง 1 เซนติเมตร ยาว 15-45 เซนติเมตร เมื่อผลแก่แตกออกจากกันด้านเดียวมี 4-10 เมล็ด เมล็ดมีขนปกคลุมด้านใน ช่วยให้ปลิวลมไปได้ไกล

เวลาการออกดอก : ช่วงปลายฝนต้นหนาว ระหว่างเดือนตุลาคม-ธันวาคม

ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : หอมอ่อนๆ ในตอนสาย และหอมแรงในช่วงค่ำคืน

การขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ดและปักชำ

การนำมาใช้ประโยชน์ : เปลือกเถา ปรุงเป็นยารักษาบาดแผลภายใน โดยเฉพาะหญิงหลังการคลอดบุตร โรคทางเดินอาหาร และวัณโรค เขมรใช้แก้โรคจับสันและโรครุมติซึม

ดอก ทำน้ำมันหอมระเหย ดอกไม้ประดิษฐ์
ปลูกเป็นไม้ประดับนิยมปลูกเป็นซุ้มให้เลื้อย (ปีชะ.2540, สำนักงาน
เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2536)

นมตำเลีย

ชื่อสามัญ	: Minature Wax Plant
วงศ์	: ASCLEPIADACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Hoya ovalifolia</i>
ชื่ออื่นๆ	: นมตำเลีย โฮยา
ถิ่นกำเนิด	: ประเทศอินเดีย

ภาพที่ 78 แสดงลักษณะดอกของดอกนมตำเลีย

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้เถาอิงอาศัย ขนาดเล็ก ทุกส่วนมียางสีขาว
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยวเรียงตรงข้าม ใบรูปไข่ กว้าง 2-4 เซนติเมตร ยาว 2-6 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบมน เนื้อใบอวบหนา สีเขียวอมเหลือง
- ดอก** : ช่อดอกสีขาว ออกดอกเป็นช่อแบบซี่ร่มที่ปลายกิ่ง กลีบเลี้ยงเชื่อมติดกันเป็นหลอดสั้นๆ กลีบดอกปลายแยกเป็น 5 แฉก และงอเล็กน้อย กลางดอกมีกระบังเป็นรยางค์ 5 แฉก สีม่วงแดงสลับระหว่างกลีบดอก ดอกบานอยู่ได้หลายวัน
- ผล** : เป็นฝักแห้งแล้วแตกด้านเดียว เมล็ดมีขนฟูปลิวไปตามลม
- เวลาการออกดอก** : ช่วงเดือนเมษายน-พฤศจิกายน
- ช่วงเวลากการส่งกลิ่น** : หอมอ่อนในช่วงกลางวันและหอมมากในช่วงเวลากลางคืน
- การขยายพันธุ์** : ตัดชำกิ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การนำมาใช้ประโยชน์ : ต้นและใบ โขลกให้ละเอียดพอกปิดฝีและฟกบวม ต้มรับประทาน
เป็นยาขับระดู

ปลูกเป็นไม้ดอกไม้ประดับ นิยมปลูกเป็นไม้กระถางแขวนและให้
เลื้อยขึ้นตามคบไม้ (ปิยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของ
ชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชะลูดช้าง

ชื่อสามัญ	: Madagascar Jasmine, Waxflower, Chaplet Flower
วงศ์	: ASCLEPIADACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Stephanotis floribunda</i> (R. Br.) Brongn.
ชื่ออื่นๆ	: ช่อนกกลิ่นเถา
ถิ่นกำเนิด	: มาดากัสการ์

ภาพที่ 79 แสดงลักษณะดอกของดอกชะลูดช้าง

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้เถาขนาดเล็ก ทุกส่วนมียางสีขาว ลำต้นเป็นเถาเลื้อยพันขึ้นชุ่ม เถาอ่อนสีเขียว เถาแก่สีน้ำตาล
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยวเรียงตรงข้าม ใบรูปรี กว้าง 3 เซนติเมตร ยาว 3-10 เซนติเมตร หนาแข็งเขียวเข้มเป็นมัน
- ดอก** : ช่อดอกสีขาวเป็นมัน เป็นช่อลักษณะกลม ออกดอกตามซอกใบ ช่อละ 5-10 ดอก รูปค่อนข้างกลม โคนกลีบเลี้ยงติดกัน ปลายแยกเป็น 5 กลีบ โคนกลีบดอกเป็นหลอดป่องเป็นถุงภายในมีขน ยาว 3 เซนติเมตร ปลายแยกเป็น 5 กลีบ รูปกลมปลายเว้า กลางหลอดดอกมีรยางค์เป็นแผ่นเล็ก เมื่อดอกย่อยบานมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 2 เซนติเมตร เกสรเพศผู้ 5 อัน ติดอยู่ที่โคนหลอดดอก อับเรณูเป็นแผ่นเหนียว
- ผล** : เป็นฝักคู่ ยาว 7-10 เซนติเมตร ฝักแตกด้านเดียว เมล็ดมีขนฟู สามารถ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ปลิวลอยตามลมไปได้ไกลๆ
- เวลาการออกดอก : ตลอดปี
- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ตลอดเวลา
- การขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ด และทับกิ่งหรือเถา
- การนำมาใช้ประโยชน์ : ปลูกเป็นไม้ดอกสวยงาม ที่ให้กลิ่นหอม นิยมปลูกเป็นกระถางแขวน หรือ ทำชুমให้เลื้อย (ปิยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขจร

ชื่อสามัญ	: Milkweed Family
วงศ์	: ASCLEPIADACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Telosma minor</i> Craib.
ชื่ออื่นๆ	: สลิด
ถิ่นกำเนิด	: -

ภาพที่ 80 แสดงลักษณะดอกของดอกขจร

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้เลื้อยเถาเล็ก สามารถเลื้อยไปได้ยาว 10-15 เมตร แตกยอดจำนวนมาก ทุกส่วนของต้นมียางสีขาว ลำต้นเหนียว
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยว เรียงตรงข้ามเป็นคู่ ใบรูปหัวใจ กว้างและยาว 6-10 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบเว้า ขอบใบเรียบ
- ดอก** : ช่อดอกสีเหลืองอมชมพูอ่อน ออกดอกเป็นช่อแบบซี่ร่ม มีเส้นผ่านศูนย์กลางช่อดอก 5-8 เซนติเมตร ดอกย่อยมีกลีบเลี้ยงเชื่อมติดกัน ส่วนปลายแยกเป็น 5 แฉก กลีบดอกเชื่อมติดกันเป็นหลอดสั้น ปลายกลีบแยกเป็น 5 แฉก เมื่อดอกย่อยบานมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 1-1.5 เซนติเมตร ดอกบานไม่พร้อมกันเป็นสีเขียว เมื่อบานเปลี่ยนเป็นสีเหลืองอมชมพู
- ผล** : เป็นฝัก เมื่อแก่แล้วแห้ง แตกเพียงตะเข็บเดียว
- เวลาการออกดอก** : ต้นฤดูฝนจนถึงต้นฤดูหนาว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ตั้งแต่ช่วงบ่าย
- การขยายพันธุ์ : ใช้ดินทับกลบลงบริเวณข้อหรือซอกใบของเถาที่เลื้อยและเพาะเมล็ด
- การนำมาใช้ประโยชน์ : ราก นำมาบดผสมกับยาหยอดรักษาตา รับประทานให้อาเจียน ถอนพิษเบื่อเมา หรือทำให้รู้รสอาหาร ดับพิษทั้งปวง
- เถา ใช้นำมาทำเชือก
- ใบ รับประทานเป็นอาหารจำพวกผัก
- ปลูกเป็นไม้ประดับที่มีกลิ่นหอมแรง นิยมปลูกเป็นชุ่ม (ปียะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สายน้ำผึ้ง

ชื่อสามัญ	: Japanese Honey Suckle, Gold-and-Silver Flower, Honeysuckle, Woodbine, Lonicera
วงศ์	: CAPRIFOLIACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Lonicera japonica</i> Thunb.
ชื่ออื่นๆ	: กิมจิ้งฮวย หย่อมดั่งตั้ง เหยิ่นตงเถิง จินหยิงฮั่ว
ถิ่นกำเนิด	: ญี่ปุ่น

ภาพที่ 81 แสดงลักษณะดอกของดอกสายน้ำผึ้ง

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : เป็นไม้เถาขนาดเล็ก ผิวเปลือกลำต้นมีรอยแตก กิ่งอ่อนสีเขียว กิ่งแก่สีน้ำตาลเป็นมัน มีขนนุ่ม
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยวเรียงตรงข้ามออกบริเวณข้อของลำต้น ใบรูปไข่แกมรูปหอกหรือรูปขนานแกมรูปหอก สีเขียวเป็นมันคล้ายใบพิทูล กว้าง 2-4 เซนติเมตร ยาว 4-8 เซนติเมตร ปลายใบแหลม เป็นดิ่งสั้น โคนใบค่อนข้างกลมมนหรือตัดตรง เส้นกลางใบสีขาว ขอบใบมีขน เนื้อใบแข็ง และหนา
- ดอก** : ช่อดอกสีขาว ออกดอกตามซอกใบใกล้ปลายกิ่งก้านช่อดอกสั้น มีใบประดับ 1 คู่ กลีบเลี้ยงโคนเชื่อมกัน ปลายแยกเป็น 5 แฉก เรียงเป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เส้น มีขนปกคลุมสีครีมซึ่งประกอบด้วยกลีบบน 4 กลีบติดกันเป็นแผ่น กลีบล่าง 1 กลีบเรียวแหลมโค้ง โคนกลีบดอกเชื่อมกันเป็นหลอด ยาว 2.5 เซนติเมตร ปลายแยกเป็น 2 ส่วน ไม่เท่ากัน ส่วนบนมีกลีบเดียว ส่วนล่างมี 4 กลีบ เมื่อดอกย่อยเริ่มบานมีสีขาว ดอกที่ใกล้โรยจะเปลี่ยนเป็นสีเหลืองและน้ำตาล ตามลำดับเกสรเพศผู้ 5 อัน ยาวพ้นกลีบดอกปลายอนโค้ง เกสรเพศเมียอยู่ตรงกลางสั้นกว่าเกสรเพศผู้ มีรังไข่อันเดียว

ผล : เป็นรูปกลม สีดำ เส้นผ่านศูนย์กลาง 0.6 เซนติเมตร มีผลแก่ทยอยตลอดทั้งปี

เวลาการออกดอก : ตลอดปีแต่ออกดอกมากในช่วงเดือนมีนาคม

ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ช่วงเวลากลางคืน

การขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ด ปักชำและตอนกิ่ง

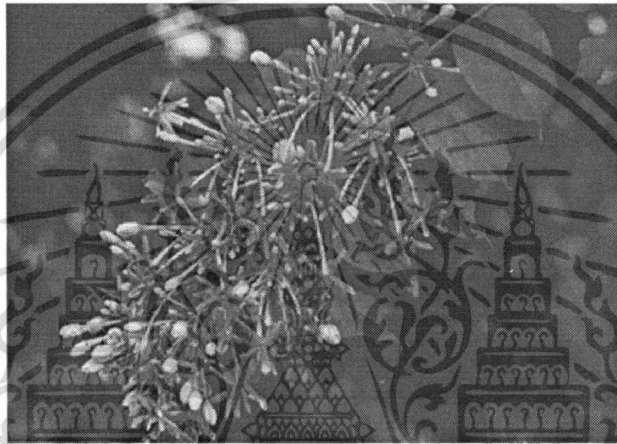
การนำมาใช้ประโยชน์ : ต้ม แก้วผลี่ต่างๆ แผลเปื่อย โรคผิวหนัง บิด ท้องเสีย ปวดเมื่อยตามข้อ ขับปัสสาวะ แก้ไข้ แผลในกระเพาะอาหาร มีสารฟลาโวนอยด์ และซาโปนิน

ดอก ชาวจีนใช้แก้หวัด เหงื่อออกอีกเสบ แผลหนอง บิด มีสาร Luteolin, inositol

ปลูกเป็นไม้ประดับที่ส่งกลิ่นหอม มีดอกที่สวยงาม นิยมทำซุ้มให้เลื้อย (ปิยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2536)

เล็บมือนาง

ชื่อสามัญ	: Rangoon Creeper, Drunken Sailor
วงศ์	: COMBRETACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Quisqualis indica</i> L.
ชื่ออื่นๆ	: จะมั่ง จ้ามั่ง มะจิมั่ง อะคองนี้้ง
ถิ่นกำเนิด	: เอเชียเขตร้อน

ภาพที่ 82 แสดงลักษณะดอกของดอกเล็บมือนาง

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้เถาขนาดใหญ่ ลำต้นค่อนข้างแข็ง เปลือกสีน้ำตาลปนแดงค่อนข้างเรียบ แตกกิ่งก้านยืดยาวจำนวนมากและมีหนาม ต้นเป็นพุ่มแน่นกิ่งอ่อนมีขนละเอียด
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยวเรียงตรงข้าม เป็นคู่ขนานกันไปตามข้อต้น มีขนปกคลุมประปราย ใบรูปหอก ปลายแหลมเป็นติ่ง โคนใบแคบ กว้าง 4-6 เซนติเมตร ยาว 12-15 เซนติเมตร มีขนปกคลุมอยู่ทั่วใบและตามยอดอ่อนๆ ใบอ่อนนั้นจะมีสีแดงเรื่อๆ
- ดอก** : ช่อดอก เมื่อเริ่มบานมีสีขาวหรือสีชมพูอ่อน เมื่อดอกบานเต็มที่สีชมพูเข้ม ยาว 10-30 เซนติเมตรออกดอกตามปลายกิ่งและตามซอกใบ ดอกย่อยมีลักษณะคล้ายดอกเข็ม ก้านดอกยาว โคนดอกมีใบประดับกลีบเลี้ยงเล็กสีเขียวอมเหลือง ปลายแหลม มี 5 กลีบ โคนกลีบดอกเชื่อมติดกันเป็นหลอดรูปทรงกระบอกยาว ปลายแยกเป็น 5 กลีบ เมื่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดอกย่อยบานมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 3-4 เซนติเมตร เกสรเพศผู้มี 5 อัน ยาวยื่นพ้นปากดอกออกมา ดอกย่อยทยอยบาน เมื่อดอกใกล้โรยจะ เปลี่ยนเป็นสีแดง ดอกบานอยู่ได้ 3-4 วัน

ผล : รูปรี่ กว้างประมาณ 1.5 เซนติเมตร ยาว ประมาณ .5 เซนติเมตร มีสัน ตามยาว 5 สัน มี 1 เมล็ด

เวลาการออกดอก : ตลอดปี

ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ตั้งแต่พลบค่ำจนถึงเช้า

การขยายพันธุ์ : ปักชำ และตอนกิ่ง

การนำมาใช้ประโยชน์ : ราก ใช้ต้มกับน้ำคั้นเป็นยาถ่ายพยาธิ

ใบ ตำพอกแผลฝี

ผล แก้อูจระเป็นฟอง เหง้าในเด็ก และขับพยาธิไส้เดือน กิน แล้วทำให้สะอาด

เมล็ด มีกรด quisqualic ใช้ขับพยาธิไส้เดือนในเด็ก แก่ตานขโมย หา ใช้เกินขนาดทำให้เกิดอาการคลื่นไส้ อาเจียน เวียนศีรษะ

สาระสำคัญ เมล็ดมีสารจำพวกกรดไขมันหลายชนิด และอัลคาลอยด์ ชื่อ trigonelline

นิยมปลูกเป็นไม้ประดับที่มีดอกสวยงามและสีสรรสดใส นิยมทำเป็น ชุ่มทางเข้าบ้าน หรือปลูกเป็นรั้วได้สวยงาม (ปิยะ.2540, สำนักงาน เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลดาวัลย์

ชื่อสามัญ	: Bridal Creeper, Snow Creeper
วงศ์	: CONVOLVULACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Porana volubilis</i> Burm.
ชื่ออื่นๆ	: กะลาเฟือก ลดา มอกหันเซะ
ถิ่นกำเนิด	: ประเทศไทย พม่า มาเลเซีย

ลักษณะทั่วไป

ภาพที่ 83 แสดงลักษณะดอกของลดาวัลย์

- ต้น** : ไม้เถา อายุหลายปี เนื้อไม้แข็งเหนียว เลื้อยได้ไกลถึง 8 เมตร แตกกิ่งจำนวนมาก ยอดอ่อนมีขน เถาแก่ผิวเรียบ
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยวเรียงเวียนสลับ ใบรูปหัวใจ กว้าง 3-6 เซนติเมตร ยาว 4-8 เซนติเมตร โคนใบเว้าเล็กน้อยเป็นรูปหัวใจ ปลายใบแหลม โคนใบมน หน้าใบเรียบ สีเขียวเข้ม
- ดอก** : ช่อดอกสีขาว ออกดอกที่ปลายกิ่งหรือซอกใบใกล้ปลายกิ่ง มีดอกย่อยจำนวนมาก 10-30 ดอก กลีบเลี้ยงสีเขียว ปลายแยกเป็น 5 แฉก กลีบดอกรูปประฆังยาว 1 เซนติเมตร ปลายแยกเป็น 5 แฉก เมื่อดอกย่อยบานมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 0.5-0.8 เซนติเมตร เกสรเพศผู้ 5 อัน เป็นสีขาว ดอกบานไม่พร้อมกัน
- ผล** : เป็นรูปกลม กว้าง 0.5 เซนติเมตร เมื่อแก่แตกได้ กลีบเลี้ยงติดทนและเติบโตตามผล มี 1 เมล็ด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

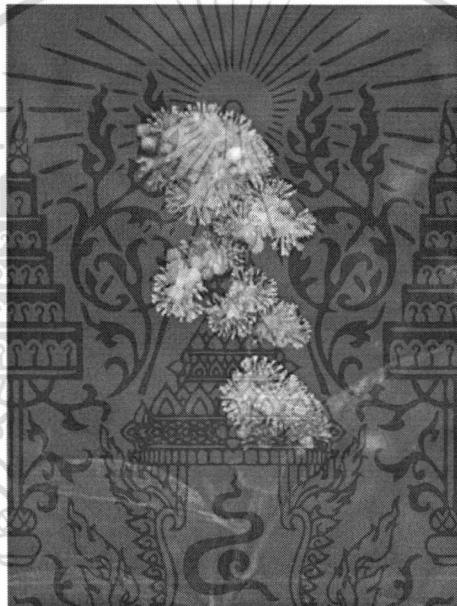
- เวลาการออกดอก : ตลอดปี แต่ออกดอกมากในฤดูหนาว
- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : เวลากลางวัน
- การขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ด ทับกิ่งและตอนกิ่ง
- การนำมาใช้ประโยชน์ : ใบ รับประทานเพื่อกำจัดกลิ่นปาก และผสมกับยาสมุนไพรอื่นๆ เป็นยาบำรุง
- ปลูกเป็นไม้ดอกไม้ประดับที่มีกลิ่นหอม นิยมปลูกเป็นซุ้ม (ปี
ชชะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขธิการ
นายกรัฐมนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รสสุคนธ์

ชื่อสามัญ	: Rose-su-kon
วงศ์	: DILLENIACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Tetraceae loureiri</i> Pierre
ชื่ออื่นๆ	: เถาะกะปดใบเลื่อม บอระคน อรคนธ์ ปดคาย ปดเลื่อน ปดน้ำมัน ปะ ละ สะปัดละ มะตาดเครือ รสสุคนธ์ขาว สุนทรรส เสาวรส ย่านปด
ถิ่นกำเนิด	: -

ภาพที่ 84 - แสดงลักษณะดอกของคอกอร์รสสุคนธ์

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้เถาเนื้อแข็ง โคนลำต้นใหญ่ได้ถึง 15 เซนติเมตร และเลื้อยได้ไกลถึง 8 เมตร กิ่งอ่อนและยอดอ่อนมีขนแข็งสั้น สากคายมือ เมื่อดันยังอ่อนอยู่เถาจะเป็นสีเขียว เมื่อแก่จะมีสีน้ำตาลเข้ม แตกกิ่งก้านสาขาและใบหนาทึบ
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยวเรียงเวียนสลับ รูปไข่กลับถึงขอบขนาน กว้าง 4-7 เซนติเมตร ยาว 7-16 เซนติเมตร ปลายใบแหลมถึงสอบแคบ ขอบใบจัก สีเขียวเข้ม เนื้อใบสากเส้นกลางใบและเส้นใบด้านบนเป็นรอยลึก เส้นใบ 10-15 คู่ ก้านใบยาว 1-1.5 เซนติเมตร เมื่อเด็ดใบจะมียางสี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใส่ๆ

ดอก : ช่อดอกสีขาว ยาว 5-15 เซนติเมตร ออกดอกที่ปลายกิ่ง หรือตามซอกใบใกล้กิ่ง ดอกย่อยมีกลีบเลี้ยง 5 กลีบ รูปไข่ขนาดเล็กติดทนอยู่จนเป็นผล กลีบดอกบางมี 5 กลีบ รูปไข่ เมื่อดอกย่อยบานมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 0.8 เซนติเมตร กลีบดอกร่วงง่าย มีเกสรเพศผู้จำนวนมากคล้ายเส้นด้ายสีขาว ดอกเริ่มบานในช่วงพลบค่ำ ดอกบานเกือบพร้อมกันทั้งช่อ และบานวันเดียวแล้วโรย

ผล : ค่อนข้างกลม สีส้มถึงสีแดง มี 2-3 ผล อยู่รวมเป็นกระจุก แต่ละผลรูปไข่ ยาว 0.7-0.8 เซนติเมตร ปลายเป็นจางงอยแหลม ยาว 0.2 เซนติเมตร เมล็ดรูปไข่ มี 1-2 เมล็ด เส้นผ่าศูนย์กลาง 0.3 เซนติเมตร อยู่ภายในเยื่อรูปถ้วย สีแดง ยาว 0.2-0.6 เซนติเมตร ติดเมล็ดตลอดปี

เวลาการออกดอก :

ตลอดทั้งปี

ช่วงเวลาการส่งกลิ่น :

ตลอดเวลาแต่จะหอมมากในช่วงเวลากลางวัน

การขยายพันธุ์ :

เพาะเมล็ดและตอนกิ่ง

การนำมาใช้ประโยชน์ :

ดอก เข้ายาหอมบำรุงหัวใจ แก้ลม

ปลูกเป็นไม้ดอกไม้ประดับที่ส่งกลิ่นหอม นิยมปลูกเป็นซุ้มให้เลื้อย (ปิยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2536)

เถาวัลย์เปรียง

ชื่อสามัญ	: Malay Jewel Vine
วงศ์	: LEGUMINOSAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Derris scandens</i> (Roxb.) Benth.
ชื่ออื่นๆ	: เครือเขาหนัง เถาตาปลา พานไสน
ถิ่นกำเนิด	: เอเชียเขตร้อน

ภาพที่ 85 แสดงลักษณะดอกของดอกเถาวัลย์เปรียง

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้เถาขนาดใหญ่ ยอดอ่อนสีเขียว มีขนนุ่ม เถาแก่สีเทา
- ใบ** : เป็นใบประกอบแบบขนนก เรียงสลับ ใบย่อยมี 9 ใบ รูปรีหรือรูปไข่ กว้าง 1.5-2.5 เซนติเมตร ยาว 3-5 เซนติเมตร
- ดอก** : ช่อดอกสีชมพูอ่อนเกือบขาว ยาว 20-30 เซนติเมตร ออกดอกเป็นช่อตามซอกใบใกล้ปลายกิ่ง ช่อดอกห้อยลง ดอกคล้ายดอกถั่วมีขนาดต่างๆ กัน มีกลีบดอก 5 กลีบ เกสรเพศผู้ 10 อัน ออกดอกพร้อมกันทั้งต้น คลุมต้น ไม้ที่เลื้อยพันอยู่หมดทั้งพุ่ม
- ผล** : เป็นฝัก กว้าง 1 เซนติเมตร ยาว 3-8 เซนติเมตร มีหลายเมล็ด
- เวลาการออกดอก** : ช่วงเดือนกันยายน-พฤศจิกายน
- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น** : ช่วงเย็น
- การขยายพันธุ์** : เพาะเมล็ด ตัดแยกไหลที่แตกมาจากส่วนใต้ดิน
- การนำมาใช้ประโยชน์** : เถา ใช้เข้ากับยาขับปัสสาวะ ใช้ร่วมกับยาอื่นๆ แก้ปวดเมื่อย แก้บิด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แก้หวัด

ราก ใช้เป็นยาฆ่าแมลง มีรสเฝื่อนเอียน ถ่านเส้น แก้วขัย แก้เส้นเอ็น
ขอด

ข้อควรระวัง เถามีสารที่ออกฤทธิ์เช่นเดียวกับฮอร์โมนเพศหญิง ถ้าผู้
ชายรับประทานนานๆ จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสรีระได้

สาระสำคัญ scandenin, mallanin และ chandanin

ปลูกเป็น ไม้ดอก ไม้ประดับที่ให้ดอกพร้อมกันทั้งต้นและส่งกลิ่นหอม
(ปีชช.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการ
นายกรัฐมนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มะลูลี

ชื่อสามัญ	: Anglewing Jasmine
วงศ์	: OLEACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Jasminum pubescens</i> Willd.
ชื่ออื่นๆ	: มะลิช่อม มะลิพวง มะลิเลื้อย
ถิ่นกำเนิด	: คาบสมุทรมแปซิฟิก

ภาพที่ 86 แสดงลักษณะดอกของดอกมะลูลี

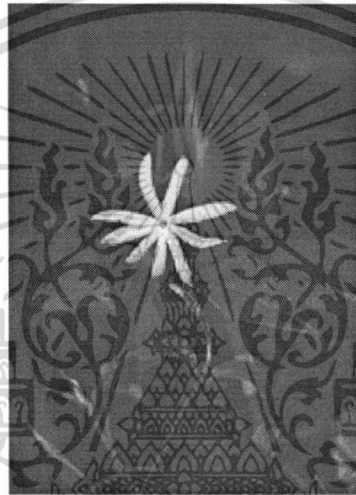
ลักษณะทั่วไป

ต้น	: ไม้เถาขนาดเล็ก ลำต้นมีสีเขียว กิ่งเปราะ กิ่งอ่อนและกิ่งแก่กิ่งอ่อนมีขนเห็นชัดเจน
ใบ	: เป็นใบเดี่ยว เรียงเป็นคู่ตรงข้าม ใบรูปไข่ปลายแหลม กว้าง 3-4 เซนติเมตร ใบสีเขียวเข้ม ก้านใบสั้น ขอบใบเรียบหรือเป็นคลื่นเล็กน้อย ใบอ่อนและยอดอ่อนมีขนนุ่ม
ดอก	: ช่อดอกมีสีขาว ออกดอกเป็นช่อแน่นที่ปลายยอด หรือตามซอกใบ ใกล้ปลายยอด โคนกลีบดอกเชื่อมกันเป็นหลอดปลายแยกเป็น 6-9 กลีบ ดอกบานพร้อมกันเกือบทั้งช่อ และทนอยู่ได้หลายวัน
เวลาการออกดอก	: ตลอดทั้งปีและดอกในเดือนกุมภาพันธ์
ช่วงเวลาการส่งกลิ่น	: ทั้งเวลากลางวันและกลางคืน
การขยายพันธุ์	: ปักชำ ทับกิ่ง และตอนกิ่ง
การนำมาใช้ประโยชน์	: ดอก นำมาทำน้ำลอยดอกไม้ม ทำดอกไม้ประดิษฐ์ ทั้งสดและแห้ง ปลูกเป็นไม้ประดับ นิยมทำเป็นช่ুমให้เลื้อย (ปิยะ.2540, สำนักงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น มิใช่เพื่อเผยแพร่หรือจำหน่าย การค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มะลิวัลย์

ชื่อสามัญ	: Angle-hair Jasmine
วงศ์	: OLEACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Jasminum adenophyllum</i> Wall.
ชื่ออื่นๆ	: มะลิวัน มะลิป่า
ถิ่นกำเนิด	: ประเทศจีนและอินเดีย

ภาพที่ 87 แสดงลักษณะดอกของดอกมะลิวัลย์

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : เป็นไม้เลื้อย มีต้น หรือเถากลมขนาดเล็กสีเขียวอมน้ำตาลอ่อน เถาแก่ สีเทาอมขาว เลื้อยพันรั้วหรือต้นไม้อื่นได้ไกล 4-6 เมตร
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยว เรียงตรงข้ามกันเป็นคู่ ใบรูปหอก กว้าง 3-5 เซนติเมตร ยาว 4-7 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบกลม บางเป็นมัน สีเขียว หรือเขียวอมเหลือง เห็นเส้นใบชัดเจนทั้งสองด้าน
- ดอก** : ช่อดอกสีขาว ออกดอกตามซอกใบที่ข้อ แยกเป็นดอกย่อย 2-5 ดอก ก้านดอกสีเขียวอ่อนหรือน้ำตาล ยาว 1-2 เซนติเมตร กลีบเลี้ยงสีเขียว โคนเชื่อมกันตอนปลายแยกเป็น 5 แฉก โคนกลีบดอกเชื่อมกันเป็นหลอด ยาว 1 เซนติเมตร ปลายแยกเป็น 8 กลีบ เมื่อดอกบานมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 2.5-3 เซนติเมตร ดอกที่เริ่มเข็มในช่วงเวลาพลบค่ำ และโรยในตอนบ่าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ผล : เป็นรูปกลม สด เมื่อแก่เป็นสีดำ เส้นผ่าศูนย์กลาง 0.6-0.6 เซนติเมตร
- เวลาการออกดอก : ตลอดปี
- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ในช่วงพลบค่ำ และหอมมากในตอนดึกจนถึงเช้าตรู่
- การขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ด ปักชำกิ่ง และตอนกิ่ง
- การนำมาใช้ประโยชน์ : ดอก สกัดน้ำมันหอมระเหย

ราก มีรสจืดและเย็น ใ้ช้ถอนพิษต่างๆ

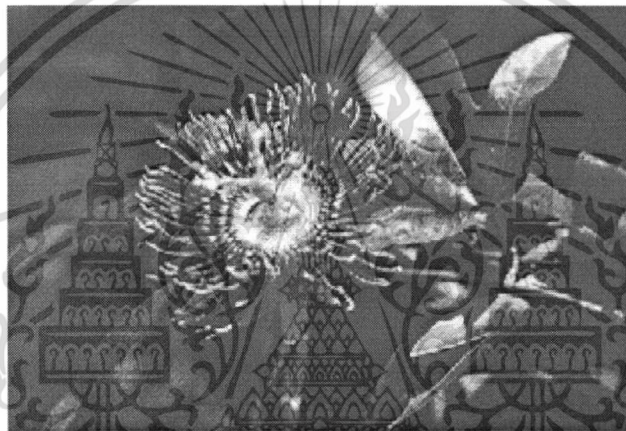
ปลูกเป็นไม้ดอกไม้ประดับ นิยมทำซุ้มให้เลื้อย (ปิยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สร้อยฟ้า

ชื่อสามัญ	: Passiflora
วงศ์	: PASSIFLORACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Passiflora alata</i> Lindley เกิดจาก <i>Passiflora alata</i> × <i>Passiflora coerulea</i>
ชื่ออื่นๆ	: -
ถิ่นกำเนิด	: ประเทศอังกฤษ

ภาพที่ 88 แสดงลักษณะดอกของดอกสร้อยฟ้า

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : เป็นไม้เถาเลื้อย มีเถาเป็นรูปสี่เหลี่ยม มีมือเกาะ ออกตรงซอกใบ เถาจะเป็นสีน้ำตาล
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยวออกสลับ ใบรูปไข่ค่อนข้างกลม ขอบใบเรียบ และเว้าลึก เป็น 3 แฉก ปลายใบแหลม โคนใบเว้า เส้นใบมี 3 เส้นออกจากโคนใบ ใบกว้างและยาวประมาณ 10 เซนติเมตร
- ดอก** : ดอกเป็นดอกเดี่ยวสีม่วง ออกดอกตามซอกใบ กลีบเลี้ยง 5 กลีบ เป็นสีครีมรูปขอบขนาน กว้างประมาณ 3 เซนติเมตร ยาวประมาณ 4 เซนติเมตร กลีบรองดอกด้านหน้าเป็นสีขาว ด้านหลังเป็นสีเขียว มีรยางค์สีม่วงโคนสีครีมปลายสีขาวเป็นเส้นเรียงซ้อนกันอยู่หลายชั้น เมื่อดอกบานมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 10 เซนติเมตร เกสรเพศผู้ 4 อัน มีก้านร่วมกับเกสรเพศเมีย ปลายเกสรเพศเมียแยกเป็น 3 แฉกมีลักษณะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พองอยู่ที่ปลายก้านเกสรเพศเมีย

- ผล** : รูปกลมรี เป็นผลรวม มีเมล็ดจำนวนมาก
- เวลาการออกดอก** : ตลอดทั้งปี
- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น** : ตลอดทั้งวัน
- การขยายพันธุ์** : ตอนกิ่ง
- การนำมาใช้ประโยชน์** : ดอก ใช้แต่งกลิ่นขนม น้ำหวาน

ปลูกเป็นไม้ดอกไม้ประดับที่มีกลิ่นหอมและสีสรรสวยงาม นิยมทำเป็นซุ้มให้เลื้อย (ปิยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แพชชั่นฟรุต

ชื่อสามัญ	: Passion Fruit , Purple Granadilla
วงศ์	: PASSIFLORACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Passiflora edulis</i> Sims.
ชื่ออื่นๆ	: กะทกรกยักษ์ เบญจวรรณ ถิ่นมังกร
ถิ่นกำเนิด	: บราซิล

ภาพที่ 89 แสดงลักษณะดอกของดอกแพชชั่นฟรุต

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : เป็นไม้เถา สามารถยาวได้ถึง 15 เมตร มีมือเกาะออกตามซอกใบ กิ่งอ่อนมีสีเขียวเมื่อแก่จะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลเข้มขึ้น
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยวออกสลับ เว้าเป็นแฉกลึก 3 แฉก กว้าง 10-15 เซนติเมตร ยาว 12-15 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนสอบหรือเว้าส่วนที่เป็นแฉกจะเป็นรูปไข่หรือรูปขอบขนาน เส้นใบมี 3 เส้นออกจากโคนใบ ปลายก้านใบมีต่อม 1 คู่
- ดอก** : ออกเป็นดอกเดี่ยวตามซอกใบ กลีบเลี้ยงโคนเชื่อมกัน เป็นรูปไข่แกมรูปขอบขนาน กว้าง 1-2 เซนติเมตร ยาว 2-3 เซนติเมตร กลีบดอก 5 กลีบ รูปรีกว้าง 0.5-1 เซนติเมตร ยาว 2.5-3 เซนติเมตร มีรยางค์สีม่วงเป็นเส้น ยาว 2-3 เซนติเมตร เรียงซ้อนกัน เมื่อบานมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 7.5-10 เซนติเมตร เกสรเพศผู้ 5 อัน มีก้านร่วมกับเกสรเพศเมีย ปลายเกสรเพศเมียมี 3 แฉก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

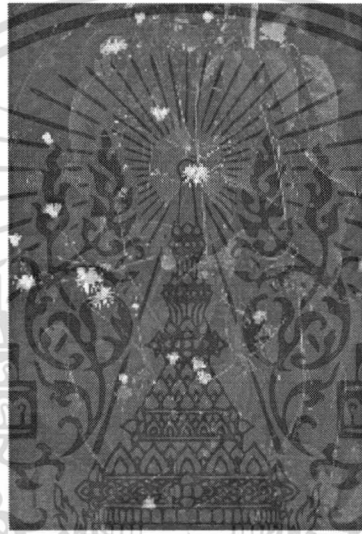
- ผล** : ก่อนข้างกลมมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 4-6 เซนติเมตร เมื่อสุกเป็นสีม่วงหรือสีเหลือง มีเนื้อนุ่ม เมล็ดจำนวนมาก
- เวลาการออกดอก** : ตลอดทั้งปี
- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น** : ตลอดเวลา
- การขยายพันธุ์** : เพาะเมล็ดและปักชำเถา
- การนำมาใช้ประโยชน์** : ผล รับประทานได้ ทำแยม เครื่องดื่ม มีวิตามินC โปรตีน และคาร์โบไฮเดรต
- ปลูกเป็นไม้ดอกไม้ประดับที่มีดอกสวยงาม (สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขานุการนายกรัฐมนตรื. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พวงแก้วกุดั่น

ชื่อสามัญ	: -
วงศ์	: RUNUNCULACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Clematis subpeltata</i> Wall.
ชื่ออื่นๆ	: จางน้อย จางหลวง
ถิ่นกำเนิด	: ภาคเหนือของไทย

ภาพที่ 90 แสดงลักษณะดอกของดอกพวงแก้วกุดั่น

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้เถาขนาดเล็ก เนื้อแข็ง ลำต้นและกิ่งเป็นร่อง ไม่มีขน ใช้ก้านใบเกาะพันพวงลำต้น ลำต้นกลม เถาสดเหนียว
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยวเรียงตรงข้ามออกเป็นคู่ๆ ใบรูปไข่ กว้าง 5-12 เซนติเมตร ยาว 7-15 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนเว้ารูปหัวใจ ขอบใบเรียบหรือหยักห่างๆ เนื้อใบหนา มีเส้นใบ 5 เส้น ออกจากโคนใบที่ติดกับก้าน
- ดอก** : ช่อดอกสีม่วงคล้ำ ยาว 10-15 เซนติเมตร ออกตามซอกใบ มีดอกย่อย 2-7 ดอก ช่อดอกยาว 10-15 เซนติเมตร ดอกเรียงเป็นคู่ๆ ห่างๆ ตรงข้ามกัน เฉพาะดอกที่เป็นดอกเดี่ยว ก้านดอกยาว 6-7 เซนติเมตร กลีบเลี้ยงติดที่โคนก้านดอกมี 4 กลีบ รูปขอบขนาน กว้าง 1 เซนติเมตร ยาว 1.5-2.5 เซนติเมตร เมื่อบานจะม้วนออกด้านนอก สีน้ำตาลเข้ม มี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาตเห็นาไปไซ้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขนสั้นๆ ด้านในสีม่วงเข้ม ไม่มีกลีบดอก มีเกสรเพศผู้จำนวนมาก
กระจุกอยู่กลางดอก เรียงเป็น 2 วง วงนอกมีก้านยาว วงในมีก้านสั้น

ผล : เป็นกลุ่ม รูปแบนยาว 0.6-0.8 เซนติเมตร ปลายมีติ่งคล้ายเส้นด้ายยาว
3.0-6.5 เซนติเมตร มีขนสีเหลืองอ่อนคล้ายขนนก ผลแก่แห้งปลิวไป
ตามแรงลม

เวลาการออกดอก : ต้นฤดูหนาว

ช่วงเวลากการส่งกลิ่น : ตลอดวัน และหอมมากในเวลากลางคืน

การขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ด

การนำมาใช้ประโยชน์ : เถา (ลำต้น) ใช้ผูกมัดสิ่งของ

ปลูกเป็นไม้ดอกไม้ประดับที่มีดอกสวยงามและส่งกลิ่นหอม (ปี
ยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขานุการ
นายกรัฐมนตรี. 2536)

พวงแก้วมณี

ชื่อสามัญ	: -
วงศ์	: RUNUNCULACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Clematis terniflora</i> DC. <i>C. paniculata</i> Thunb.
ชื่ออื่นๆ	: พวงวิวาท
ถิ่นกำเนิด	: ญี่ปุ่น

ภาพที่ 91 แสดงลักษณะดอกของดอกพวงแก้วมณี

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้เถาเลื้อยขนาดเล็กเนื้อแข็ง
- ใบ** : เป็นใบประกอบแบบขนนก เรียงตรงข้าม มีใบย่อย 3-5 ใบ รูปไข่ กว้าง 2-6 เซนติเมตร ยาว 3-10 เซนติเมตร ปลายใบแหลม
- ดอก** : ช่อดอกมีสีขาว ออกตามซอกใบ มีดอกย่อย 4-8 ดอก กลีบเลี้ยงมี 4 กลีบ รูปรี กว้าง 0.5 เซนติเมตร ยาว 1.5-2 เซนติเมตร มีเกสรเพศผู้สีขาวจำนวนมาก ดอกบานไม่พร้อมกัน
- ผล** : เป็นกลุ่ม แต่ละผลมีขนเป็นพู่อยู่ที่ปลาย

- เวลาการออกดอก** : ฤดูหนาว
- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น** : ช่วงเวลาเย็น
- การขยายพันธุ์** : เพาะเมล็ด
- การนำมาใช้ประโยชน์** : ปลูกเป็นไม้ดอกไม้ประดับที่มีสีสรรสวยงาม (ปิยะ, 2540)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ช่อกลิ่น

ชื่อสามัญ	: Tuberosc
วงศ์	: AGAVACEAE AMARYLLIDACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Plaiianthes tuberosa</i> Linn.
ชื่ออื่นๆ	: ช่อกลิ่นไทย ช่อนชู สีลา
ถิ่นกำเนิด	: แถบเทือกเขาอินดีส อเมริกาใต้

ภาพที่ 92 แสดงลักษณะดอกของช่อกลิ่น

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : เป็นไม้หัวที่มีอายุนานหลายปี แตกกิ่งเป็นกระจุก
- ใบ** : แตกกิ่งขึ้นมาเป็นกอ รูปแถบเป็นร่อง กว้าง 2-3 เซนติเมตร ยาว 30-80 เซนติเมตร ใบสีเขียวสด และมีจุดแดงที่ฐานใบ กลางใบห่อเข้าหากัน ใบหนาพอสมควร ใบล่างมีขนาดเล็กกว่าใบที่ถัดขึ้นมา ใบที่แตกมาใหม่จะตั้งขึ้น ส่วนใบที่แก่จะห้อยลง
- ดอก** : ช่อดอกสีขาวเจริญมาจากโคนของหัว ช่อดอกแทงออกมาจากบริเวณปลายสุด รูปคล้ายกรวยโค้ง ยาว 50-120 เซนติเมตร มีช่อย่อย 20-30 ช่อ แต่ละช่อมีดอกย่อย 2-3 ดอก แต่ละช่อดอกจึงมีดอกย่อย 40-60 ดอก มีพันธุ์ดอกลาซึ่งมีกลีบดอกชั้นเดียว และพันธุ์ช่อน ดอกย่อยมีความยาว 3-5 เซนติเมตร ก้านดอกใหญ่ มีสีเขียวและตั้งตรงจะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในแนวคิด โดยไม่ต้องมีไม้ช่วยค้ำ ทอยบานตอนเย็น ตั้งแต่โคนไป
หาลายช่อ กว่าจะบานหมดทั้งช่อใช้เวลา 5-7 วัน

- เวลาการออกดอก** : ช่วงเดือนสิงหาคม-ตุลาคม
- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น** : ช่วงพลบค่ำและหอมมากในช่วงเวลากลางคืน
- การขยายพันธุ์** : แยกหัวย่อย
- การนำมาใช้ประโยชน์** : ดอก นำมาทำดอกไม้ประดิษฐ์ประกอบในพิธีต่างๆ นำมาสักค้ำน้ำ
หอม

นำมาปลูกเพื่อประดับในสถานที่ต่างๆ เช่น วัด (ปีช.2540, สำนัก
งานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.
2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พลับพลึง

ชื่อสามัญ	: Crinum Lily
วงศ์	: AMARYLLIDACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Crinum asiaticum</i> L. (ดอกสีขาว) <i>Crinum amabile</i> Donn.(ดอกสีแดง)
ชื่ออื่นๆ	: ลิลาว
ถิ่นกำเนิด	: เอเชีย

ภาพที่ 93 แสดงลักษณะดอกของดอกพลับพลึง

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้ล้มลุกหลายฤดู มีลำต้นใต้ดิน ส่วนเหนือดินประกอบด้วยกาบใบสีขาวหุ้มซ้อนกันเป็นชั้นๆ
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยวเรียงสลับซ้อนเป็นวง กว้าง 7-15 เซนติเมตร ยาว 1 เมตร ปลายใบแหลม แผ่นใบอวบหนา มีหน่อจำนวนมากขึ้นรวมกันเป็นกอ
- ดอก** : ช่อดอกขนาดใหญ่สีขาวหรือม่วงแดง ออกเป็นกระจุกที่ปลายกิ่ง มีดอกย่อยจำนวนมาก 10-30 ดอก ก้านช่อดอกอวบใหญ่ กลีบโคนดอกเชื่อมกันเป็นหลอด ยาว 7-10 เซนติเมตร ปลายแยกเป็น 6 กลีบแคบๆ กว้าง 1 เซนติเมตร ยาว 7 เซนติเมตร มีเกสรเพศผู้ 6 อัน ดอกทยอยบาน พลับพลึงดอกแดงจะมีช่อดอกและดอกขนาดใหญ่กว่าพลับพลึงดอกสีขาว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

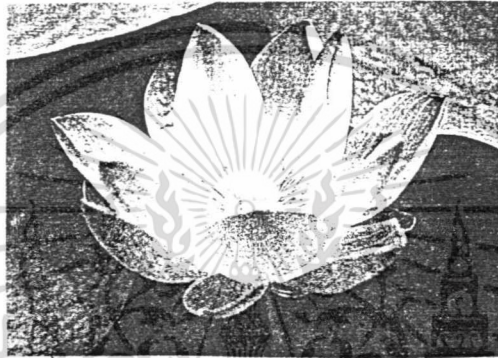
- ผล : เป็นผลสด สีเขียว
- เวลาการออกดอก : ดอกสีขาว จะออกดอกตลอดปี
ดอกสีแดง จะออกดอกช่วงเดือนกันยายน-พฤศจิกายน
- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ช่วงเวลาเย็น
- การขยายพันธุ์ : แยกหน่อ
- การนำมาใช้ประโยชน์ : ใบ ต้มรับประทานขับเสมหะ ใช้ประคบแก้ไข้ และเคล็ดขัดยอก ถนไฟให้ตายหนึ่ง พันตามอวัยวะที่ขัดยอก และบวม หัก ถูกลงกัศต้อย จะถอนพิษได้ดี
- ปลูกเป็นไม้ประดับในสถานที่ต่างๆ นิยมปลูกริมน้ำที่จะสร้างบรรยากาศ ริมน้ำให้ดูสวยงาม (ปิยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขานุการนายกรัฐมนตรื. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บัวหลวง

ชื่อสามัญ	: Sacred Lotus, East Indian Lotus
วงศ์	: NELUMBONACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Nelumbo nucifera</i> Gaertn.
ชื่ออื่นๆ	: บุณฑริก ปทุม ประทุม ปทุมมัลย์ ปัทมา สัตตบงกช สัตตบุษย์ อุบล
ถิ่นกำเนิด	: เอเชีย

ภาพที่ 94 แสดงลักษณะดอกของดอกบัวหลวง

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : เป็นบัวที่มีใบชูเหนือน้ำ เป็นพรรณไม้น้ำและไม้ล้มลุกหลายฤดู มีเหง้าและไหลอยู่ใต้ดิน ฟังตัวอยู่ในโคนเลน
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยวเรียงสลับ แผ่นใบเกือบกลม เส้นผ่านศูนย์กลาง 20-50 เซนติเมตร โคนใบเว้าตื้น ขอบใบเรียบและเป็นคลื่น ก้านใบแข็ง มีหนามเล็กๆ เมื่อหักเป็นสายใยและมีน้ำขาว
- ดอก** : เป็นดอกเดี่ยวมีสีขาวและสีชมพู ก้านดอกแข็งมีหนามเล็กๆ ชูเหนือน้ำ กลีบดอกจำนวนมาก เรียงซ้อนกันหลายชั้น เมื่อดอกบานมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 15-25 เซนติเมตร มีเกสรเพศผู้จำนวนมาก ปลายอับเรณูมีรยางค์คล้ายกระบองเล็กๆ ดอกมีหลายรูปทรงตามพันธุ์ เช่น
- พันธุ์ดอกสีขาว ทรงสลวย ดอกใหญ่ เรียก บุณฑริก ปทุมพรทิพย์ บัวหลวงขาว
- พันธุ์ดอกสีขาว ทรงป้อม ดอกใหญ่ เรียก สัตตบุษย์ บัวฉัตรขาว
- พันธุ์ดอกสีชมพู ทรงสลวย ดอกใหญ่ เรียก ปทุม ประทุม ปทุมมัลย์ ปัทมา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้ในพิธีกรรมทางศาสนาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้เผยแพร่โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฉัตรแดง

ผล : เป็นฝัก รูปกรวยมีผลฝังตัวอยู่ ผลรูปกลมแข็ง เปลือกสีดำ ภายในผล มีเมล็ด 1 เมล็ด

เวลาการออกดอก : ตลอดปี

ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : ช่วงเวลาเช้า

การขยายพันธุ์ : เพาะเมล็ดและแยกไหลที่แตกจากเหง้าใต้ดิน

การนำมาใช้ประโยชน์ : เหง้า ไหล ใบอ่อน และเมล็ด เป็นอาหาร

เมล็ด รสหวานมัน บำรุงกำลัง

ใบ ใช้ห่อของ

ดอก ใช้ในพิธีทางศาสนา กลีบดอกเป็นยาฝาดสมาน กำจัดลม เสมหะ เหง้า เป็นยาเย็น แก้กระหายน้ำ

ตีบัว (ต้นอ่อนในเมล็ด) ออกฤทธิ์ขยายเส้นเลือดที่ไปเลี้ยงหัวใจ

เกสร ใช้เข้ายาหอมบำรุงหัวใจ เป็นส่วนหนึ่งในเกสรทั้งห้า ทั้งเจ็ด และทั้งเก้า ซึ่งในการทำยาหอมได้ใช้ บัวหลวงเป็นตัวหลักในการทำ (ปิยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขานุการ นายกรัฐมนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บัวผัน

ชื่อสามัญ	: -
วงศ์	: NYMPHAEACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Nymphaea cyanea</i> Roxb.
ชื่ออื่นๆ	: บัวขาว บัวนิล ป่านดำ ป่านสังกอน นิลุน นิลปัทม์ นิโลตบล
ถิ่นกำเนิด	: ประเทศไทย

ภาพที่ 95 แสดงลักษณะดอกของดอกบัวผัน

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : เป็นบัวที่มีใบปริ่มน้ำ เป็นใมน้ำและไม้ล้มลุกหลายฤดู
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยวเรียงเป็นวงสลับถี่ ใบรูปรีหรือค่อนข้างกลม เส้นผ่านศูนย์กลาง 20-30 เซนติเมตร โคนใบเว้าลึก ขอบใบเรียบ จักมน ผิวใบเป็นคลื่น ใบลอยปริ่มน้ำ
- ดอก** : เป็นดอกเดี่ยวมีหลายสี เช่น สีคราม สีฟ้าอ่อน สีม่วง ดอกชูเหนือน้ำเล็กน้อย ก้านดอกสีม่วงแดง เมื่อดอกบานมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 15-20 เซนติเมตร ดอกบานตอนกลางวัน มีขนาดใหญ่ เมื่อบานหลายๆ วันสีจะจางลง
- เวลาการออกดอก** : ตลอดเวลา
- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น** : ช่วงเวลากลางวัน
- การขยายพันธุ์** : แยกไหลที่แตกออกจากเหง้าใต้ดิน
- การนำมาใช้ประโยชน์** : ลำต้น นำมาทำเป็นอาหาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

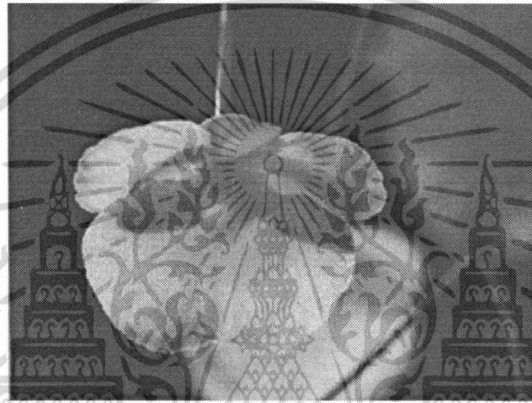
นำมาปลูกเป็นไม้ประดับที่สร้างบรรยากาศให้ศาลาริมน้ำทำให้ดูสด
ชื่น (ปีช.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนัก
เลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอื้องผึ้ง

ชื่อสามัญ	: -
วงศ์	: ORCHIDACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Dendrobium aggregatum</i> Roxb.
ชื่ออื่นๆ	: เอื้อง
ถิ่นกำเนิด	: ประเทศไทย

ภาพที่ 96 แสดงลักษณะดอกของดอกเอื้องผึ้ง

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : เป็นกล้วยไม้ในสกุลหวาย ต้นเดี่ยวแตกเป็นกอแน่น ลำลูกกล้วยรูปกระสวย อ้วนสั้น เป็นร่องโดยรอบ
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยว รูปแถบ ยาว 5-6 เซนติเมตร แผ่นใบหนาและแข็ง
- ดอก** : ช่อดอกสีเหลืองทอง เป็นช่อโค้งยาวประมาณ 5-6 เซนติเมตร ออกดอกครบทั้งช่อ กลีบดอกสีเหลืองทอง กลีบดอกบาง ปากกลมกว้าง สีเหลืองอมส้ม ใจกลางดอกตรงกลางมีสีเหลืองเข้มคล้ายดอกโสน แต่ใหญ่กว่า ดอกจะบานพร้อมกันทั้งกอ

- เวลาการออกดอก** : ช่วงฤดูร้อน ราวเดือนมีนาคม-พฤษภาคม
- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น** : ตลอดเวลา
- การขยายพันธุ์** : แยกลำลูกกล้วย
- การนำมาใช้ประโยชน์** : ปลูกเป็นไม้ดอกไม้ประดับที่สวยงาม โดยประดับตามต้นไม้ (ปิยะ.2540, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2536)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มหาหงส์

ชื่อสามัญ	: Butterfly Lily, Garland Flower, White Ginger, Ginger Lily
วงศ์	: ZINGIBERACEAE
ชื่อวิทยาศาสตร์	: <i>Hedychium coronarium</i> J.G. Koenig
ชื่ออื่นๆ	: กระจายเหิน หางหงส์ ตาห่าน เหินแก้ว เหินคำ
ถิ่นกำเนิด	: พบตามเทือกเขาทั่วไป ตามป่าเมืองไทย

ภาพที่ 97 แสดงลักษณะดอกของดอกมหาหงส์

ลักษณะทั่วไป

- ต้น** : ไม้ล้มลุกหลายฤดู ลำต้นอยู่ใต้ดิน ส่วนของก้านใบห่อเป็นลำชูขึ้นมาเหนือพื้นดินเป็นกอหลายลำ สูง 1-2 เมตร
- ใบ** : เป็นใบเดี่ยว รูปหอกแกมขอบขนาน กว้าง 4-8 เซนติเมตร ยาว 4-8 เซนติเมตร ยาว 30-50 เซนติเมตร ปลายใบแหลม
- ดอก** : ช่อดอกมีสีขาวนวล ใบประดับหนา ยาว 2-3 เซนติเมตร ออกที่ปลายสุดของลำ มีดอกย่อย 3-4 ดอก กลีบเลี้ยงโคนเชื่อมติดกันเป็นหลอด ปลายจัก 3 ซี่ กลีบดอก 3 ดอก ยาวประมาณ 5 เซนติเมตร โคนเชื่อมกันเป็นหลอด ดอกบานมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 10 เซนติเมตร เกสรเพศผู้ที่เป็นหมัน 3 อัน ลักษณะคล้ายกลีบดอก รูปหอกขนานหรือรูปใบหอก ยาวเท่ากับกลีบดอก แบนและมีก้านสีเหลืองอ่อนหรือขาว มีเกสรเพศผู้ที่สมบูรณ์ 1 อัน อับเรณูสีแสด ดอกบานพร้อมกันและบานนานหลายวัน ดอกที่ใกล้โรยจะเปลี่ยนเป็นสีฟางข้าว
- ผล** : รูปทรงกระบอก สีแดงอมส้ม เมล็ดสีน้ำตาลแดง

เวลาการออกดอก : ตลอดปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ช่วงเวลาการส่งกลิ่น : เวลาเย็น
- การขยายพันธุ์ : แยกหน่อจากส่วนลำต้นใต้ดิน
- การนำมาใช้ประโยชน์ : หัวใต้ดิน น้ำต้มใช้เป็นยาแก้ปวด แก้ต่อมทอนซิลอักเสบ น้ำคั้นใช้ทาแผลบวม
- สาระสำคัญ volatile oil ซึ่งประกอบด้วย sessorpnes, phenols, ketones เป็นต้น
- นำมาปลูกเป็นไม้ประดับเพื่อความสวยงาม และให้กลิ่นหอม (ปี ๒๕๔๐, สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. ๒๕๓๖)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาและรวบรวมพรรณไม้ดอกหอมจำนวน 99 ชนิด สามารถจำแนกเป็น

การเจริญเติบโตตามวิสัยได้เป็น 5 แบบ

1. ไม้ยืนต้น จำแนกได้จำนวน 28 ชนิด ได้แก่ ลำดวน กระจ่างงาไทย ลั่นทมขาว สัตตบรรณ จีว ป๊อบ อโศกเหลือง ต้นหยง จันทร์กะพ้อ พะยอม ประคู้ สารภี กระทิง บุนนาค เต่า สีเสียดเหนือ พดกษัย ชงโค กระถินณรงค์ กันกรา จำปี จำปา เลี่ยน พิกุล มังตาน รวงผึ้ง วรรณิการ์ บุนหงาสาหรี
2. ไม้พุ่ม จำแนกได้จำนวน 36 ชนิด ได้แก่ วาสนา กระจ่างงาสงขลา จำปูน หนามแดง ยี่โถ ลั่นทมแดง โมก เข้มปิ้ง รำเพย หีบไม้งาม ราชวดี ราชวดีสีม่วง พวงไข่มุก ไข่ดาว กระถินเทศ เลี้ยวดอกขาว เทียนกิ่ง จำปีแขก ยี่หุบ มณฑา ประยงค์ หอมหมื่นลี กุหลาบ กุหลาบมอญ กุหลาบควีนสิริ ริสตี เจ็มหอม พุดซ้อน พุดน้ำบุษย์ แก้ว ทิวาราตรี พุดตะแครง พุดสามสี ราตรี ราตรีสีทอง ราตรีสุวรรณค์ นางแย้ม
3. ไม้พุ่มรอเลื้อย จำแนกได้จำนวน 8 ชนิด ได้แก่ สายหยุด นมแมว โนรา พุทธชาติ มะลิฉัตร มะลิลา มะลิซ้อน คัดเค้า
4. ไม้เลื้อย จำแนกได้จำนวน 21 ชนิด ได้แก่ การเวก กระจ่างงาจีน หิรัญญิการ์ ชะลูด ชมนาด กุมาริกา นมตำเรีย ขจร สายน้ำผึ้ง เล็บมือนาง ลดาวัลย์ รสสุคนธ์ เถาวัลย์เปรียง มะลูลี มะลิวัลย์ เสาวรศ สร้อยฟ้า แพชชันฟрут พวงแก้วกุดั่น พวงแก้วมณี
5. ไม้ล้มลุก จำแนกได้จำนวน 6 ชนิด ได้แก่ ซ่อนกลิ่น พลับพลึง บัวหลวง บัวผัน เอื้องผึ้ง มหาหงส์

ช่วงเวลาในการส่งกลิ่นหอมได้เป็น 5 แบบ

1. กลางคืน จำแนกได้จำนวน 22 ชนิด ได้แก่ การเวก กระจ่างงาจีน ชะลูด กุมาริกา สายน้ำผึ้ง เล็บมือนาง มะลิวัลย์ ป๊อบ สารภี บุนหงาสาหรี วาสนา จำปูน ยี่โถ ยี่หุบ มณฑา หอมหมื่นลี ราตรี ราตรีสีทอง ราตรีสุวรรณค์ นมแมว พุทธชาติ ซ่อนกลิ่น
2. เช้าตรู่ จำแนกได้จำนวน 3 ชนิด ได้แก่ พิกุล สายหยุด บัวหลวง
3. กลางวัน จำแนกได้จำนวน 7 ชนิด ได้แก่ ขจร ลดาวัลย์ อโศกเหลือง ประยงค์ พุดซ้อน ทิวาราตรี บัวผัน
4. หัวค่ำ จำแนกได้จำนวน 10 ชนิด ได้แก่ เถาวัลย์เปรียง กระจ่างงาไทย วรรณิการ์ กระจ่างงาสงขลา พุดน้ำบุษย์ พุดตะแครง พุดสามสี พลับพลึง เอื้องผึ้ง มหาหงส์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ตลอดทั้งเวลา จำแนกได้จำนวน 57 ชนิดได้แก่ หิริญญิการ์ ชมนาค นมตำเรีย ชะลูดช้าง รสสุคนธ์ มะลูลี เสาวรส พวงแก้วกุดั่น พวงแก้วมณี ลำควน ลั่นทมขาว สัตตบรรณ จี๊ว ตันหยง จันท์กะพ้อ พะยอม ประดู่ กระทิง บุนนาค เต๋ว สีเสียดเหนือ พฤษภ กันเกรา จำปี จำปา เลียน มังตาน รวงผึ้ง หนามแดง ลั่นทมแดง โมก เข้มปิ้ง หีบไม้งาม ราชาวดี ราชาวดีสีม่วง พวงไข่มุก ไข่ดาว กระถินเทศ เสี้ยวดอกขาว เทียนกิ่ง จำปีแขก กุหลาบ กุหลาบมอญ กุหลาบควีนสิริกิติ์ เข็มหอม แก้ว นางเข้ม โนรา มะลิฉัตร มะลิซ้อน มะลิลา คัดเค้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิจารณ์ผลการศึกษา

จากการศึกษาและรวบรวมพรรณไม้ดอกหอมพบว่า ไม้ดอกหอมมีช่วงเวลาการส่งกลิ่นที่แตกต่างกันไป ในการส่งกลิ่นนี้พันธุ์ไม้บางชนิดบางส่งกลิ่นแรงจนฉุน บางส่งกลิ่นที่จางมาก (ปิยะ ,2540) ทำให้บางคนไม่ทราบว่าพันธุ์ไม้ชนิดใดให้กลิ่นที่หอม และเกิดการขัดแย้งในแต่ละบุคคลว่า เป็นไม้พันธุ์ให้กลิ่นหอมหรือเหม็น บางก็แย้งว่าไม่ส่งกลิ่น อีกทั้งในการนำไม้ดอกหอมมาสกัดน้ำมันหอมระเหย มีนำมาเพียงไม่กี่ชนิด จึงควรมีการส่งเสริมให้เกิดเป็นอุตสาหกรรมเนื่องมาจากไม้ดอกหอมบางชนิดมีกลิ่นหอมแรง สามารถให้น้ำมันหอมระเหยในปริมาณมาก (ประเทืองศรีและมาลี ,2532)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง

- กลิน สุวตะพันธุ์. 2515. ดอกไม้หอมเมืองไทย. กรุงเทพฯ:พระนคร กองวัฒนธรรม 227 หน้า
 กองบรรณาธิการบ้านและสวน. 2525. สารานุกรมไม้ดอกไม้ประดับในประเทศไทย เล่มที่ 2.
 กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์. 474 หน้า
- คณะกรรมการมูลนิธิสวนหลวงร. ๕ . 2531. พรรณไม้ในสวนหลวงร. ๕. กรุงเทพฯ : ด้านสุทธา
 การพิมพ์. 497 หน้า
- คณะกรรมการจัดทำหนังสือสวนจิตรลดาพฤกษาพรรณ. 2538. สวนจิตรลดาพฤกษาพรรณ.
 กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง. 498 หน้า
- คณะเกษตรศาสตร์. 2535. สมุนไพรสวนสิริรุกษชาติ. มหาวิทยาลัยมหิดล : อัมรินทร์พริ้นติ้ง
 รูป. 567 หน้า
- จิรายุพิน จันท์ประสงค์. 2535. เอกสารอัดสำเนา. 16 หน้า
- ชมรมธรรมชาติศึกษาไทย. 2520. ดอกไม้เมืองไทย ชุดที่ 2 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ประเสริฐศิริ 267
 หน้า
- ชวลิต ดาบแก้ว .2539. พรรณไม้ในวรรณคดีไทย. กรุงเทพฯ : หจก.ดีแอลเอส. 200 หน้า
- นิจศิริ เรื่องรังสีและพยอม ต้นดิวัฒน์. 2534 . พืชสมุนไพร. กรุงเทพฯ : พริ้นติ้งเฮ้าท์หลวงบุเรศ
 200 หน้า
- เต็ม สมิตินันท์. 2518. พันธุ์ไม้ป่าเมืองไทย. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต. 165 หน้า
- บานเย็น. 2340. ไม้ไทยสองทศวรรษของกัลยา เชื้อผู้ดี : เทคโนโลยีชาวบ้าน เดือนมีนาคม ปีที่
 11 . 56-59 หน้า
- ประเทืองศรี สิ้นชัยศรี. 2540. ผลิตภัณฑ์ดอกไม้แห่งธรรมชาติ : วารสารคหกรรมเกษตร เดือน
 พฤศจิกายน ปีที่ 21 ฉบับที่ 11 หน้า133-147
- ประเทืองศรี สิ้นชัยศรี. 2532. พืชที่ให้กลิ่นหอม เอกสารกลุ่มงานวิจัยพืชและผลิตผลองเกษตร
 เคมี กรมวิชาการ 8 หน้า
- ประเทืองศรี สิ้นชัยศรีและ มาลี ประภาวดี .2532. อนาคตพรรณไม้หอมและน้ำมันหอมระเหย
 เอกสารกลุ่มงานวิจัยพืชและผลิตผลองเกษตรเคมี กรมวิชาการ 8 หน้า
- ปิยะ เฉลิมกลิ่น. 2540. ไม้ดอกหอม เล่ม 1 กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พริ้นติ้ง 168 หน้า
- ปิยะ เฉลิมกลิ่น. 2540. ไม้ดอกหอม เล่ม 2 กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พริ้นติ้ง 168 หน้า
- เพชรวิ เหมือนวงศ์ญาติ. 2530. คู่มือการใช้สมุนไพร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เมดิคัลมีเดีย 298
 หน้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- วันเพ็ญ ฤกษ์จันทร์.2534. พฤกษศาสตร์. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรีนติ้งเฮาส์ 264 หน้า
- วิทย์ เทียงบุรณธรรม. 2536. พจนานุกรมไม้ดอกไม้ประดับในเมืองไทย. ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : สุริยบรรณ 981 หน้า
- วิทย์ เทียงบุรณธรรม. 2532. พจนานุกรมสมุนไพรไทย (ฉบับ สรรพคุณยาไทย). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิยมวิทยา 892 หน้า
- สุนทร ปุณโณทก. 2537. ยากกลางบ้านไม้ดอกไม้ประดับเป็นยา :อาชีพชาวเกษตร เดือนกุมภาพันธ์ ปีที่ 9 ฉบับที่ 134 หน้า 54-63
- สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2536. ไม้ดอกไม้ประดับ. กรุงเทพฯ : ด้านสุทธา การพิมพ์จำกัด. 300หน้า
- อรไท ผลดี. 2539 . พรรณพืชหอมในวิถีชีวิตไทย : เกษตรก้าวหน้า เดือนมีนาคม ปีที่ 9 ฉบับที่ 134 หน้า1-16

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้